

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 1. SRPNJA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 125

**Intervju:
Stjepan Mesić**

TEMA BROJA: NAJAVA DOLASKA PREDSJEDNIKA HRVATSKE U SUBOTICU

kolpa-san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091
Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Predsjednikov posjet

U srijedu 6. srpnja hrvatsku zajednicu u Srbiji i Crnoj Gori očekuje značajan događaj. Prvi puta u 15 godišnjoj povijesti hrvatske samostalnosti hrvatsku će dijasporu u ovoj zemlji, u njenom kulturnom i duhovnom središtu Subotici službeno posjetiti predsjednik Republike Hrvatske. Iako je Stjepan Mesić čest gost svojih beogradskih sugovornika, srbijanskih i srbijansko-crnogorskih dužnosnika, i iako je više puta i u Zagrebu i u Beogradu primao predstavnike Hrvata, a u Zagrebu je to činio i njegov prethodnik Franjo Tuđman, još se nije dogodilo da svojim sunarodnjacima »na noge« dođe predsjednik Hrvatske. Bili su tu drugi visoki dužnosnici, predsjednik Hrvatskog sabora i ministri, ali predsjednik ili premijer – nikad.

Očekuje se da ovaj posjet bude simbolički vjetar u jedra ovdašnjoj hrvatskoj zajednici, koja se toliko, a sve na svoju štetu, razlikuje od hrvatske dijasporu u drugim državama. Tretirani kao »iseljeni Hrvati« premda ovdje žive stoljećima i premda su stoljećima s matičnim dijelom naroda živjeli u dva kraja iste države, ovdašnji se Hrvati svakodnevno suočavaju s problemima koji su u drugim okolnim zemljama odavno prevladani, a u nekima nisu čak niti postojali.

Treba bi to biti signal i političkim saveznicima, kako bližim tako i onim daljim, pa i onima koji to nisu, da se za ovdašnje Hrvate i njihove interese ima tko zauzeti. Kako je najavljeno, uz predsjednika Mesića među Hrvatima u Subotici mogao bi biti i njegov beogradski domaćin – predsjednik Srbije Boris Tadić, što bi, opet, bila demonstracija skrbi domicilne države, za kojom se ovdje toliko žudi.

No, nije samo posjet Subotici od posebnoga značaja. Sam pristup pregovorima predsjednika Hrvatske s beogradskim političarima ovoga puta ima drugačiju dimenziju, budući da su desetak dana prije zakazanog summita predstavnici Hrvata iz SiCG bili u prigodi predsjedniku matične domovine reći što očekuju od dužnosnika domicilne domovine, te kakva bi u tome mogla biti pomoć Hrvatske. A, očekuju da državna tijela Srbije, kako to ističu predstavnici Hrvatskog nacionalnog vijeća i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, učine sve kako se ne bi nastavila politika asimilacije Hrvata koju je forsirao prethodni režim devedesetih godina.

Posjet predsjednika Mesića poklopit će se i s obilježavanjem hvale vrijednog jubileja, 15. obljetnice sada jedine relevantne stranke vojvođanskih Hrvata – DSHV-a. Petnaest dugih i teških godina, u jednom periodu vrlo opasnih i opakih, odlazi u povijest, otvarajući prostor za funkcioniranje stranke u novim uvjetima, u kojima se hrabrost na terenu nadomješta umješnošću i lukavim pregovaranjem u institucijama.

Z. P.

Petnaest godina DSHV-a: podsjećanje na osnivačku skupštinu Podružnice DSHV-a u Somboru 1990. godine

Upisi na fakultete u Republici Hrvatskoj

Sukladno bolonjskom procesu.....12-15

Intervju

Stjepan Mesić.....16-19

U Beogradu i Subotici

Obilježen Dan državnosti Hrvatske..20-23

Tribine o suživotu

**Dobre manjine »tancaju«,
one druge »ugrožavaju«.....24,25**

»Lira naiva« 2005 u Golubincima

Plodovi uma i srca.....40,41

Kazališni festival za djecu u Šibeniku

Zdravo maleni.....46

Razgovor

Leonarda Boban, modna kreatorica.....53**ČETVRTAK, 23. 6.****Prijetnje**

Prema riječima Jovana Mirila iz Šida, uz čije posredovanje je video vrpca sa snimcima ubojstva šestero srebreničkih Muslimana stigla u Haag, najviše ga napadaju članovi obitelji pripadnika jedinice Škorpioni koji su pritvoreni poslije emitiranja snimke masakra u Trnovu. On kaže da se jedan takav napad dogodio u središtu Šida dok je sjedio u jednom lokalu.

Srebrenica

Idem u Srebrenicu zato što se tamo desio ratni zločin, koji su počinili neki moji sunarodnjaci u nacionalno ime, izjavio je predsjednik Srbije Boris Tadić. On je rekao kako će na komemoracijskom skupu u Srebrenici biti nazočan da bi pokazao kako se Srbija odnosi prema ratnim zločinima počinjenim nad drugim narodima. Dodao je da krivci za zločine nisu narodi, već pojedinci. »Idem u Srebrenicu kao predsjednik Srbije odati poštu nevinim žrtvama, na desetogodišnjicu zločina koji se tamo dogodio«, rekao je Tadić.

Istra

Istarska županija je u Bruxellesu otvorila svoj ured, prvi regionalni ured jedne hrvatske županije u sjedištu Europske unije. Ured se nalazi u blizini Europskog parlamenta u istoj zgradi u kojoj su i uredi talijanske regije Friuli Venezia Giulia i austrijske pokrajine Koruške. Istra želi čvrsto i nepovratno zakoračiti u europsku budućnost. »Želimo dati svoj doprinos stvaranju nove Europe, želimo dati svoj doprinos ulasku Republike Hrvatske u Europsku uniju«, rekao je na prigodnoj svečanosti otvaranja Ureda istarski župan Ivan Jakovčević.

PETAK, 24. 6.**Predstavništva**

Predstavnici država sukcesora bivše SFRJ nastavili su razgovore o podjeli diplomatskih predstavništava SFRJ. Glavni tajnik Ministarstva vanjskih poslova SiCG Slobodan Vukčević izjavio je kako bi sljedeći sastanak trebao biti održan u rujnu u Sarajevu, a do tada bi u bilateralnim kontaktima zemlje sukcesori trebale utvrditi »gdje se sudaraju« njihovi zahtevi.

»Svatko je tražio mnogo više nego što mu pripada. Sve strane trebaju suziti zahtjeve«, rekao je Vukčević. Zemlje sukcesori SFRJ trebale bi se dogovoriti o raspodjeli 123 nekretnine u inozemstvu i umjetničkih predmeta koji se u njima nalaze.

Srbiji i Crnoj Gori, prema Sporazumu o sukcesiji, treba pripasti 39,5 posto zgrada diplomatskih predstavništava SFRJ.

Zid

Zid boli je oko 10 sati s lokacije u Selskoj cesti na kojoj se nalazio od 1993. premješten na zagrebačko groblje Mirogoj, uz protivljenje skupine članova nekih udruga iz Domovinskog rata.

Dio Zida boli sačuvali su udruge koje su se protivile njegovom uklaňanju te ga prekrile hrvatskom zastavom. Premještanje Zida boli prvi je put u organizaciji Grada Zagreba počelo u rano jutro 4. lipnja, ali je privremeno zaustavljeno jer su se tomu usprotivile pojedine braniteljske udruge. Njegovo premještanje nastavljeno je jutros u šest sati, cigle su se slagale na palete te kamionima odvozile na Mirogoj.

Predsjednik Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ivan Pšenica izjavio je da daje punu potporu Gradu Zagrebu za premještanje Zida boli na Mirogoj, ističući da se Zid premješta na inicijativu onih koji su ga gradili – roditelja i članova obitelji žrtava Domovinskog rata.

SUBOTA, 25. 6.

Praznik

Hrvatska je proslavila Dan državnosti, prisjećajući se 25. lipnja prije 14 godina kad je Hrvatski sabor donio Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Sabor je na istoj sjednici donio i Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske. Povijesnoj odluci o pokretanju postupka razdruživanja prethodio je svibanjski referendum na kojem se golema većina hrvatskih građana, više od 94 posto, očitovala da Hrvatska ne treba ostati u jedinstvenoj saveznoj državi.

U povodu Dana državnosti predsjednik Republike Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks i predsjednik Vlade Ivo Sanader položili su vijence i zapalili svijeće kod Križa na groblju branitelja na zagrebačkom groblju Mirogoju.

NEDJELJA, 26. 6.

Popis

U travnju 2006. na Kosovu će biti obavljen popis stanovništva, prvi od 1981. U UNMIK-u procjenjuju da na Kosovu i Metohiji trenutačno živi između 1,8 i 2,4 milijuna stanovnika. Inače, posljednji popis stanovništva u toj Pokrajini obavljen je 1981., pošto su kosovski Albanci bojkotirali sve popise, a tada je na Kosovu živjelo 1.780.000 stanovnika, od čega su 19 posto bili Srbi.

Prema procjenama UNMIK-a, 95 posto današnjeg stanovništva Kosova čine Albanci, a pet posto pripadnici svih nealbanskih zajednica.

Sramota

Lider Lige socijaldemokrata Vojvodine Nenad Čanak rekao je kako je sramota da se u Skupštini Srbije raspravlja o direktorici Fonda za humanitarno pravo Nataši Kandić, umjesto da se raspravlja o Radovanu Karadžiću i Mladiću. »To je zbog toga što u zastupničkim klupama sjede ljudi koji trebaju biti u zatvoru, jer pripadaju zločinačkim organizacijama, poput Srpske radikalne stranke«, kazao je Čanak.

Autocesta

Svečanim otvorenjem posljednja 33 kilometra autoceste Zagreb-Split između Pirovca i Vrpolja u promet je puštena cijela autocesta, čijih 380 kilometara povezuje sjever i jug Hrvatske i ostvaruje san mnogih hrvatskih građana, dug gotovo 35 godina. U promet ju je na svečanosti, održanoj na odmorištu Krka na autocesti kod Skradina, pustio hrvatski premijer Ivo Sanader.

»U povijesti svakog naroda postoje posebne prilike kada su generacije sanjale jedan cilj, a mi danas imamo privilegij biti dio naraštaja koji je ostvario slobodnu Hrvatsku, ali i povezao hrvatski sjever i jug«, rekao je Sanader. »To nije samo cesta od Zagreba do Splita već i put kroz povijest za ono što smo htjeli i sanjali, a što nam je bilo oduzimano. Ova prometnica nas podsjeća na sve loše što smo prošli, ali i da radimo složno.«

PONEDJELJAK, 27. 6.

Prijetnja

Državni podtajnik SAD Nicolas Barns poručio je Borisu Tadiću i Vojislavu Koštunici da se moraju pokajati na 10. godišnjicu masakra u Srebrenici, a da bi bilo dobro i da do 11. srpnja uhvate Ratka Mladića. »Idućih dana ću Tadića i Koštunicu podsjetiti na te obveze. Rekao sam im: 'Morate uhvatiti Mladića. Dok to ne učinite, mi smo vaš najveći problem, nikada nećete ući u NATO'«, rekao je Barns.

Kandić

Direktorica Fonda za humanitarno pravo Nataša Kandić, i pokraj poruka radikalne vlasti, ipak je posjetila Kikindu. Iako je predsjednik Općine Kikinda Branislav Blažić Natašu Kandić proglasio za nepoželjnom osobom u Kikindi, njeno je gostovanje na lokalnoj kikindskoj televiziji VK prošlo bez ozbiljnijih incidenata.

Oko 50 radikala okupilo se ispred zgrade televizije noseći kirurške maske, liječničke mantile i crpke za zaprašivanje. Oni su izjavili da žele dezinficirati prostor kojim je prošla Nataša Kandić. Ona je automobilom došla do vrata televizije VK, brzo izašla iz automobila i ušla u zgradu televizije, pa okupljene pristalice radikala nisu uspjele reagirati.

Stanovnici Općine Kikinda nisu imali priliku odgledati cijeli intervju s Natašom Kandić, jer je iz nepoznatog razloga pola sata poslije početka intervjua u središtu Kikinde nestalo struje, a time je prestala raditi i kablovska televizija koja emitira program TV VK.

UTORAK, 28. 6.

Miting

Socijalistička partija Srbije održala je na Trgu Republike u Beogradu prosvjedni miting u povodu četvorogodišnjice izručenja Slobodana Miloševića Haškom sudu. S mitinga na kojem se okupilo više od 2.000 pristasa SPS-a upućen je zahtjev da Milošević »odmah« bude pušten na slobodu i da prestane progon njegove obitelji, a da »odgovorni za njegovo kidnapiranje budu izvedeni pred lice pravde«.

Koncert

Koncert veterana jugoslavenskog roka, skupine »Bijelo dugme«, održan je, nakon Sarajeva i Zagreba, i u Beogradu i to pred više od sto tisuća ljudi.

Beatifikacija

U Rimu je počeo proces beatifikacije Ivana Pavla II., a svečanost je održana u bazilici svetog Ivana Lateranskog.

SRIJEDA, 29. 6.

Robija

Milorad Ulemek Legija osuđen je na 15 godina zatvora za ubojstvo četiri dužnosnika SPO na Ibarskoj magistrali. Po kraj njega, Okružni sud u Beogradu osudio je za ubojstvo Zvonka Osmajlića, Vučka Rakočevića, Dragana Vušurovića i Veselina Boškovića, bivšeg šefa Državne sigurnosti Radomira Markovića na 10 godina zatvora, zbog pomaganja učiniocima poslije tog zločina. Na po 15 godina zatvora osuđeni su i bivši članovi Jedinice za specijalne operacije Nenad Ilić, Nenad Bujošević, Duško Maričić, Branko Berček i Leonid Milivojević, dok su bivši šef beogradske policije Branko Đurić i bivši šef beogradske DB-a Milan Radonjić oslobođeni optužbi. Bivši šef Uprave carina Mihalj Kertes osuđen je na tri godine zatvora, bivši dužnosnik prometne policije Dragiša Dinić dobio je dvije godine, a Vidan Mijailović godinu dana zatvora. Presuda za ubojstvo na Ibarskoj magistrali prva je presuda izrečena Miloradu Ulemeku, koji je optužen i za ubojstvo premijera Zorana Đinđića, ubojstvo Ivana Stambolića, a tereti se i u postupku protiv »zemunskog klana«, gdje je optužen za više ubojstava, otmica i dva teroristička napada.

SIMPATIČNO NASMIJANA

Smijeh se prolomio prepunom dvoranom Instituta za mir SAD u Washingtonu, prije desetak dana kada je netko iz publike glasno konstatirao kako ugledna gošća »nema rogove«. A najviše se smijala sama Carla del Ponte. Za razliku od monstruma godinama predstavljanog u šovinističko-obranaškoj većini srpskih i hrvatskih medija – a svaka čast usamljenim i hrabrim izuzecima – Carla je, za govornicom, i pod baražom pitanja, bila istovremeno duhovita, čvrsta, neposredna, demokratska, često nasmijana, ozbiljna, ironična i simpatična, i ubojito posvećena i efikasna u svojoj plemenitoj i blagotvornoj misiji. Za divno čudo, nije nosila značku sa »Smrt svim Srbima – i Hrvatima!« Što reći o hordama pigmejskih skribenata koji su je, onako, po naški, sa svoje prizemne i iskompleksirane visine, prezrivo ismijavali kao nesposobnu, neuspjelu, mahnitu ženu – v(j)etiču čiji se brod, sjećate li se, bijedno nasukao na našem majstoru Slobi! Svakako, u posljednje vrijeme, a naročito poslije srebreničke video-vrpce, mnogi od naših političkih i medijskih perjanica su obrnuli čurak, ali samo na pola, i samo do daljnjeg... Dva puta, na završetku izlaganja i na kraju skupa, Carla del Ponte je dobila neuobičajeno snažan pljesak. Zaključak i pouka: bez propusnice prave Carle del Ponte, dva »najstarija naroda« ne mogu u Europu. **Cvijeto Job**, komentator, Danas, 25. lipnja.

DUH IZ BOCE

Ami smo godinama odgajali časnike (JNA) u duhu bratstva i jedinstva, na tradicijama Narodnooslobodilačkog rata i koncepciji obrane i miroljubive politike, a dio njih je okrvavio ruke. Prevladali su propaganda i nacionalšovinizam i događali su se zločini na koje nitko nije imao pravo. Borili su se Srbin protiv Hrvata, Musliman protiv Srbina, Musliman protiv Hrvata i obratno. I događali su se zločini, a nitko nije bio u pravu, niti je bilo razloga za te zločine. **Konrad Kolšek**, bivši komandant Pete vojne oblasti JNA, Danas, 23. lipnja

KRIVICA KRIVOGA DRVETA

Svaka krivica jest individualna i treba je utvrditi, ali se ovdje ipak radi o nečemu mnogo krupnijem, jer se s dosta argumenata može braniti teza o postojanju kolektivne krivice. Na Gazimestanu je bilo milijun ljudi. Pa nisu oni otišli tamo brati kosovske božure, nego da Miloševiću izdaju legitimaciju za nastupajuću rat.

I može se pretpostaviti kako je malo tko od tih milijun ljudi u međuvremenu reterirao. Nije reterirala ni Srpska pravoslavna crkva, jer ni u jednom trenutku nije osudila zločine, sveučilišta Srbije nisu ustala ni u jednom trenutku da pozovu na zaustavljanje tog krvoprolića... I kad se tako analiziraju stvari, onda se dolazi do jedne zastrašujuće činjenice – da itekako ima kolektivne krivice i da je ona itekako široka i duboka.

Zapravo, vrlo je malo onih koji bi se unaprijed mogli osloboditi svake krivice, jer je bilo mnogo »nijemih suučesnika« koji se ni na koji način tome nisu suprotstavljali. Dakle, u taj stroj zločina uvučen je najveći dio srpskog naroda i u tom smislu je to veliko pleme krivo kao krivo drvo, a jedino što ga može ispraviti jest gola, surova i šokantna istina o onome što se dešavalo, ispaštanje i pokajanje. **Milenko A. Perović**, profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu, Dnevnik, 26. lipnja

ISPIT VRIJEDNOSTI NA SRCU

Mi se nalazimo pred vrijednosnom vododjelnicom i političari u Srbiji, političke stranke i građani Srbije u vrlo kratkom vremenu podijeliti će se prema tome koje su im vrijednosti na srcu. Jesmo li mi, kao država i građani, spremni osuditi ratne zločine, a država ratne zločince uhititi i suditi im po zakonu, ili ćemo, kao devedesetih godina, zbog tobožnjeg patriotizma koji uništava državu, biti spremni gledati kroz prste zločincima ili, čak, podržavati ih. **Dušan Petrović**, šef zastupničkog kluba DS-a u Skupštini Srbije, Danas, 25. lipnja

KARTA U JEDNOM SMJERU

Ako imate ambiciozno i pametno dijete, a želite mu dobro, kupite mu kartu za Zagreb u jednom smjeru, ma gdje živjeli u Hrvatskoj. Samo u tom gradu Lijepe naše, ako niste pobornik prekogranične migracije, vaš će umni potomak imati šansu razviti svoje sposobnosti, profesionalno napredovati, usavršavati se i dobiti živjeti od svoga rada. U protivnom, ako ga uvijek rite kako je doma ipak najbolje, kad vrijedno odradi sve ispite na fakultetu, dobije diplomu i odluči svoje znanje staviti na raspolaganje svijetu poduzetništva, prijete mu dva podjednako ružna scenarija: dosađivanje gospodama na šalteru Zavoda za zapošljavanje stalnim zapitkivanjem ima li posla, odnosno ubacivanje preko veze u kakvu državnu službu ili predstavništvo zagrebačke tvrtke i – provincijsko tavorjenje. Dugo, bezlično, za tupljujuće. **Miomir Štrbac**, komentator, Slobodna Dalmacija, 23. lipnja

Dujizmi

- ✓ *Želim biti samo svoj. Imam ja svog gazdu;*
- ✓ *Ne podržavamo, već izdržavamo vlast;*
- ✓ *Onaj kome sudi povijest, umire u slobodi.*

Dujo Runje

Krizu u Europskoj uniji i međusobni odnos Hrvatske i Unije

Hrvatska je za EU kao i EU za Hrvatsku

Pišem pod dojmom nedavnih političkih zbivanja u Europi koja su otvorila ozbiljnu krizu Europske unije. U posljednjih nekoliko tjedana Europom je uzastopno nekoliko puta odjeknulo »ne«, da su ponegdje porasle dvojbe oko same europske ideje. Francuski i nizozemski referendum o europskom Ustavu, potom lančane odgode referenduma o potvrđivanju europskog Ustava u cijelom nizu zemalja članica, kompromisne formule s posljednjeg Europskog vijeća u Luxembourg oko proračuna, skeptični tonovi o budućnosti, izranjanje starih suparničtva i sumnji... nedvojbeno, jedna etapa razvitka i funkcioniranja Unije završava.

Piše: Ivo Sanader

Imao sam posljednjih tjedana prigode izravno uočiti kako europski čelnici ne kriju zabrinutost. Na zatvorenim sastancima rasprave su bile koliko otvorene, toliko i žestoke. Jean Claude Juncker, luksemburški premijer i predsjedavajući, donedavno je vjerovao da će financijski odnosi u Uniji i otvaranje pregovora Hrvatske s EU-om biti najteža pitanja njegova mandata – odjednom, otvorila se Pandorina kutija pred kojom i njegova strpljivost i odmjereno teško nalaze makar i kompromisna rješenja. Poneki govore o »potrebi predaha« zbog novih realnosti. Tako se sadašnje stanje u Uniji posredno povezalo s pitanjem daljnjeg proširenja. I upravo je zato važno da je, na takve nove upitnike i dvojbe – koji su se otvorili za Hrvatsku, ali i za cijeli dio Europe u našem susjedstvu – Unija odgovorila stavom da će »poštivati obveze« i da će ostati pri »vrlo važnoj poruci o nezaustavljenoj želji EU-a da nastavi s proširenjem bez obzira na probleme stvorene »ne« glasovanjima u Francuskoj i Nizozemskoj.

Konačno, taj je stav i formalno potvrđen posljednjim Zaključcima Europskog vijeća. K tomu, iznimno je važno da je premijer Tony Blair to izrijekom potvrdio, izravno spomenuvši i Hrvatsku, najavljujući šestomjesečno britansko predsjedavanje Unijom.

Kada je pak riječ o trenutačnom stanju u kojem se nalazi EU, ključno je pitanje je li riječ o trajnoj upitnosti europske ideje kakvu institucionalizira današnji pravno-vrijednosni sustav Unije ili je ipak riječ o prolaznoj krizi koja će zahtijevati promišljanje i preoblikovanje odnosa? Je li riječ o krizi institucija ili krizi povjerenja? Može li se govoriti samo o potrebi novog promišljanja mehanizama koji uređuju djelovanje Unije ili je već potrebno proširiti raspravu na pitanja odnosa građana Europe prema europskoj ideji?

Za nas u Hrvatskoj, poradi značenja koje ulazak u Europsku uniju ima za povijesno ucrtaivanje zemlje na karti nove Europe, za redefiniranje hrvatskoga geostrateškog položaja, ali i za duboku unutrašnju društvenu preobrazbu nakon razdoblja osamostaljenja, promjene društvenopolitičkog sustava i uspješnog obrambenog Domovinskog rata, ta su pitanja od iznimna značenja. Tim više što, s jedne strane, utječu na ukupan odnos članica Unije prema politici proširenja, ali i stoga što utječu i na odnos djela naših građana prema Uniji. Tamo gdje se znači eurozamora i samoispitivanja počnu dodirivati sa znacima euroskepticizma i dvojabama o budućnosti Unije bit će nužno novo afirmiranje eurorealizma otežanog u neodustajanju od Unije kao projekta koji nema alternative.

U politici je, naime, spoj realizma i vizije uvijek najsigurniji put do napretka. Istina je da treba realno sagledati sadašnje stanje institucija Unije i odnosa između zemalja članica, ali je istodobno potrebno zadržati i osnažiti europsku viziju. Jednako tako, i s naše je strane potrebno realno sagledati utjecaj sadašnjeg stanja u Uniji na odnose s Hrvatskom, ali je istodobno potrebno zadržati i snažiti proeuropsku dimenziju naše državne politike.

Govorio sam o tome posljednjih tjedana s mnogim europskim državnici...

Svakako, europski čelnici moraju otvoriti raspravu: gdje su razlozi nepovjerenja građana, jesu li institucije nadjačale ideju, je li birokracija izazvala otuđenje, nadjačava li stara politika individualnih državnih interesa zajedničke europske ciljeve? Ili, kako raspodijeliti moć i odlučivanje, što su zapravo europske vrijednosti i kako ih učiniti duhovnom i društvenom građom i vlasništvom građana, je li u pozadini dublji idejni sukob neoliberalizma i socijalne države, što je s euroatlantizmom? Sve su to nezahtvalna, ali i neizbježna pitanja. Unija na njih mora tražiti i naći odgovore u ime budućnosti europskih institucija, ali i u ime budućnosti i sigurnosti Europe.

Istodobno, to razdoblje unutrašnjeg promišljanja mora biti

praćeno nastavkom politike proširenja. Europa će teško naći novu energiju ako ne održi i ne potiče europski entuzijazam, osobito u onim dijelima Europe gdje je upravo ta europska perspektiva, poslije desetljeća i po kriza i ratova, prvi put otvorila prostor trajnoj demokratskoj stabilnosti, miru i razvitku.

Što se pak prevladavanja sadašnje krize Unije tiče, možda je najuputnije postaviti zdravorazumsko pitanje: koja je alternativa?

Europska unija pokazala se, od samog prvog trenutka kad je Jean Monet skicirao svoje zamisli Robertu Schumanu, kroz sve etape svojeg razvitka, kao jedini i nenadomjestivi instrument prevladavanja najtežih i najtamnijih strana europske povijesti i najučinkovitiji mehanizam za suočavanje sa svim izazovima europske sigurnosti i stabilnosti 20. stoljeća. Ona se pokazala i potvrdila i kao ishodišna platforma stvaranja ujedinjene Europe bez crta podjela i u okolnostima sloma hladnoratovskog svijeta i bipolarnih podjele u kojoj je najviše trpjela Europa. Ideja ujedinjene Europe ujedinila je njemački narod i državu, dovela odnose europskih država i Rusije do mira i suradnje bez presedana u europskoj modernoj povijesti, prevladavajući vjerske, dvorske, nacionalne, političke i ideološke razlike zbog kojih je Europom proteklo toliko krvi.

Ujedinjena Europa postala je nada i oslonac novooslobođenim narodima i državama. Ona je donijela i unutarnji mir srednjim i malim državama i narodima koji su bili podijeljeni europskim sukobima, ideološkim i političkim – uz ostalo, i Hrvatskoj. Ona je prerasla i u snažnoga globalnog čimbenika u uvjetima novog svjetskog poretka i globalizacije. Konačno, ali možda i najvažnije, ona je postala motor povijesno nezabilježenog razvitka demokracije i vrijednosti kojima su težili toliki pokreti, pa i civilizacije na europskim prostorima.

Poricati ta dostignuća i odmicati se od tih ciljeva značilo bi neoprostiv i nezamisliv povratak u prošlost. Stoga sam uvjeren da će Unija prevladati sadašnju krizu.

Istodobno, uvjeren sam da i Hrvatskoj ostaju otvorena vrata da nastavi sudjelovati u tom velikom europskom projektu. Stoviše, kako sam to ovih dana u više navrata naglašavao svojim europskim kolegama i prijateljima, i Hrvatska želi i može biti sudionikom rasprave koja predstoji u Uniji – usporado s pregovorima o punopravnom članstvu koje ćemo u najskorije vrijeme početi, želimo i možemo pridonositi i rasvjetljavanju različitih okolnosti koje su dovele do »ne stanja«, upravo zato što, kao i tolike druge zemlje, dobro znamo i osjećamo različite motive koji trebaju voditi do »stanja da«. Svakako, to povećava i obveze prema hrvatskoj javnosti – i na našoj je javnoj i političkoj sceni potrebno osnažiti upućenu, odmjerenu i argumentiranu raspravu o Europi. Konačno, u sadašnjim okolnostima unutar Unije Hrvatska nosi sobom cijeli niz argumenata koji nadjačavaju upravo one dvojbe koje su u znatnoj mjeri izazvale krizu u Uniji. Naime, kao što ni na koji način »hrvatsko pitanje« nije utjecalo na stvaranje sadašnjih opterećujućih okolnosti u Uniji, jednako tako ni pitanje pregovora i članstva Hrvatske u Uniji ne donosi nijednu novu moguću opterećujuću okolnost za Uniju. Naprotiv, Hrvatska u Uniju donosi neupitne vrijednosti. Kao dokazano funkcionirajuća demokracija sama će pridonositi širenju temeljne europske ideje jačanja demokracije. Kao država koja odnose s drugim državama temelji na načelu suradnje i dijaloga, samo će snažiti tu sastavnicu europskih stečevina i vrijednosti. Kao zemlja neopterećena institucionalnim ili ustavno-administrativnim problemima, koji još obilježavaju dio našeg susjedstva, samo će povećati kapacitete Unije da trajno stabilizira ovaj dio Europe. Kao zemlja u kojoj se unutrašnja društvena stabilnost temelji i na punom poštivanju i ljudskih i manjinskih prava, samo će jačati sastavnice europskih pravnih i političkih stečevina. Konačno, kao zemlja funkcionirajućega tržišnoga gospodarstva, s dokazanim ljudskim potencijalom i nemjerljivo vrijednošću svojeg zemljopisnog položaja i prirodnih bogatstava, samo će dodavati gospodarskim vrijednostima Unije.

Nastavljajući ispunjavati svoje obveze glede otvaranja pregovora, s Unijom koja je trenutačno opterećena problemima, Hrvatska za Uniju nije ni u kojem pogledu opterećenje već dodatna vrijednost. Kao i Europska unija za Hrvatsku.

Autor je predsjednik Vlade Republike Hrvatske, tekst je objavljen u Vjesniku 24. lipnja

Predsjednici SiCG, Hrvatske i BiH potpisali zajedničku izjavu na sastanku Igmanske inicijative

Zločini su činjeni u ime naroda

Svaka obrana zločina pod bilo kakvim izgovorom, također je zločin, rekao je Svetozar Marović

** Mi nismo odgovorni za zla i zločine prošlosti, ni one dalje, ni one nedavne, ali moramo prihvatiti odgovornost da se takva zla i takvi zločini ne ponove, riječi su Stjepana Mesića * Moramo otvoreno i iskreno prenositi mladim generacijama istinu o događajima iz prošlosti, izjavio je Borislav Paravac*

Predsjednik Državne zajednice Srbije i Crne Gore Svetozar Marović, hrvatski predsjednik Stjepan Mesić i predsjedatelj Predsjedništva Bosne i Hercegovine Borislav Paravac potpisali su u ponedjeljak u Beogradu, sudjelujući na sastanku nevladine udruge Igmanska inicijativa, zajedničku izjavu »Trojni pogled na sadašnjost i budućnost«.

Radi zajedničkog cilja – uključivanja triju zemalja u Europsku uniju, treba nastavi-

ti suradnju i normalizaciju odnosa, ohrabriti i ubrzati povratak izbjeglica, štiti nacionalne manjine, ostvariti punu i bezrezervnu suradnju s Haškim sudom, institucionalizirati prijelaz granica bez viza, te strpljivo uklanjati sve prepreke koje bi mogle ometati uspješnu normalizaciju odnosa triju zemalja. Sporna pitanja – uključujući i granične probleme, treba rješavati »razgovorima i pregovorima u duhu dobrosusjedstva, pa i privremenim

rješenjima kao koraku ka trajnim«, ističe se u zajedničkoj izjavi.

NE ZABORAVITI NITI JEDAN ZLOČIN: Otvarajući skup, predsjednik SiCG Svetozar Marović je istaknuo nužan progon svih onih koji su, ne samo u Srebrenici, činili ratne zločine, pri čemu ne treba zaboraviti nijedan zločin bez obzira na to tko su zločinci, a tko žrtve. »Zato slučaj generala Mladića mora što prije biti završen«, istaknuo je, dodajući da su Srbija i Crna Gora odlučne što prije ispuniti svoje obveze vezane uz pravdu jer će se jedino time »ukloniti i posljednje hipoteke tragičnih ratova u kojima se raspala bivša Jugoslavija«.

»Zahtijevamo krivičnu odgovornost svih koji su ne samo u Srebrenici činili ratne zločine ili su ih organizirali i naređivali... Svaka obrana zločina pod bilo kakvim izgovorom, također je zločin. Za SiCG Srebrenica je i veliki zločin nad povijesti, tradicijom i kulturom srpskog naroda, kao i nad tolikim njihovim žrtvama u nedavnim ratovima na prostoru bivše Jugoslavije i u dva svjetska rata... Zato slučaj generala Mladića mora što hitnije biti završen. On se mora naći pred sudom u Haagu«, rekao je Svetozar Marović izražavajući uvjerenje da će Vlada Srbije naći najbrži i najefikasniji način da se to i dogodi.

On je kazao kako bi odlaskom Ratka Mladića u Haški sud, SiCG mogla do kraja 2005. ući u Partnerstvo za mir i ubrzano završiti, a ne samo početi, pregovore o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji.

»Bez obzira na to što znam da jedan dio naših građana još uvijek, iz različitih razloga, to do kraja ne zna i ne želi saznati, Mladićev odlazak u zatvor značit će slobodu za punu euroatlantsku integraciju Srbije i Crne Gore«, rekao je Marović.

Inzistirajući na europskoj budućnosti regije, predsjednik SiCG je rekao kako je posljednjih tjedana i mjeseci i u Hrvatskoj i u BiH i u SiCG bilo pokušaja da se otvore neke stare dileme i da se takve opet nametnu kao suštinska pitanja budućnosti, i izrazio zadovoljstvo »što smo svi skupa pre-

Pokazana zrelost za europsku budućnost: Sudionici Igmanske inicijative

Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske

Zločin nema nacionalnost

Hrvatski predsjednik, okružen mnogobrojnim novinarima, rekao je poslije otvorenja skupa kako je činjenica da je posjet SiCG odgodio nakon četničkog okupljanja na Ravnoj gori, ali došao je na Igmansku inicijativu.

»Nemam ništa protiv toga da Srbija četnicima daje ove ili one beneficije, ali činjenica je da su četnici bili na strani okupatora, kvislinzi kao što su to bili i ustaše u Hrvatskoj. Na kraju Drugoga svjetskog rata, svi znaju tko se gdje našao«, rekao je predsjednik Mesić, dodajući kako je »na građanima Srbije da osude genocid u Srebrenici, najveći nakon Drugoga svjetskog rata«, jer za taj zločin, ali ni za druge zločine, kao što je ubojstvo 300 zarobljenika na Ovčari, nema opravdanja. Za proslavu »Bljeska« i »Oluje« Mesić je rekao da su legitime jer je riječ o bitkama »koje su riješile problem okupiranih teritorija u Hrvatskoj«.

»Bilo je i zločina, to je točno, i mi ih moramo rasvijetliti i kazniti počinitelje. Zločin nema nacionalnost«, zaključio je hrvatski predsjednik.

skočili tu zamku i što smo joj se suprotstavili snagom europskih argumenata i gledanjem u budućnost».

»Nitko od nas nema pravo zaboraviti prošlost, ali istovremeno još manje ima prava prošlost suprotstavljati budućnosti, vraćati naša društva unazad i europske ciljeve konfrontirati balkanskim traumama«, rekao je predsjednik SiCG.

Predsjednici Hrvatske i SiCG:
Stjepan Mesić i Svetozar Marović

Govoreći o značaju nevladinih organizacija, on je podsjetio na posredničku ulogu Igmanske inicijative u nekim poslovima između SiCG, Hrvatske i BiH.

RADIMO ZBOG NAS, A NE ZBOG PRITISAKA: »Naš europski put i sve što on podrazumijeva, to jest pretpostavlja, nije i ne smije biti rezultat bilo čijeg pritiska na nas. Sve što radimo u kontekstu prihvatanja europskih standarda i unapređivanja europskih vrijednosti, radimo i

Bojan Kostreš, predsjednik Skupštine Vojvodine

Usvojiti ćemo Deklaraciju o Srebrenici

Novi Sad – Predsjednik Skupštine Vojvodine *Bojan Kostreš* izrazio je očekivanje da će pokrajinski parlament usvojiti Deklaraciju o Srebrenici kojom će osuditi genocid u tom gradu počinjen 1995. godine. Prijedlog Deklaracije podnijele su LSV i SVM. Kostreš je dodao kako očekuje da Izvršno vijeće Vojvodine utvrdi prijedlog Deklaracije i uputi je pokrajinskoj Skupštini, a ako to ne učini vlada, Deklaraciju će pred zastupnike uputiti zastupnici LSV i SVM. U svakom slučaju, Deklaracija će se naći na dnevnom redu sjednice zakazane za četvrtak, 30. lipnja, rekao je Kostreš.

moramo raditi zbog nas samih i zbog vlastite budućnosti«, rekao je na skupu predsjednik Mesić, ističući pritom važnu ulogu nevladinih organizacija, te činjenicu da »naša budućnost nije u povratku u prošlost ni u negiranju ili prešućivanju prošlosti, nego samo i jedino u prihvatanju istine o prošlosti«.

Svijest o tome je jedan od ključnih preduvjeta da »zakoraćimo kroz europska vrata«, rekao je Mesić.

»Istina o prošlosti podrazumijeva i ispriku, i priznanje, i pokajanje. Pred sudom, svejedno je li to međunarodni ili nacionalni sud, i odgovornost i krivnja mogu se i moraju utvrđivati isključivo na individualnoj osnovi. Nisu narodi krivi. Činjenica je, međutim, da su zločini činjeni u ime naroda i pod plaštom imena cijelih naroda. Stoga je i logično da izrazi isprike dolaze u ime naroda, odnosno država. One koji isprike izriču treba primiti u dobroj vjeri, a ne napadati ili bojkotirati«, istaknuo je hr-

vatski predsjednik, dodajući kako »mi nismo odgovorni za zla i zločine prošlosti, ni one dalje, ni one nedavne, ali moramo prihvatiti odgovornost da se takva zla i takvi zločini ne ponove«.

»Našom današnjom trojnom izjavom pokazujemo i dokazujemo zrelost za europsku budućnost. Neka to bude naša poruka odavde i onima koji bi nas u našim sredinama najradije vratili u izolaciju i stanje međusobnih sukoba, ali i Europi, u kojoj poneki još sumnjaju je li nama mjesto u njihovim redovima«, poručio je predsjednik Mesić, ističući da je udružena Europa »milenijski pothvat koji može ostvariti ova generacija«.

Trojno rukovanje i zajednička izjava

Osuda zločina u Srebrenici i zahtjev za kažnjavanjem odgovornih

Kazniti počinitelje, vođe i ideologe

Igmanska inicijativa, koja okuplja oko 140 nevladinih organizacija iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore, u ponedjeljak je u Beogradu najoštrije osudila ubojstvo više tisuća Bošnjaka u Srebrenici u srpnju 1995. godine te zatražila »najtežu odgovornost za počinitelje, njihove poticatelje, inspiratore i autore zločinačke ideje«.

»Ne pristajemo na odgovornost samo neposrednih počinitelja i organizatora, već tražimo kažnjavanje vođa, zapovjednika, nalogodavaca, ideologa i tvoraca zločinačke političke, državne, stranačke i svake druge politike«, navodi se u izjavi usvojenoj na 10. sastanku te organizacije u Beogradu.

U izjavi se osuđuje negiranje ili umanjivanje razmjera zločina, koje je i dalje prisutno, kao i nespremnost vlasti da se počinitelji uhite i privedu pred sud.

»Prešućivanje i pravdanje zločina i samo je zločin. Osuđujemo i njegovu relativizaciju, jer jedno zlodjelo se ne može pravdati drugim i svi zlikovci moraju biti kažnjeni«, navodi se u izjavi te izražava »duboko poštovanje nevinim žrtvama«, a njihovim obiteljima najdublju sućut.

»Srebrenica je već postala simbol velikog i strašnog zločina i opomena generacija koje dolaze«, navodi se u izjavi i dodaje da zato Igmanska inicijativa predlaže BiH, Hrvatskoj i SiCG da 11. srpanj uvedu kao dan sjećanja na sve nedužne žrtve ratova na prostoru bivše Jugoslavije.

»Na građanima Srbije je da osude zločin u Srebrenici, najveći genocid nakon Drugoga svjetskog rata u Europi – ali i sve druge zločine, poput onoga na Ovčari«, poručio je u ponedjeljak i hrvatski predsjednik Stjepan Mesić, koji je u Beogradu otvorio dvodnevni skup zajedno s predsjednikom državne zajednice SiCG Svetozarom Marovićem i predsjedavajućim Predsjedništva BiH Borislavom Paravcem.

»Moramo otvoreno i iskreno prenositi mladim generacijama istinu o događajima iz prošlosti, dužni smo uspostavljati poki-dane veze i kvalitativno nove odnose i suradnju jer smo odgovorni za budućnost naših naroda i država«, rekao je u uvodnom govoru predsjedatelj Predsjedništva BiH Borislav Paravac.

Igmanska inicijativa, koja okuplja oko 140 nevladinih organizacija iz Hrvatske, BiH i SiCG, na početku dvodnevnog skupa prihvatila je prijedlog da se državama u regiji pošalje prijedlog da 11. srpnja, kad je počinjen pokolj u Srebrenici, bude dan sjećanja na sve nedužne žrtve u ratovima u bivšoj Jugoslaviji.

Hina, HR

Predstavnici Hrvata iz SiCG u Beogradu razgovarali s predsjednikom Hrvatske Stjepanom Mesićem

Stanimo na put asimilaciji Hrvata

Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović informirao o nastavku Miloševićeve politike podjele na Hrvate, Bunjevce i Šokce, a predsjednik DSHV-a Petar Kuntić zatražio podršku za pozitivnu diskriminaciju Hrvata i izravno sudjelovanje u predstavničkim tijelima u Srbiji

Nakon svršetka sastanka Igmanske inicijative, predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić razgovarao je u Beogradu s predstavnicima Hrvata iz Srbije i Crne Gore.

U pripremi službenoga posjeta hrvatskog predsjednika državnim tijelima Srbije i Srbije i Crne Gore iduće srijede, izaslanstvo Hrvatskog nacionalnog vijeća i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini informiralo je Stjepana Mesića o aktualnim problemima na koje pripadnici hrvatske nacionalne manjine u SiCG nailaze.

NASTAVAK STARE POLITIKE: Predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović upoznao je predsjednika Hrvatske s podjelama među Hrvatima koje, kako je rekao, potiču strukture države Srbije.

»Rekao sam predsjedniku Mesiću da se nastavlja Miloševićeva politika podjele na Hrvate, Bunjevce i Šokce«, izjavio je za Hrvatsku riječ poslije sastanka Pekanović. »Rekao sam kako postoji i pokušaj da se u školsku nastavu uvede i kvazibunjevački jezik, koji je zapravo hrvatska ikavica, ali da smo to u prvom naletu osujetili. Na TV Novi Sad emitira se emisija na tzv. bunjevačkom jeziku, a emisiju na hrvatskome jeziku ta državna televizija emitira bez suglasnosti HNV-a.«

Pekanović je pozvao predsjednika Mesića da se svojim autoritetom zauzme kod

Za provedbu Sporazuma: Stjepan Mesić i Josip Z. Pekanović

državnih dužnosnika Srbije da se obustavi nastavak Miloševićeve politike atomiziranja Hrvata u ovoj zemlji, jer je to, kako je rekao put u daljnju asimilaciju Hrvata.

PROVEDBA SPORAZUMA: Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić zatražio je od predsjednika Mesića da Hrvatska zahtijeva provođenje Sporazuma između Hrvatske i SiCG o zaštiti srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u SiCG glede političkog predstavljanja Hrvata u skupštinama na svim razinama.

»Postojeće republičko izborno zakonodavstvo za manjinske stranke predviđa tek sniženje izbornoga cenzusa, što u praksi odgovara jedino pripadnicima najbrojnijih manjina – mađarske i bošnjačke«, rekao je Kuntić nakon razgovora s predsjednikom Mesićem. »Želimo imati ono što postoji u Hrvatskom saboru, a to je neposredna zastupljenost manjina, što je sadržaj našega prijedloga izmjena republičkoga Izbornog

Prvi hrvatski predsjednik u Subotici

Stjepan Mesić bit će prvi predsjednik Republike Hrvatske koji je posjetio hrvatsku zajednicu u Srbiji i Crnoj Gori. Poslije razgovora koje će u u srijedu 6. srpnja Beogradu voditi s predsjednikom SiCG Svetozarom Marovićem, premijerom Vojislavom Koštunicom i predsjednikom Srbije Borisom Tadićem, predsjednik Hrvatske će istoga dana oko 16 sati stići u Suboticu, gdje će u Velikoj vijećnici Gradske kuće biti gost svečane akademije povodom 15. godišnjice DSHV-a, a zatim će posjetiti sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća u Preradovićevoj 4. Poslije posjeta hrvatskoj zajednici, predsjednik Mesić obići će izbjeglički kamp u Bajmoku.

Svečanu akademiju DSHV-a i govor predsjednika Mesića u HNV-u prenositi će izravno YU ECO televizija.

Zalažemo se za političko predstavljanje Hrvata u državnim tijelima: Stjepan Mesić i Petar Kuntić

zakona, ali i suština članka 9. Sporazuma. S tim u svezi zalažemo se za što brže formiranje međuvladinog Mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma. Također tražimo da državna tijela u Srbiji prestanu s poduzimanjem mjera kojima se aktivno potiče asimilacija Hrvata, te da se konačno započne integracija Hrvata u politički i gospodarski sustav Srbije, kroz osiguravanje razmjernje zastupljenosti Hrvata u državnim i javnim službama, kao što su policija, pravosudna tijela, državna uprava, škole i drugo, kako u većim središtima kao što su Subotica i Sombor, tako i u desetina - ma hrvatskih sela diljem Vojvodine, u kojima je hrvatsko stanovništvo lišeno participiranja u policiji, mjesnim uredima i školskim upravama.«

Pekanović i Kuntić predali su predsjedniku Mesiću u pismenoj formi zahtjeve koje predstavnici Hrvata imaju spram državnih tijela u SiCG i za koje očekuju potporu matične zemlje.

Ovu prigodu Petar Kuntić je iskoristio da pozove predsjednika Hrvatske na svečano obilježavanje 15. obljetnice DSHV-a, koje će se održati u Subotici u srijedu 6. srpnja, što je Stjepan Mesić sa zadovoljstvom prihvatio.

U razgovoru s predstavnicima Hrvata iz SiCG, uz predsjednika Mesića sudjelovali su i njegovi savjetnici *Anica Đamić*, *Budimir Lončar*, *Siniša Tatalović* i *Tomislav Jakić*, te veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Tonči Staničić*, njegov zamjenik *Branimir Lončar*, i generalni konzul u Subotici *Davor Vidiš* dok je u izaslanstvu ovdašnjih Hrvata, uz predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekanovića i predsjednika DSHV-a Petra Kuntića, bio i član Izvršnog odbora HNV-a *Zvonimir Perušić*. ■

Konzultacije uoči predstojećih razgovora s državnim dužnosnicima u Beogradu: izaslanstvo Hrvata iz SiCG s predsjednikom Hrvatske

Osvrt na povijest i razvoj stranke

Petnaesta obljetnica DSHV-a

U punoj dvorani tadašnjeg Radničkog sveučilišta u Subotici uz brojne visoke goste iz Hrvatske i Mađarske održana je 15. srpnja 1990. godine osnivačka skupština Demokratskog Saveza Hrvata u Vojvodini. Statutom koji je tada donesen DSHV je definiran kao dobrovoljna politička organizacija u kojoj se oblikuju, izražavaju i zastupaju kolektivni interesi Hrvata u Vojvodini (Bunjevaca, Šokaca i drugih Hrvata u Vojvodini) kao i drugih naroda i narodnosti u skladu s ustavom i zakonom radi ostvarivanja političkih, kulturnih, gospodarskih i drugih ciljeva.

U prvom višestranačkom sazivu Skupštine Srbije prvi i jedini zastupnik u tom tijelu bio je *Ante Skenderović*, u isto vrijeme u Skupštini Vojvodine DSHV je zastupao *Ivan Poljaković*, a u Skupštini Općine Subotica građani su izabrali petnaest vijećnika DSHV-a, prva dogradonačelnica iz redova DSHV-a bila je u to vrijeme *Stanka Kujundžić*.

DSHV je od samog osnutka organizirao svoju djelatnost po podružnicama, mjesnim organizacijama, klubovima i drugim oblicima rada u Srijemu i Bačkoj od kojih su se tijekom rata protiv Hrvatske u vrijeme progona Hrvata iz Srijema pojedine pod-

ružnice ugasile. U to vrijeme DSHV je doživio i težak izborni poraz kad su u Skupštinu Općine Subotica izabrana tek tri vijećnika, a u samoj stranci je došlo do previranja i odlaska nekih njenih uglednih članova pa i osnivača.

DSHV je u prvim poslijemiloševićevskim izborima u okviru DOS-a osvojio osam mandata u subotičkoj i jedan u pokrajinskoj skupštini, istodobno je ponovno dobio mjesto dogradonačelnika, a tu je dužnost prvo obnašao prvi i dugogodišnji predsjednik stranke *Bela Tonković*, a zatim *Lazar Baraković*.

Nakon ujedinjenja s drugom hrvatskom strankom Hrvatskim narodnim savezom 2004. godine DSHV je osvojio pet mandata u subotičkoj, tri u somborskoj te po prvi puta jedan mandat u apatinskoj skupštini. U pokrajinskoj skupštini *Dužo Runje* je izabran za zastupnika.

Dužnost zamjenika predsjednika Općine Subotica od 2004. godine obnaša predsjednik stranke *Petar Kuntić*, a u somborskom Općinskom vijeću na funkciji člana zaduženog za gospodarstvo nalazi se predsjednik somborske podružnice DSHV-a *Joza Kolar*.

U pokrajinskoj izvršnoj vlasti DSHV je prisutan od 2000-te godine kada je dužnost zamjenika tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine obnašao *Slaven Dulić* a od 2004-te na toj je dužnosti *Đorđe Čović*.

Upisi na fakultete u Republici Hrvatskoj

Prvi upisi na fakultete

U Hrvatskoj novi režim studija i novi studijski programi što donosi veću pokretljivost studenata od 11. do 15. srpnja, a upisi od 18. do 22. srpnja* Pravo upisa na studij u statusu redovitih studenata koji prag imaju i pristupnici iz hrvatske dijaspore**

Priredila: Dušica Dulić

Studente koji će ove godine upisati prvu godinu studija u Republici Hrvatskoj očekuje posve novi režim studiranja prilagođen bolonjskom procesu (3+2+3) i novi studijski programi. Studiji koje će sada upisivati studenti u pravilu su preddiplomski. Najčešće traju tri a neki i četiri godine. Kada završe tu razinu studija, svi studenti stječu akademski naziv prvostupnik (bachelors). S tom titulom mogu se odmah zaposliti ili nastaviti diplomski studij koji traje još jednu ili dvije godine. Za diplomatske studije, kada za to dođe vrijeme, institucije će također raspisivati natječaj. Neki su fakulteti umjesto dvije razine studija uveli integrirani preddiplomski i diplomski studij. Tako će se medicina, veterina i stomatologija integrirano studirati šest godina, a pravo pet godina. Integrirani petogodišnji studije uveden je i za buduće učitelje. Novi režim studija studentima bi trebao olakšati studiranje i povećati efikasnost. Bolonjski proces donosi i veću pokretljivost studenata, što konkretno znači da će student studij moći započeti u Hrvatskoj, nastaviti u Beču ili Parizu, bez nostrifikacije. Na kraju se opet može vratiti u Hrvatsku i tamo završiti studij.

ROKOVI UPISA: Prvi ljetni upisni krug na fakultetima u Hrvatskoj je sljedeći: primanje prijave je od 4. do 8. srpnja, razredbeni su ispiti od 11. do 15. srpnja, a upisi od 18. do 22. srpnja.

U drugom ljetnom upisnom roku prijave se primaju 25. srpnja, a upisi su 26. srpnja. Što se tiče jesenskih rokova, u trećem upisnom krugu prijave se primaju od 31. kolovoza do 2. rujna, razredbeni su ispiti od 5. do 7. rujna, a upisi 9. i 10. rujna. U četvrtom upisnom krugu prijave za upis se predaju 12. rujna, a upis se obavlja 13. rujna. Drugi i četvrti upisni krug namijenjeni su kandidatima koji se u prvom i trećem roku nisu uspjeli upisati na studij prvog izbora na kojem su polagali razredbeni ispit, a prošli su razredbeni prag. Oni s bodovima prikupljenim na razredbenom ispitu naknadno mogu konkurirati za upis na ne-

u skladu s bolonjskim procesom

Prvi ljetni upisni krug na fakultetima u RH: primanje prijava je od 4. do 8. srpnja, razredbeni su ispiti će studirati uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa pod uvjetom da su prešli razredbeni Iz SiCG 39 kandidata planira upisati fakultete u RH

ko drugo visoko učilište na kojem je ostalo slobodnih mjesta. Prelazak je uglavnom moguć ukoliko se radi o istom ili srodnom znanstveno-nastavnom području. Žalba na razredbeni postupak prilaže se u pisanom obliku dekanu visokog učilišta, najkasnije 48 sati nakon objave rang-liste.

DOKUMENTI ZA UPIS: Uz prijavu za upis potrebno je priložiti: domovnicu (a Hrvati koji nisu državljani RH prilažu do - kaz o hrvatskoj narodnosti), zatim rodni list, svjedodžbu o završnom ispitu i svjedodžbe svih razreda srednje škole u četverogodišnjem trajanju za sveučilišne diplomske studije, odnosno najmanje trogodišnjem trajanju za stručne dodiplomske studije. Pristupnici koji su srednju školu završili u inozemstvu prilažu i rješenje o istovrijednosti stranih svjedodžbi koje izdaje Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. (Uz svjedodžbe stečene u inozemstvu, prilaže se i potvrda o položenom ispitu iz hrvatskog jezika).

Potrebno je priložiti i dokaz o uplati troškova razredbenog postupka uplaćenih na žiro račun visokog učilišta, uz naznaku »za razredbeni postupak« (ovisno o studiju, razredbeni ispit stoji od 100 do 200 kuna).

Fakultet prometnih znanosti u Zagrebu

Prijave se podnose na posebnom obrascu koje će budući studenti dobiti u student-

skoj referadi dotičnog visokog učilišta. Prijave se mogu poslati i poštom.

Pristupnici koji se prijavljuju na više studija ili fakulteta na svakom od njih predaju preslike izvornih dokumenata (svjedodžbe se mogu ovjeriti u školi), a izvorne dokumente predat će prilikom upisa. Na razredbeni ispit pristupnik mora donijeti osobnu iskaznicu ili putovnicu.

Na studij u statusu redovitih studenata koji će studirati uz potporu Ministarstva, prema odluci ministra znanosti, mogu se upisati hrvatski državljani i pripadnici hrvatskog naroda s prebivalištem izvan RH, strani državljani i osobe bez državljanstva trajno nastanjene u RH.

Iako studente ove godine očekuje niz novina što se tiče režima studija, sam način upisa na studij nije se bitno promijenio. Kao i ranijih godina najveći broj bodova nosi znanje pokazano na razredbenom postupku. Bodove donosi i uspjeh iz srednje škole, a pojedini fakulteti ograničeno vrednuju i neke dodatne aktivnosti.

Kandidati iz SiCG

Ove godine za studije u Republici Hrvatskoj za akademsku 2005./2006. godinu ima 39 zainteresiranih kandidata iz SiCG. Najviše ih je iz Subotice (19 iz grada i 6 iz njegove okolice), zatim 7 kandidata iz Srijema, 5 kandidata iz Sombora i okolice, te po jedan iz Novog Sada i Beograda.

Najviše se njih planira upisati na zagrebačko sveučilište (36), dok svoje obrazovanje dvoje kandidata planira nastaviti u Osijeku, a jedan u Rijeci.

Prema fakultetima za koje su zainteresirani, situacija je sljedeća: na Filozofskom fakultetu psihologiju želi upisati njih 8, te po jedan kandidat na studije povijesti i povijesti umjetnosti, etnologije, sociologije i španjolskoga jezika.

Na Stomatološki fakultet želi se upisati njih 4, na Edukacijsko rehabilitacijski (defektologiju) 3, a po dvoje na Medicinski, Biokemijski, Visoku zdravstvenu školu, Fakultet prometnih znanosti, Pravni i Arhitektonski.

Po jedan kandidat želi se upisati na Prehrambeno-biotehnološki fakultet, Prirodoslovno-matematički fakultet (Geografija), Elektrotehnički, tekstilno-tehnološki, Pedagoški, Hrvatski studij, Ekonomski i Građevinski.

Na pripreme za razredbene ispite otišlo je 15 kandidata.

Za ovu je školsku godinu osiguran smještaj u domovima za 80 budućih, te ranijih godina upisanih studenata. Prednost pri dobivanju doma imaju bruća, tj. Studenti prve godine, a za starije studente se rangira prema uspjehu, tj. upisu godine.

Medicinski fakultet u Zagrebu

IZRAVAN UPIS I ŠKOLARINE: Na studij se izravno o trošku države, pod uvjetom da su prešli razredbeni prag, mogu upisati: djeca smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca zatočenog ili nestalog branitelja, hrvatski vojni invalidi, hrvatski branitelji... Pravo upisa na studij u statusu redovitih studenata koji će studirati uz potporu Ministarstva pod uvjetom da se prešli razredbeni prag imaju i pristupnici iz hrvatske dijaspe.

Za razliku od prijašnjih godina kada je iznose školarina propisivao ministar, ove godine iznose školarina propisuju same institucije. Sveučilišta i fakulteti navode kako zbog prelaska na novi režim studija postoji potreba za povećanjem školarina i za 30 posto, no dogovor je da one u odnosu na prošlu godinu ne rastu više od 10 posto.

Za redovni studij uz plaćanje maksimalni iznosi školarina iznosit će: 5500 kuna za studije koji se izvode u znanstvenom području društvenih i humanističkih znanosti, odnosno nastavnim području (osim studija fizičke kulture) te za studije matematike; 7370 kuna za studije koji se izvode u znanstvenom području tehničkih i biotehničkih znanosti, odnosno u nastavnim području tehničkih i biotehničkih struka te za studije fizičke kulture i fizike; 9240 kuna za studije koji se izvode u znanstvenom području biomedicinskih i zdravstvenih te prirodnih znanosti (osim matematike i fizike), odnosno u nastavnim području struka bio-

medicine i zdravstva i za umjetničke studije.

Strani državljani plaćaju školarinu najviše tri puta veću od cijene redovitog studija.

Školarina za izvanredni studij iznosi: do 60 posto iznosa školarine za redovni studij

iznosa školarine za redovni studij, ako se studij izvodi u mjestu koje je od sjedišta visokog učilišta udaljeno više od 60 kilometara.

Natječaje za upis studenata u dislocirane studije većina visokih učilišta raspisat će naknadno.

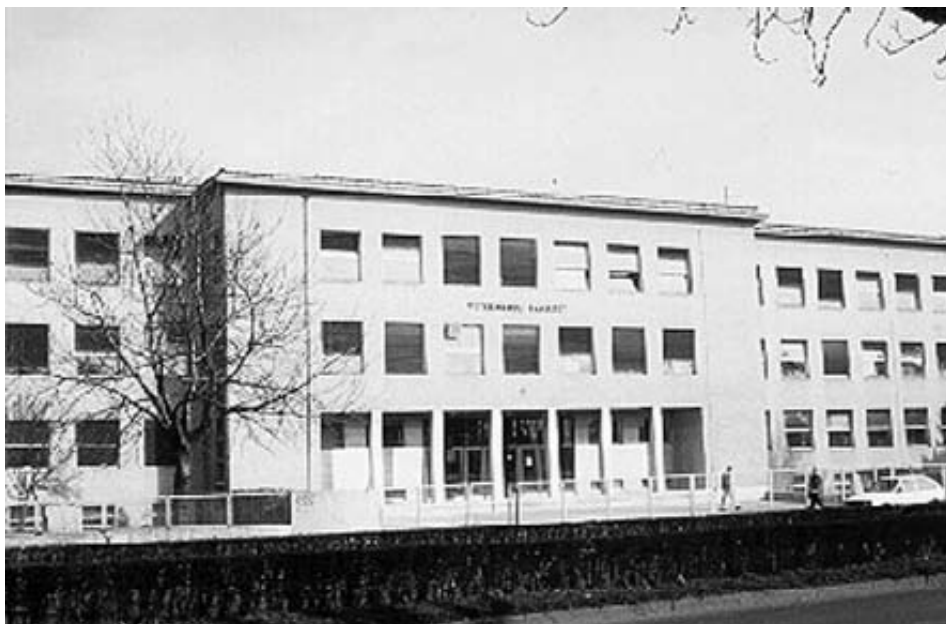
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU: Na prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu ove se godine na preddiplomski studij matematike može upisati 390 studenata, integrirani studij fizike i kemije 37, preddiplomski studij kemije 87, preddiplomski studij biologije 72, preddiplomski studij geografije 62...

Na arhitektonskom fakultetu u Zagrebu na preddiplomski studij arhitekture i urbanizma može se upisati 125 studenata, a na preddiplomski studij dizajna 32.

Na fakultetu elektrotehnike i računarstva, na smjer elektrotehnike i informacijskih usluga te računarstvo može se upisati 650 studenata.

Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije ove godine na smjerove kemijskog inženjerstva, primijenjenu kemiju i ekoinženjerstvo upisuju 230 studenata.

Fakultet prometnih znanosti prima 430 studenata na prometni smjer, 170 na smjer Inteligentni transportni sustavi, te 50 studenata na smjer aeronautike.

Veterinarski fakultet u Zagrebu

ako se studij izvodi u sjedištu visokog učilišta; do 70 posto iznosa školarine za redovni studij, ako se studij izvodi u mjestu udaljenom do 60 kilometara; do ukupnog

Ove se godine na Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu na studij strojarstva može upisati 355 studenata, studij brodogradnje 95, te studij zrakoplovstva 45.

Sastanak zainteresiranih studenata u HNV-u

Geodetski fakultet upisuje u Zagrebu 135 kandidata za smjer geodezija i geoinformatika, a Građevinski fakultet upisuje 250 studenata. Grafički fakultet prima 195 studenata, Tekstilno-tehnološki fakultet 125 studenata na smjer tekstilne tehnologije i inženjerstva, a 110 na smjer tekstilni i modni dizajn.

Farmaciju na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu može upisati 150 kandidata, a medicinsku biokemiju njih 20.

Medicinu na Medicinskom fakultetu može upisati 240 kandidata, a otvorena je i mogućnost studiranja medicine na engleskom jeziku, i to za 50 studenata.

Stomatologiju može upisati 92 kandidata, veterinu 130, a na Agronomskom fakultetu u Zagrebu smjer agrarna ekonomika može upisati 35 kandidata, agroekologiju 55, animalne znanosti 56, biljne znanosti 55, ekološku poljoprivredu 55, hortikulturu 57, krajobraznu arhitekturu 25, poljoprivrednu tehniku 55, a zaštitu bilja 57 kandidata.

Prehrambeno-biotehnološki fakultet ove godine upisuje 74 kandidata na smjer prehrambena tehnologija, 64 na smjer biotehnologija, te 42 na smjer nutricionizam.

Smjer šumarstvo na Šumarskom fakultetu može upisati 105 kandidata, drvenu tehnologiju 115, te urbano šumarstvo, zaštitu prirode i okoliša 60 kandidata.

Ekonomiju na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu ove školske godine može upisati

1230 kandidata, a na Fakultetu političkih znanosti politologiju može upisati 185 kandidata, te novinarstvo 210 kandidata.

Pravo može upisati 880 kandidata, učiteljski studij 150, a predškolski odgoj 180 kandidata.

Ekonomski fakultet u Zagrebu

Na Filozofskom fakultetu arheologiju može upisati 10, komparativnu književnost kao jednopredmetni studij 8, kroatistiku (jednopredmetni) 70, filozofiju (jednopredmetni) 10, sociologiju (jednopredmet-

ni) 35, psihologiju (jednopredmetni) 60, a povijest kao jednopredmetni studij može upisati 25 kandidata.

Na Visokoj zdravstvenoj školi u Zagrebu smjer fizioterapija može upisati 135 kandidata, a poslovnu informatiku na Visokoj školi za ekonomiju poduzetništva s pravom javnosti 30 kandidata.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU: Ekonomski fakultet u Osijeku ove godine na studij poduzetništvo, ekonomska politika, financijski menadžment, marketing, poslovna informatika, trgovina i logistika upisuje 545 kandidata, a na stručni smjer računovodstva i trgovine 265.

Poljoprivredni fakultet upisuje na smjer agroekonomike 95 kandidata, bilnogojstvo 95, mehanizacija 95, zootehnika 95, ratarstvo i hortikulturu 165, agrarno poduzetništvo 115, mehanizacija u poljoprivredi 85.

Diplomski studij prava može upisati 372 kandidata, a upravni studij njih 205.

Prehrambenu tehnologiju može upisati 160 kandidata, građevinarstvo 130, proizvodno strojarstvo 130, elektrotehniku 100, računarstvo 100, te elektroenergetiku, automatiku i informatiku 80 kandidata.

Medicinu u Osijeku može upisati 70 kandidata, učiteljski studij 60, pjevanje 2, glazbenu pedagogiju 15, fiziku 41, biologiju 45, hrvatski jezik i književnost 40, psihologiju 40, informatologiju 40. ■

Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske

Hrvatska će ustrajati na svim odredbama Sporazuma o manjinama

*Odnos prema manjinama jedan je od pokazatelja razine demokracije u nekom društvu * Jasno je kako pomoć Hrvatima izvan Hrvatske, pa tako i Hrvatima u Srbiji i Crnoj Gori, nije velika, niti dovoljna za realizaciju svih potreba, međutim, Hrvatska ne može dati više nego što je proračunom osigurala * Uvjeravam vas da je položaj hrvatske nacionalne manjine uvijek u vrhu liste prioriteta u razgovorima s mojim sugovornicima iz Srbije i Crne Gore*

Intervju vodio: Zvonimir Perušić

Stjepan Mesić, već šestu godinu predsjednik Republike Hrvatske, prema istraživanjima javnog mnijenja, ali i prema rezultatima izbora, najpopularniji je političar u toj zemlji. U drugom krugu izbora u siječnju ove godine osvojio je dvije trećine glasova birača i trijumfalno osvojio drugi mandat na Pantovčaku. Za Mesića važi da je neposredan, njegov je rječnik razumljiv, a poruke su mu jednostavne i jasne.

Za njegova su mandata odnosi između Hrvatske i Srbije i Crne Gore značajno poboljšani, ali zasluge za to nisu samo na hrvatskoj, nego i na srpsko-crnogorskoj strani, koja se 2000. godine oslobodila Miloševićeva režima, mada, kažu mnogi, ne u potpunosti i naslijeđa toga režima. Isprika Stjepana Mesića i izvinjenje Svetozara Marovića za zločine koji su »bilo kada i bilo gdje« počinjeni u ime ova dva naroda, u jesen 2003. godine snažno su i pozitivno odjeknuli širom svijeta.

Od kada je na dužnosti predsjednika Republike, Stjepan Mesić je uveo praksu da se s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u SiCG redovito sastaje prigodom svojih posjeta Beogradu, ali ih rado prima i u Zagrebu. I sudjelovanje na sastanku Igmanske inicijative u Beogradu početkom tjedna Stjepan Mesić je iskoristio za sastanak i razgovor s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća i Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, kao dio priprema za predstojeći susret s dužnosnicima Srbije i Srbije i Crne Gore u Beogradu.

Prvi puta u povijesti predsjednik Hrvatske posjetit će hrvatsku zajednicu u SiCG, a taj je događaj najavljen za 6. srpnja u Subotici.

HR: Kakvi su, po Vašoj ocjeni, trenutni odnosi Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore?

Naši su odnosi korektni, što znači da postoji određen napredak vidljiv kroz kontakte i dija-

Od Stare Gradiške do Pantovčaka

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić rođen je 24. prosinca 1934. g. u Orahovici. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1961. godine. Tijekom studija bio je istaknuti studentski lider. U politički život ušao je 1965. godine kao zastupnik u parlamentu SR Hrvatske (Saboru) kad je na listi građana izabran kao zastupnik Početkom 70-ih, zbog sudjelovanja u pokretu za ravnopravnost Hrvatske u tadašnjoj Jugoslaviji, tzv. 'Hrvatskom proljeću', bio je osuđen i proveo je godinu dana u zatvoru u Staroj Gradiški.

Početkom 90-ih pristupio je pokretu (kasnije stranci) Hrvatska demokratska zajednica (HDZ). Od 1990. godine obnašao je dužnost tajnika stranke, a potom i predsjednika Izvršnog odbora. Nakon prvih višestranačkih i slobodnih izbora, imenovan je prvim predsjednikom Vlade Republike Hrvatske i to je bio u periodu od 30. svibnja 1990. do 25. kolovoza iste godine. Odlukom Sabora Republike Hrvatske, 25. kolovoza 1990. postao je članom Predsjedništva Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Predsjednik Predsjedništva SFRJ postao je 1. srpnja 1991. godine i na tom je položaju ostao do prosinca 1991. godine. Poslije toga obnašao je dužnost predsjednika Sabora Republike Hrvatske, a smijenjen je sredinom 1994. godine zbog toga što je, nezadovoljan ukupnom politikom HDZ-a, a osobito politikom prema BiH, napustio HDZ i osnovao novu političku stranku – Hrvatske nezavisne demokrate (HND).

Poslije rascjepa u HND 1997. godine, s većinom članstva HND-a ulazi u Hrvatsku narodnu stranku, te obnaša dužnost izvršnog dopredsjednika HNS-a i predsjednika gradske organizacije Zagreba te stranke.

Za predsjednika Republike Hrvatske izabran je 7. veljače 2000. godine, poslije čega je, želeći biti predsjednikom svih građana Hrvatske, istupio iz stranke. Na izborima 16. siječnja 2005. godine Stjepan Mesić je drugi put izabran za predsjednika Republike.

log na svim razinama vlasti, iako između naše dvije države još uvijek postoje otvorena pitanja, a naši gospodarski odnosi nisu na razini na kojoj bi, s obzirom na mogućnosti, objektivno mogli biti.

HR: Nedavno je u oba parlamenta ratificiran Sporazum o međusobnoj zaštiti srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori. Što od toga Sporazuma mogu očekivati Hrvati u SiCG, budući da na mnogim poljima prilično zaostaju za Srbima u Hrvatskoj?

Odnos prema manjinama jedan je od pokazatelja razine demokracije u nekom društvu, pri čemu se ne smije zaboraviti kako je i jedan od uvjeta koje Europska unija uzima u obzir prilikom procjenjivanja spremnosti za prijem u punopravno članstvo. Ja sa svoje strane mogu obećati kako će Hrvatska ustrajati na svim odredbama tog Sporazuma, jer je naše ustavno pravo i obveza zaštita i skrb za Hrvate izvan Hrvatske.

HR: Ovdje se ponekad mogu čuti mišljenja, i to ne baš osamljena, da su Hrvati u Srbiji prepušteni sami sebi. Kakav je stav Republike Hrvatske spram hrvatske manjine u SiCG?

Kao što sam već rekao, naše je ustavno pravo i obveza – zaštita Hrvata izvan granica Hrvatske, i žao mi je ako pripadnici hrvatske manjine imaju dojam da su prepušteni sami sebi.

HR: Može li se pozitivan stav matične zemlje potkrijepiti i dokazima sustavne materijalne po-

moći? Prije dvije godine započet je model financiranja putem javnog natječaja, ali je ta praksa ukinuta već iduće godine.

Jasno je kako pomoć Hrvatima izvan Hrvatske, pa tako i Hrvatima u Srbiji i Crnoj Gori, nije velika, niti dovoljna za realizaciju svih potreba, međutim, Hrvatska ne može dati više nego što je proračunom osigurala. Kada govorim o nužnosti aktivira-

nja hrvatskih gospodarskih potencijala i privlačenju stranog kapitala, imam na umu i potrebe naše manjine u drugim zemljama. Naime, jedino povećanjem svog BDP-a i jačanjem svog gospodarstva, Hrvatska može povećati broj zaposlenih, i pokretanje proizvodnje, što znači i punjenje proračuna, a time i povećanje sredstava namijenjenih, među ostalim i za potporu projektima hrvatskih zajednica u inozemstvu.

HR: Koje mjesto, u razgovorima s dužnosnicima Srbije i Crne Gore, zauzima položaj hrvatske nacionalne manjine u ovoj zemlji? Je li na listi prioriteta?

Uvjeravam vas da je položaj hrvatske nacionalne manjine uvijek u vrhu liste prioriteta u razgovorima s mojim sugovornicima iz Srbije i Crne Gore. Jednako tako, sva moja putovanja izvan Hrvatske, uglavnom

uključuju i susrete s predstavnicima Hrvata u tim zemljama.

HR: Kako objašnjavate činjenicu da Hrvati u Srbiji još uvijek nisu ostvarili niti neka od temeljnih manjinskih prava, kao što su pravo na zagantirana mjesta u parlamentima na svim razinama, ili pravo na informiranje na materinskom jeziku na

državnoj televiziji?

Na žalost, odnos prema manjinama opterećen je među ostalim i naslijeđem i problemima iz naše nedavne prošlosti, međutim ti nas problemi ne smiju obeshrabriti, naprotiv trebamo i dalje ustrajati na demokratskim rješenjima i postizanju standarda kakvi postoje u europskim državama.

HR: Ima li razlike u odnosu Republike Hrvatske spram Hrvata u Srbiji u usporedbi s, recimo, Hrvatima u Bosni i Hercegovini, ili Austriji, Mađarskoj, ili Kanadi?

Nema razlike u odnosu današnje hrvatske vlasti prema Hrvatima u zemljama koje ste spomenuli. Međutim, ne smije se smetnuti s uma da manjine dijele sudbinu ostalih stanovnika zemlje u kojoj žive, što znači da, naravno, bolje žive i imaju bolje uvjete, a time i manje problema, u razvijenijim zemljama. U takvim zemljama mogu u potpunosti ostvariti sva svoja prava kao nacionalne manjine.

HR: Što će biti s Hrvatskom? Hoće li ona u Europsku uniju i kada? Jesu li točne slutnje da bi Hrvatska mogla na putu u Europu sačekati Srbiju?

Ponovit ću ono što često govorim, Hrvat-skoj nije važan datum, nama je važno ispuniti uvjete i dostići standarde kako bismo se priključili Europskoj uniji. Također, EU kandidate procjenjuje na individualnoj osnovi. Međutim moram naglasiti kako je upravo u interesu Hrvatske da ima razvijeno, stabilno i demokratsko susjedstvo, jer Hrvatska svojim napredovanjem na putu prema EU ne bježi iz regije, upravo naprotiv, mi želimo biti primjer ostalim zemljama u regiji. Želimo pružiti pomoć kako drugi ne bi ponavljali naše pogreške, upravo onako kako su druge države, koje su već u Europskoj uniji, pomagale i pomažu Hrvatskoj.

HR: Što za Hrvatsku znače aktualne dileme u svezi budućnosti Europske unije, imajući u vidu neuspjele referendume u Francuskoj i Nizozemskoj?

Francusko i nizozemsko ne ni u kojem slučaju ne znače zaustavljanje proširenja Europske unije, međutim Hrvatska je svjesna problema s kojima se u ovom trenutku susreće Europska unija, ali i uvjerena je kako će ti problemi biti prevladani. EU ne može biti ujedinjena sve dok joj se ne pri-

druže i zemlje ove regije, jer jedino ujedinjena Europa može biti važan čimbenik u međunarodnim odnosima, jedino ujedinjena može biti partner SAD-u, Kini, Japanu, Indiji, ...

HR: Koja su neriješena pitanja Hrvatske i Srbije?

Kada je riječ o otvorenim pitanjima smatram da se ona mogu riješiti razgovorima i dijalogom, te da ih možemo riješiti sami u interesu građana i jedne i druge zemlje. Jedno od najtežih i najbolnijih pitanja je i pitanje nestalih, jer Hrvatska još uvijek traži više od tisuću nestalih osoba. Razjašnjavanje sudbine nestalih osoba koje traže i Hrvatska i SiCG pitanje je koje se mora riješiti u što kraćem roku. Kada je pak riječ o pitanju povratka, moram reći kako to nije pitanje odnosa naših dviju država, smatram da je to i test zrelosti naših demokracija, kao i pitanje naše vjerodostojnosti i odgovornosti pred europskom i svjetskom javnošću. Preuzeli smo obvezu povratka naših izbjeglih i prognanih građana i tu obvezu moramo do kraja ispuniti. I pitanje granice na Dunavu jedno je od otvorenih pitanja, međutim smatram kako se u tom slučaju trebaju primijeniti europski standardi što znači olakšavanje pograničnog prometa i kretanja građana koji žive uz granicu.

Ključni je problem ovih prostora suočavanje s prošlošću i prevladavanje problema proizašlih iz nedavnih ratova, a to možemo samo – individualizacijom krivnje. Za zločine moraju odgovarati oni koji su ih počinili i naredili, moraju odgovarati pojedinci jer za zločine nisu krivi cijeli narodi. Suradnja sa sudom u Haagu pomaže nam upravo u individualizaciji krivnje, no i naši nacionalni sudovi imaju važnu ulogu u tom procesu. Reforma pravosuđa, jačanje pravne države i demokratskih standarda put je prema potpunoj normalizaciji odnosa u regiji i put prema obitelji demokratskih europskih država.

Podsjetio bih također kako je početkom ovog tjedna na 10. sjednici Igmanske inicijative u Beogradu potpisana izjava u kojoj je potvrđena suglasnost SCG, RH i BiH da, među ostalim, sva sporna pitanja, uključujući i neriješene granične probleme, treba rješavati razgovorima i pregovorima u duhu dobrosusjedstva pa i privremenim rješenjima, te da strpljivim radom i uz dobru volju sviju strana treba razgrađivati i uklanjati barijere. I moj nedavni posjet Beogradu, u sklopu Igmanske inicijative, kao i moj predstojeći posjet Srbiji i

Crnoj Gori vidim kao jedan u nizu koraka ka potpunoj normalizaciji odnosa između naših dviju zemalja. Povijest ne možemo mijenjati, ona je takva kakva jest i kakva se dogodila, ali možemo i moramo već danas utjecati na budućnost, ako ne zbog nas onda radi naše djece. Ne smijemo njih opteretiti našim neriješenim problemima.

HR: Hoće li Hrvatska vratiti vize za državljane Srbije i Crne Gore?

U ovom trenutku ne razmišljamo o tome, osim toga, smatram kako se problemi ne mogu rješavati uvođenjem viza, baš naprotiv, oni se rješavaju razgovorom i konstruktivnim i otvorenim dijalogom.

HR: Predstoji Vam susret s dužnosnicima Srbije i Srbije i Crne Gore. O kojim ćete temama razgovarati?

Osim o bilateralnim odnosima, razgovarat ćemo o stanju u regiji, a sigurno nećemo zaobići niti aktualno stanje u Europskoj uniji.

HR: Najavljeno je da će prvi puta jedan predsjednik Republike Hrvatske službeno posjetiti hrvatsku zajednicu u SiCG. Što biste mogli poručiti svojim sunarodnjacima u zemlji koja je ipak među posljednjima na spisku putnika u Europu?

Trenutačne poteškoće i problemi nas ne smiju obeshrabriti, i niti jedan problem ne smijemo gurati pod tepih. O svemu se mora razgovarati otvoreno i s argumentima, i ponovit ću moramo probleme rješavati danas, kako sutra njima ne bismo opteretili generacije koje dolaze. One nisu krive za naša djela i naše postupke, budimo odgovorni prema njima i prema sebi.

U Beogradu i Subotici

Obilježen Dan državnosti Republike Hrvatske

Republika Hrvatska 25. lipnja slavi Dan državnosti, prisjećajući se 25. lipnja 1991., kada je Hrvatski sabor donio Deklaraciju o proglašenju suverenosti i samostalnosti Hrvatske te Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti.

Deklaracija je donesena na temelju svibanjskog referenduma, na kojemu se većina hrvatskih građana očitovala za državnu neovisnost.

Svečanosti u tu čast svake godine upriliče i diplomatska i konzularna predstavništva RH izvan Hrvatske. Tako su i ove godine proslavu Dana državnosti organizirali Veleposlanstvo RH u Beogradu, 24. lipnja na Kalemegdanskoj terasi, gdje je domaćin bio veleposlanik *Tonči Staničić*, te dan ranije Generalni konzulat RH u Subotici, u rezidenciji generalnog konzula *Davora Vidiša*.

Veleposlanik Tonči Staničić s ministrom vanjskih poslova
SiCG Vukom Draškovićem...

...i ministrom obrane SiCG Prvoslavom Davinićem

Uzvanici na Kalemegdanskoj terasi

Gordan Bakota, Petar Kuntić, Zvonimir Perušić
i Lazo Vojnić Hajduk

Davor i Meri Vidiš sa Stanislavom Hočevarem,
Đurom Gašparovićem i Jozom Dusparom

Princeza Jelisaveta Karađorđević s vojnim izaslanikom Hrvatske

Tonči Staničić sa suprugom Violetom
i Željko Bebek sa suprugom

Pripomaže klapi: Franjo Vujkov

Branimir Lončar i Goran Masnec

Uzvanici u rezidenciji generalnog konzula u Subotici

Davor Vidiš sa suprugom i djelatnicama Generalnog konzulata

Okupili su se i brojni gosti izvan Subotice

Skup su uljepšali i mladi u narodnim nošnjama

Petar Kuntić sa suprugom Mirom i Davorom Vidišem

Géza Kucsera i Josip Z. Pekanović

Kao i uvijek, sa svojim darom: Gojko Zeljko

Meri Vidiš, Đuro Gašparović, Marko Forgić i Andrija Anišić

Ema Buljovčić, Luka Dulić, Lazar Novaković,
Amalija Stipić, Lozika Jaramazović i Ivan Stipić

Jelena Piuković i Marija Mandić

Tribina Nezavisnog društva novinara Vojvodine o slici o manjinama u medijima

Dobre manjine »tancaju«, one druge »ugrožavaju«

Tematizirajući »folklornu« sliku, kakvu o nacionalnim manjinama pružaju mediji u Srbiji, u Subotici su na tribini, koju je organiziralo Nezavisno društvo novinara Vojvodine, pred malobrojnem publikom govorili pokrajinski tajnik za nacionalne manjine *Tamás Korhecz*, književnik, filozof *Alpár Losonc*, novinar - ka Radija Slobodna Europa, dok je tribinu vodio predsjednik NDNV *Dinko Gruhonjić*. Tribina je održana prošloga petka, 24. lipnja.

REZERVATSKA SLIKA: Predstavljanje manjina u medijima kao onih koji samo plešu i pjevaju trajat će sve dotle dok ne bude promjena unutar samih manjina, s jedne strane, i dok se ne promijeni kulturni kod većinskog naroda, kazao je *Végel* na samom početku tribine. »Taj kod je većinom neutralan, i nije apriori zlonamjeran, ali gleda manjine kao egzotiku, Indijance i ima primjese potcjenjivačkog. Izvor toga je autofolklorizacija od 90-tih godina, kada dolazi do defenzive unutar manjina pa se koncentriraju naponi na folklor, smatrajući kako je to bitna točka očuvanja identiteta što dobro dođe retrogradnoj politici većine. Stvara se rezervatska slika o manjinama, a i manjinske i većinske elite tu imaju suglasnost, kao i mediji«, kazao je *Végel*, dodajući kako za takvo stanje veliku odgovornost imaju vladajuće elite unutar samih manjinskih zajednica, te da bi sama manjina trebala kritički sagledati kakav imidž o sebi proizvodi.

Prema *Losoncu*, kad se postavlja pitanje getoizacije i autogetoizacije manjina, treba sagledati utjecaj većinskih nevladinih udruga, medija i države na nacionalne manjine, te u razmatranju »samozatvaranja manjina trebamo razlikovati što je uzrok a što posljedica«. Prema njegovu mišljenju samozatvaranje i folklorizacija nacionalnih manjina posljedica je događanja posljednjih petanest godina i izraz defenzivnog i samoobrambenog stava. »Od de-

vedesetih manjine su se percipirale kao teret, teškoća. Retorika je bila da manjine imaju prava najviša u Europi, a s druge strane da je Srbija meta osude različitih međunarodnih tijela i EU upravo zbog prava manjina. Poslije 2000-te neki mediji tematiziraju manjinska pitanja tako što dobiju novac od fondacija za projekte i pravi se feljtonsko novinarstvo pa se stječe dojam da je nešto promijenjeno«, ocijenio je *Losonc*, te je dodao kako se »manjine percipiraju od strane većine na osnovi njihovih političara, dok multikultura podrazumijeva i svakodnevicu, kompleksan život i izvan političke sfere čemu mediji ne pridaju dovoljno pažnje.

SIMPTOMI: Odgovarajući na pitanje voditelja-svodi li se sve na igru elita, *Szerencsés* je podsjetila na čuveni filmski zapis zločinaca »Škorpion« i na reakcije u javnosti, osobito na scenu kada otac *Gavri* lo ispraća ubojice i kad ih blagoslivlje. »U kasnijem pojašnjenju kazao je kako nije znao kuda ih je ispraćao i to su mediji prenijeli, ali mediji nisu posvetili pažnju tome da se na tonskom zapisu čulo »gdje god išli i u što god išli« uz formulaciju »neprijateljski narod«. Niti jedan medij nije reagirao na to da Božji izaslanik jedan narod, bilo koji, naziva neprijateljskim. To je simptom situacije u medijima i društvu koji su neosjetljivi na to da se jedan narod naziva neprijateljskim i u najmanju ruku

sumnjivim«, ocijenila je *Szerencsés* te je podsjetila i na *Ivanu Dulić Marković*, koja je čim se oglasila i progovorila o ratnim zločinima odmah dobila prilijepljenu opasku da je hrvatske nacionalnosti. Ova dva događaja su metaforična i govore o nepovjerenju i podozrivosti u medijima prema manjinama, zaključila je *Szerencsés*.

DOBRE I ONE DRUGE MANJINE: Korhecz je, govoreći o tome produbljuje li se etnička distanca, kazao kako se ne može uopćavati stav većine prema nacionalnim manjinama, jer je različita percepcija pojedinih manjina, te dominira folklorna percepcija uz benevolentno-ignorantski stav, ali se kod onih manjina, koje sudjeluju u kreiranju politike i utječu na rezultate izbora i na percepciju naše zemlje u inozemstvu pa i na granice, taj odnos mijenja.

»Dobre manjine se tako bave folklorom i »tancaju« dok druge žele ugroziti vjekovna prava Srba«, kazao je Korhecz, te je ukazao i na rezultate analize tiska o nacionalnim manjinama, koju je provelo Pokrajinsko tajništvo za upravu, propise i nacionalne manjine, prema kojima su aktivnosti organizacije »64 županije« bile prisutne u 20 posto slučajeva, a zatim slijede teme vezane uz incidente koje su prilično negativno intonirane, te je zaključio kako je odnos medija prema manjinama ili ignorantski ili izrazito senzacionalistički i negativno intoniran u kojem se čuje eho ugrožavanja države i nacionalnih interesa.

Ukazano je i na odnos beogradskih medija prema problematici nacionalnih manjina, te je istaknuto kako u takozvanim »ozbiljnim« beogradskim medijima ne postoje analitički tekstovi i da iz Beograda gledano višenacionalnost, višejezičnost, interetnički odnosi i incidenti nisu tema kojoj treba posvetiti pažnju, osim kada dođe do reagiranja europskih i drugih međunarodnih tijela.

J. Dulić

Tribina u Srijemskim Karlovcima

Mogućnosti višenacionalne Vojvodine

Multikulturalnost i interkulturalnost u Vojvodini bile su teme okruglog stola koji je u Srijemskim Karlovcima organizirao Udruženje srijemskokarlovačkih Nijemaca »Karlowitz«.

O odnosima u Vojvodini, s posebnim osvrtom na položaj Nijemaca, govorili su predsjednik Udruženja *Stjepan Seder*, studentice *Marija Varga* i *Valerija Isailov*, te članovi Društva Nijemaca iz Sombora i Društva srpsko-njemačkog prijateljstva iz Srijemske Mitrovice, kao i publicistkinja i novinarka iz Beograda *Nadežda Radović*. Moderator je bio profesor sociologije i urednik časopisa »Misao« *Mirko Sebić*.

Okrugli je stol održan u petak 24. lipnja u knjižnici Gimnazije u Srijemskim Karlovcima.

Tribina o decentralizaciji i unapređenju ljudskih i manjinskih prava

Strah od privatizacije lokalnih medija

Tajnik Savjeta za nacionalne manjine Vlade Srbije najavio za jesen donošenje novog Zakona o ovlastima i izboru nacionalnih vijeća

Centar za regionalizam iz Novog Sada organizirao je 24. lipnja u hotelu »Vojvodina« u Novom Sadu okrugli stol na temu »Decentralizacija i unapređenje ljudskih i manjinskih prava«.

U radu okruglog stola sudjelovali su predstavnici Izvršnog vijeća AP Vojvodine, Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije, Centra za regionalizam, Foruma iuris, Helsinškog odbora za ljudska prava, Hrvatskog nacionalnog vijeća i ostalih manjinskih nacionalnih vijeća, Novosadske novinarske škole i pokrajinski ombudsman.

PRVA ISKUSTVA I NIZ PITANJA: U razradi osnovne teme bila su izlaganja o stanju i problemima ljudskih i manjinskih prava u Vojvodini, o Savjetu za nacionalne manjine i suradnji s nacionalnim vijećima i tijelima pokrajinske i lokalne samouprave, aktualnim pitanjima i perspektivama međunacionalnih odnosa na sjeveru Vojvodine, decentralizaciji i zaštiti manjinskih prava i sloboda u ustavnim prijedlozima i ulozi i radu pokrajinskog ombudsmana.

»Situacija s ljudskim pravima na terenu značajno je poboljšana osobito u osiguravanju pune zaštite manjina. Uspostavljanje ombudsmana i dalje je u ranoj fazi a zbog nedovoljne infrastrukture i sredstava postoji ozbiljan nedostatak razumijevanja stvarnog mandata uloge ove važne institucije. Međutim, unatoč poboljšanjima, etnički motivirani incidenti i dalje se događaju, što odražava naslijeđe prošlih desetljeća i sustavnog pitanja u primjeni postojećih standarda. Situacija je značajno pogoršana u Vojvodini 2003. -2004. godine povećanjem broja nasilnih incidenata protiv etničkih Mađara. Reakcija vlasti je bila zakašnjela i nedovoljna. Iako su poduzeti važni koraci da se riješi ovo pitanje, uključujući i osnivanje Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije u listopadu 2004. kojim predsjedava srpski premijer, neophodno je napraviti dodatne napore«, stoji u Studiji o izvodljivosti pridruživanja Srbije i Crne Gore Europskoj uniji.

Prva iskustva s formiranjem nacionalnih vijeća, sukladno saveznom Zakonu o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina (2002.), kao i savjeta za međunacionalne odnose sukladno republičkom zakonu o lokalnoj samoupravi (2002.) upućuju na evidentne pomake u zaštiti prava manjina, ali i na niz otvorenih pitanja zakonskih rješenja i problema njihove realizacije u lokalnim zajednicama i u Pokrajini Vojvodini.

POZITIVNI I NEGATIVNI PRIMJERI: Predstavnik Hrvatskog nacionalnog vijeća, član Odbora za Statut *Zoran Čota*,

TV Novi Sad je negativan primjer:
Zoran Čota

sudjelujući u raspravi istaknuo je kako je značajno da nacionalna vijeća nacionalnih manjina imaju pravo na samoupravu u oblasti uporabe jezika i pisma, obrazovanja, informiranja i kulture. Tako je Hrvatsko nacionalno vijeće osnivač NIU »Hrvatska riječ« i znatno je pridonijelo uvođenju hrvatskog jezika u škole. Negativan primjer je TV Novi Sad, koja Hrvatskom nacionalnom vijeću onemogućava da koristi pravo sukladno zakonskim ovlastima na informiranje na hrvatskom jeziku. Primjena zakonske regulative u oblasti prava manjina na udio u javnom životu i ravnopravnosti pri zapošljavanju u javnim službama nije adekvatna i zahtijeva izmjenu izbornih zakona u cilju pozitivne diskriminacije i izravne razmjernosti zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima, ustanovama i javnim službama na svim razinama, rekao je Čota.

U PRIPREMI NOVI ZAKON: Tajnik Savjeta za nacionalne manjine Srbije *Petar Lađević* najavio je na ovoj tribini da bi na jesen mogao biti usvojen novi Zakon o ovlastima i izboru nacionalnih vijeća. Lađević je rekao kako se »aktivno radi na pripremi toga zakona, koji bi trebao spriječiti da pojedine stranke nacionalnih manjina kontroliraju nacionalna vijeća«.

»U kreiranju novog zakona posebnu pažnju posvetit ćemo načinu na koji će se birati nacionalna vijeća kako bismo izbjegli situaciju u kojoj se pojedini sada nalaze, a to je da su produžena ruka samo jedne manjinske stranke, koja ih potpuno kontrolira«, rekao je Lađević.

On je ocijenio i kako najavljena privatizacija lokalnih medija može dovesti u veli-

ku opasnost pripadnike nacionalnih manjina, jer u mjestima u kojima žive mogu ostati bez medija na materinskome jeziku. Republički Savjet za nacionalne manjine zato će zatražiti izmjenu Zakona o radiodifuziji, kao i imenovanje predstavnika manjinskih vijeća u republičkom Radiodifuznom savjetu.

NEUSUGLAŠENOST ZAKONA: Vojvodanski tajnik za upravu, propise i nacionalne manjine *Tamás Korhecz* ocijenio je kako je zaštita manjinskih prava u Vojvodini, posebice u institucionalnom smislu, značajno poboljšana u posljednje četiri godine. Kao pozitivne primjere, on je naveo postavljanje višejezičnih ploča na institucijama i ulazima u naseljena mjesta, mogućnost dobivanja dvojezičnog izvoda iz matičnih knjiga i polaganja ispita na materinskome jeziku, kao i »relativno stabilno« financiranje nacionalnih vijeća iz republičkog i pokrajinskog proračuna.

Korhecz je kao negativne primjere naveo neusuglašenost Zakona o zaštiti nacionalnih manjina i Zakona o informiranju, odnosno Zakona o službenoj upotrebi jezika i pisma, jer primjenu odredbi »ostavljaju dobroj volji i pretpostavljenoj dobrotamjernosti administracije«.

»Problem je u tome što nije dovoljno samo imati dobre zakone, pa čak ni establišment koji će ih dosljedno primjenjivati. Potrebno je promijeniti mentalitet građana i odnos većine prema manjinskoj problematici, multikulturalnosti i njegovanju manjinskog nacionalnog identiteta«, rekao je Korhecz.

H. R.

Smanjiti utjecaj stranaka: Petar Lađević

Geni otkrivaju: Hrvati – narod star 27.000 godina

Putovanje u prošlost na Y kromozomu

Samo ime Hrvat, prema istraživanju profesora Ivana Jurića, potječe iz Irana, odnosno Perzije, gdje postoji i hrvatski grb s crvenim i bijelim poljima, kao i primjerice preuzeti naziv »ban«.

Piše: Stipan Pekanović

Na prostoru unutar današnjih državnih granica i u dijelovima susjednih zemalja Hrvati žive već 8.000 godina.

Na ove prostore došli su davnih dana s Bliskog istoka. To otkriće, koje korjenito mijenja cjelokupnu dosadašnju predodžbu o našem narodu, objavio je profesor *Ivan Jurić*, koji je proveo istraživanje o genskom podrijetlu Hrvata.

KARTA GENOMA: Nakon završetka izrade karte genoma čovjeka 2001. godine u Americi je, naime, osnovan Y kromosom konzorcij. Glavna mu je zadaća bila da od svih naroda svijeta prikupi banke podataka o Y kromosomu, čije se određene značajke tijekom povijesti ne mijenjaju, već se prenose kao klonirane. Upravo je to suvremenoj znanosti omogućilo putovanje u prošlost – do samog postanka homosapiensa, te praćenje njegova daljnjeg razvoja i raseljavanja iz Afrike po cijelome svijetu. Uzorci su uzeti i iz Hrvatske, te su nakon općenitih istraživanja na svjetskoj razini o raseljavanju ljudi znanstvenici u svojim državama počeli analizirati podrijetlo svakog naroda posebice.

HAPLOSTIP EU7: Hrvati su autohtoni narod, 69 posto hrvatske populacije ima hrvatske, baskijske i neolitske gene, od čega najviše populacije ima upravo hrvatski, njih 59 posto. Najveći postotak hrvatskog haplotipa pronađen je na Korčuli, Hvaru, Rabu i Braču, a otprilike 70 posto hrvatskog haplotipa EU7 pronađeno je među Hrvatima u Bosni i Hercegovini. Analizom rezultata zaključeno je da naj-

više autohtonog stanovništva s hrvatskim genima živi na području Korčula-Metković-Jablanica-Prozor-Kupres-Sinj-Drniš-Brač.

Iranci su, premda ne genski, na Hrvate imali politički i kulturološki utjecaj. Samo ime Hrvat potječe upravo s tog područja, izvorište je u Iranu, odnosno Perziji, ima i hrvatski grb s crvenim i bijelim poljima, kao i primjerice preuzeti naziv »ban«.

Stanovnici Europe danas imaju gene koji potječu iz paleolitika, to jest od samog postanka homo sapiensa, i neolitika, koji je trajao od 6 do 4 godina prije Krista. Važnije je istaknuti da Hrvati imaju upravo gene iz paleolitika. Geni homo sapiensa tijekom stoljeća mutirali su, te je gensko obilježje Hrvata, odnosno naš haplotip, nastao prije 27.000 godina i naziva se EU7. Upravo otprilike tijekom doseljavanja u Europu. ■

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a

Zgradu Vinka Perčića povjeriti hrvatskoj zajednici

Nakladnička djelatnost na hrvatskom jeziku treba se odvijati u sustavu profesionalne institucije

*NIU »Hrvatska riječ« * Priprema za privatizaciju medija na hrvatskome jeziku **

*Informacija o studiranju u Hrvatskoj * Početak znanstvenih istraživanja o hrvatskoj zajednici*

Sjednica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća održana je 28. lipnja u Subotici. Na sjednici su se razmatrala brojna pitanja od značaja za hrvatsku zajednicu: prijedlog adaptacije kuće Vinka Perčića, priprema nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, stanje na informativnom području u hrvatskoj zajednici u ozračju privatizacije informativnih kuća, sadržaj upitnika za kulturne udruge u hrvatskoj zajednici, a bilo je riječi i o prispjelim molbama za financijsku pomoć kulturnim udrugama. Na sjednici su razmotreni i rezultati upisa u odjele na hrvatskome jeziku u osnovnim školama, te pitanja u vezi upisa studenata na fakultete u Republici Hrvatskoj, kao i prijedlog o provedbi znanstveno-istraživačkog rada.

Pokraj predsjednika Izvršnog odbora HNV-a *Laze Vojnića Hajduka*, na sjednici su bili nazočni predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović*, kao i članovi Izvršnog odbora *Ivan Stipić*, *Jelena Piuković* i *Zvonimir Perušić*.

KUĆA VINKA PERČIĆA: Na samom početku razmatrao se prijedlog adaptacije kuće Vinka Perčića u Ulici Bledska 2 u Subotici, a za potrebe HNV-a i profesionalnih kulturnih ustanova hrvatske zajednice. Lazo Vojnić Hajduk je kazao kako je ugledni Hrvat *Vinko Perčić* svojevremeno napravio darovni ugovor s Općinom Subotica i svoj suvlasnički dio kuće donirao gradu Subotici s uvjetom da se darovina tretira kao zasebna cjelina i koristi kao javna spomenička vrijednost za kulturne i znanstvene potrebe pod nazivom Zavičajna galerija dr. Vinka Perčić. Vojnić Hajduk je napomenuo da se svojevremeno razgovaralo s predstavnicima lokalne samouprave da ta zgrada bude u nadležstvu hrvatske zajednice.

»Trebamo inicirati da Općina povjeri HNV-u ovlast nad tim prostorom, kao i da Općina osigura plaću za kustosa Galerije. U toj zgradi bi se mogli urediti i uredi za potrebe HNV-a, etno-muzej i jezgra za formiranje središnjeg arhiva«, kazao je Vojnić Hajduk, nakon čega su članovi Izvršnog odbora prihvatili prijedlog da se definira globalni idejni projekt za adaptaciju kuće Vinka Perčića.

NAKLADNIČKA DJELATNOST: Na sjednici se razmatrala priprema nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«. Zvonimir Perušić je iznio informaciju da su na sjednici Upravnog odbora Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ«, koja je održana 3. lipnja, članovi UO prihvatili

da Izvršni odbor nije nadležan razmatrati te zamolbe, jer se financiranje kulturnih udruga odvija preko natječaja, a Vijeće nije raspisalo natječaj za takvo što, jer HNV niti nema sredstava za tu namjenu. Jelena Piuković je predočila i sadržaj upitnika za kulturne udruge u hrvatskoj zajednici koji je prihvaćen i upitnik će biti prosljeđen na popunjavanje svim kulturnim udrugama.

O rezultatima upisa u odjele na hrvatskom jeziku, kao i o radu u oblasti obrazovanja izvješće je podnio Ivan Stipić, a među aktivnostima u ovoj oblasti istaknuo je sudjelovanje na seminaru o elementima strategije razvoja obrazovanja nacionalnih manjina u Vojvodini koji je realiziran u periodu od studenog 2004. do ožujka 2005., na kojemu je sudjelovao uz *Ljubicu Vuković* i *Stipana Stantića*.

U vezi pitanja upisa studenata na fakultete u Republici Hrvatskoj, Izvršni odbor je donio odluku da će se za sljedeću sjednicu pripremiti materijal o tome kako bi trebala

izgledati struktura potrebnih profila studija pri upisu studenata, odnosno što je to što je interes hrvatske zajednice.

ZNANSTVENO ISTRAŽIVANJE: Na koncu sjednice razmatran je prijedlog o provedbi znanstvenog istraživačkog rada pod nazivom »Društveni stavovi, vrijednosti i struktura ličnosti«. Voditelj istraživanja bit će *mr. sc. Zlatko Šram*, a uzorkom će biti obuhvaćeno 600 ispitanika. Lazo Vojnić Hajduk je napomenuo kako nije riječ o ispitivanju javnog mnijenja, nego je u pitanju istraživanje koje će dati relevantne podatke za uspostavljanje strategijskih ciljeva hrvatske zajednice.

Izvršni odbor će na sljedećoj sjednici HNV-a predložiti uposlenicu NIU »Hrvatska riječ« *Zdenku Sudarević* za članicu Nadzornog odbora te ustanove, a predložiti će se i da se za tajnika HNV-a izabere pravnik iz JKP »Pogrebno« iz Subotice *Vesna Prčić*. Izvršni odbor će zadužiti od vjetnika da bivšim dužnosnicima HNV-a uputi posljednju opomenu pred tužbu, zbog toga što nisu vratili zadužena lap top računala.

Z. Sarić

Prijedlog nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«, koji je podnio književnik *Milovan Miković*, a u tome se prijedlogu predviđa pet edicija. Izvršni odbor HNV-a je podržao nakladnički plan NIU »Hrvatska riječ«.

INFORMIRANJE: Prilikom razmatranja točke o stanju na informativnom području u hrvatskoj zajednici u ozračju transformacije informativnih kuća, Zvonimir Perušić je kazao kako bi u procesu predstojeće privatizacije elektronskih medija, a glede Radio Subotice, najbolje rješenje bilo da se osnuju zasebna poduzeća, pri čemu bi jedno od poduzeća bila redakcija na hrvatskom jeziku, a osnivač toga poduzeća bio bi HNV. Izvršni odbor je odlučio da se izradi plan konceptijskih rješenja u sferi informiranja, za čiju izradu su zaduženi, pokraj Perušića, predsjednici Odbora i Odjela HNV-a za informiranje *Milovan Miković* i *Andrija Anišić*.

KULTURA I OBRAZOVANJE: U daljem tijeku sjednice Jelena Piuković je obavijestila članove Izvršnog odbora o prispjelim zamolbama za financijsku pomoć kulturnim udrugama koje su upućene na adresu HNV-a. Na sjednici je zauzet stav

»Paulinum« obilježio 40 godina rada u sadašnjoj zgradi

Jubilej okupio sve pitomce subotičkog sjemeništa

Biskupijska klasična gimnazija i sjemenište »Paulinum« otvorena je školske godine 1962./63. Na početku je ova škola bila smještena u zgradi Katoličkog kruga. Nova zgrada je dogotovljena 1965. i iste godine 30. lipnja je posvećena. U povodu 40 godina od rada u toj zgradi, u Subotici su se 28. lipnja okupili svi pitomci subotičkog sjemeništa »Paulinum« koji su ga pohađali od 1962. godine do danas.

Okupilo se oko 80 svećenika te dvadesetak profesora ove škole, a u njihovu je čast bio priređen i svečani prijem u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Na prijemu su oku-

pljene pozdravili ravnatelj Biskupijske klasične gimnazije *msgr. József Miocs*, predsjednik Općine *Géza Kucsera*, članica Općinskog vijeća zadužena za obrazovanje *Edit Molnar Pintér*; a povjesničarka umjetnosti *Olga Kovačev Ninkov* upoznala je goste s izgradnjom Gradske kuće, te subotičkom secesijom.

Paulinum je međubiskupijski zavod i škola, jedina institucija takvog karaktera u SiCG. Škola je jezična gimnazija klasičnog smjera. Prvenstveno priprema učenike za teološke i filozofske studije, a zatim za klasične jezike i povijest. Škola je dvojezična i ima četiri razreda.

Raspalom SFRJ i formiranjem novih država sjemenište »Paulinum«, a naročito Biskupijska klasična gimnazija »Paulinum« poprimili su osim već postojećeg interdiječanskog i međunarodni značaj. Vrijedno je spomenuti da je u godinama izolacije »Paulinum« bila jedina škola u Saveznoj Republici Jugoslaviji čije su se svjedodžbe u inozemstvu priznavale bez ikakvih problema. Najveći je broj sje-

meništaraca naravno iz Subotičke i Zrenjanske biskupije, dok su redoviti u »Paulinumu« i svećenički kandidati Beogradske, Barske i Skopske nadbiskupije, te Prizrenske i Kotorske biskupije kao i iz Srijemskog vikarijata Đakovačke i Srijemske biskupije i konačno kandidati iz Grkokatoličkog vikarijata Križevačke biskupije

Paulinum je kroz povijest bio međunarodno priznat ali je u ovoj državi uživao samo usmeno priznanje. Od veljače 2004. Paulinum i u SiCG ima potpuno priznanje i izjednačenje s ostalim školama. Učenici-sjemeništari se u Paulinum upisuju preko svojih župnika.

D. D.

V I J E S T I

Tablo djece Vrtića »Marija Petković«

Lipanj je vrijeme kada gradske izloge popune tabloi gradskih maturanata, a ovakvoj praksi priključio se i vrtić »Marija Petković« u Subotici čiji tablo je postavljen u izlogu Dječjeg odjela Gradske knjižnice. Odgajateljica ovog vrtića *Marina Piuković* navodi da je osmero djece iz ovog vrtića ove godine upisalo osnovnu školu na hrvatskom jeziku. »Po prvi put izlazi nam generacija djece koja su pohađala Montessori program«, kaže Piuković i dodaje da su roditelji dali ideju o pravljenu tabloa. Vrtić Marija Petković radi po programu *Marije Montessori*, a odgajateljica ovog vrtića ističe da su im kroz program dana široka znanja glede jezika i matematike. »Ovaj program razvija individualnost kod svakog djeteta, a napredovanje djece ovisi o njihovim motivima i genetskim potencijalima. Mi smo se trudili djeci pružiti uvid u sve ono što ih u školi čeka. Mislim da su stvarno spremni za prvi razred, a kroz program su dobili široka znanja glede jezika i matematike«, ističe Marina Piuković. Program Marije Montessori u Subotici se prvo počeo primjenjivati u vrtiću Marija Petković, i to od 2001. godine.

Pioniri NK »Bačka« osvojili srebro

Član Općinskog vijeća zadužen za sport i omladinu *Andrija Romić* na redovitom je brifingu upoznao novinare s uspjehom pionirskog sastava Nogometnog kluba »Bačka« koji je u povodu Dana državnosti Republike Hrvatske, te organiziranih Dana tvrđe, dva dana gostovao u Osijeku. Ovaj je turnir okupio nogometne pionire iz slovačkog grada Nitre, zatim iz mađarskog Pečuha i Budimpešte, te gradova Maribor, Tuzla, Osijek i Subotica. Mladi su Subotičani pobijedili ekipe Maribora, Pečuha i Osijeka, a poraženi od Tuzle, te su u ukupnom plasmanu osvojili drugo mjesto. Subotički dvanaestogodišnjak *Kristian Čorba* osvojio je titulu najboljeg igrača ovoga turnira, te je na brifingu predsjedniku Općine pokazao osvojena priznanja, na čemu mu je *Géza Kucsera* čestitao.

Kristian Čorba

Brojne točke na dnevnom redu sjednice Skupštine Općine Subotica

Povećan proračun za ovu godinu

Dvanaesta sjednica Skupštine Općine Subotica pokazala je kako između skupštinske većine i oporbe nema suglasnosti oko mnogih pitanja počev od samog vođenja Skupštine i različitih proceduralnih pitanja, te su tako vijećnici od samog početka, na zamjerke *Petra Balazevića* nekoliko puta glasovali je li ili pak nije povrijeđen poslovnik.

Skupštinska većina je glasovanjem odlučila da poslovnik nije povrijeđen što je izazvalo burna negodovanja pa se pokazalo da je izvanredna sjednica na kojoj su svi bili jednoglasni bila samo kratki intermezzo u konstantnoj i oštroj konfrontaciji oporbenih vijećnika i aktualne koalicije na vlasti u Subotici.

Sjednica kojoj je u jednom trenutku nedostajao i kvorum jer su pojedini oporbeni vijećnici izišli iz skupštine kad su uočili da skupštinska većina nije na broju, prekinuta je nakon 18 sati kod točke 33. i nastavak je predviđen za 30. lipnja.

Formiran novi oporbeni blok

Dan nakon skupštinske sjednice klubovi vijećnika »Mogućnost«, Pokret snaga Srbije i »Subotica naš grad« objavili su da će ubuduće zajednički djelovati i nastupati pod nazivom »Građanski blok« i za koordinatora bloka je izabran *Stevan Santo*.

Dnevni red od 44 točke bio je dopunjen s još četiri koje su ostale za nastavak sjednice i to imenovanje Upravnog i Nadzornog odbora fondacije »Fokus« te razrješenje dosadašnjeg ravnatelja JP Dimnjičar, koji je istodobno i vijećnik u Skupštini *Igora Međanskog* i imenovanje v. d. ravnateljice najduže na godinu dana *Sladane Marković*.

Sa dnevnog reda predlaže Srpska radikalna stranka je povukla Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o pristupanju izradi plana detaljne regulacije za kompleks ben-zinske crpke uz odmorište Bački Vinogradi, dok je predsjednik Skupštine kao predlaže povukao s dnevnog reda Program razvoja turizma na teritoriju Općine Subotica za 2005. godinu nakon što je on ocijenjen kao nedostatan i nedovoljno stručno izrađen, a povučeno je s dnevnog reda i donošenje rješenja o davanju suglasnosti na Izvještaj o materijalnom poslovanju Općinske direkcije za robne rezerve Subotica za 2004. godinu.

Najduže rasprave, i u nekim trenucima oštre polemike, vodile su se oko rebalansa općinskog proračuna, javnih parkirališta i rada općinske uprave, ali su na kraju sve

Ubuduće: umjesto »ručne naplate« korisnici će kupovati parkirališne karte

predložene odluke usvojene zaključno s programom poslovanja JKP Vodovod i kanalizacija, kao prvim od paketa programa javnih komunalnih poduzeća.

Rebalansom je proračun Općine Subotica povećan za oko deset posto, odnosno za 223 i pol milijuna dinara uglavnom na temelju neutrošenih sredstava iz prošle godine. Odluka o javnim parkiralištima izazvala je gotovo dvosatnu raspravu koja je na kraju okončana usvajanjem nove organizacije vođenja i financiranja parking prostora u gradu. Odlukom se predviđa uvođenje, umjesto dosadašnje »ručne naplate«, parkirališne karte koja će se kupovati u kioscima a moći će se plaćati i posredstvom mobilnog telefona, te će tako Subotica imati suvremeni i danas uobičajeni način korištenja javnih parking prostora. ■

Pro urbe i počasni građanin

Skupština je usvojila prijedlog da se s gradsko priznanje Pro Urbe dodijeli pravniku i povjesničaru dr. *Slavenu Bačiću*, gospodarstveniku *Miloradu Bucalu*, redatelju *Gyergyu Hernyáku*, profesorici *Évi Hozsa* i fotografu *Augustinu Jurigi*, dok će zvanje počasni građanin pripasti pravniku i sportašu *Josipu Gabriću* te glazbeniku *Korneliju Kovaču*. Ova priznanja i zvanja bit će uručena na svečanoj sjednici Skupštine Općine 1. rujna.

Oglas

Izdajem
apartman
na najljepšem
mjestu na
otoku HVARU.

Informacije na
tel: 024/38-063
064/1142257

Večer kulturnih događanja

Uz izložbu skulptura u željezu Stevana Birvalskog i predstavljanje knjige Adama Bešlina Nove »Baranjo, u srcu te nosim« Monoštorci su proveli još jednu večer ispunjenu kulturnim događanjima

BAČKI MONOŠTOR – U ponedjeljak u sadržajima uvijek dobro ispunjenom Centru građanskih aktivnosti u Bačkom Monoštoru u 19 sati u organizaciji Mjesne zajednice Bački Monoštor održana je izložba skulptura *Stevana Birvalskog* i promocija knjige *Adama Bešlina Nove »Baranjo, u srcu te nosim«*. Dobrodošlicu okupljenim gostima ispred Mjesne zajednice poželio je predsjednik MZ *Marko Štranger*, a ispred Literarne skupine *Vladimir Kamčević*.

Monoštorci su imali prigodu upoznati se s radom *Stevana Birvalskog* – člana »Likovne grupe 76« iz Sombora kroz njegove skulpture koje, kako kaže autor »oplemenjuju metal i daju mu dušu« i stihovima *Adama Bešlina* – podrijetlom iz Monoštora, koji odišu ikavicom i neobičnim jezikom, kakvim i danas »divane« u Bačkom Monoštoru. Bešlinove pjesme su mješavina šokačkog i standardnog hrvatskog jezika, tako da se i tematika i doživljaj kreće od seoskog – tradicionalnog, obojenog prelijepim monoštorskim šumama i vodama.

Izložba skulptura *Stevana Birvalskog* bit će postavljena i u srijedu na Petrov dan u TV Dvorani Doma kulture. Kraj skulptura, Monoštorcima i gostima, 29. lipnja, predstavljene su i stare fotografije Bačkog Monoštora, koje su prikupljene, obrađene i izrađene u okviru projekta Udruženja »Ravangrad« iz Sombora početkom ove godine pod nazivom »Pronađi se...«.

A. Forgić

(Ne)prijateljska utakmica

BAČKI BREG – Na bereškom nogometnom igralištu »Paja«, nedjeljom se poslije podne igraju nogometne utakmice u kojima mogu sudjelovati svi uzrasti. Postoji jedno obvezno pravilo, a to je da svaka momčad mora biti sastavljena od jednog sokaka, a ako su sokaci manji može i od dva. Igrači nisu obvezni biti spor-taši, naprotiv, što je u momčadi više antitalenata to bolje. Cilj ovih utakmica je družiti se, zabaviti se i nasmijati publiku. A publike doista bude mnogo, više nego kad se igra »pravi« nogomet. Do sada se kao najbolja momčad pokazala Ulica Rade Končara, odnosno Čokot, koji čekaju nove izazivače. Čokotarci priznaju da je u prošlu nedjelju bila teška utakmica protiv Ulice Braće Radića, gdje se uz nekoliko nepravilnosti tijekom igre došlo do neriješenog rezultata 2:2. Penali se nisu izvodili da ne bi slučajno neko pobijedio, a s ovim rezultatom su bile zadovoljne obje ekipe. A poslije utakmice se uz paprikaš i koju bocu hladnog piva razmjenjuju dojmovi i pokazuju masnice na nogama. Bereški Šokci, kojima nikada ne nedostaje humora preko ljeta se zaba-

vljaju na ovaj način, a po Beregu su se našli i plakati simpatičnog, šaljivog naslova: (Ne)prijateljska utakmica.

Z. Gorjanac

Momčad »Čokot«

Nastavljaju se manifestacije Dužijanca 2005.

»Takmičenje risara« na Bikovu

Kao nastavak ovogodišnje »Dužijance 2005.« u subotu 9. srpnja na Bikovu će se održati jedan od najvećih događaja vezanih za ovu manifestaciju – »Takmičenje risara«.

Ove godine natjecat će se risarski parovi iz sljedećih mjesta: *Mirko Sudarević i Jelena Sudarević, Tibor Virag i Silvija Molnar* (Bikovo), *Marinko Kujundžić i Ruža Juhas, Bela Bošnjak i Tilka Jakovljević, Vinko Stantić i Darinka Stantić* (Mala Bosna), *Davor Balažević i Joca Vuković* (Đurđin), *Ivan Gedović i Alojzija Bašić P.* (Tavankut), *Petar Tikvicki i Emera Poljaković* (Stari Žednik), *Imre Tot Kiralj i Ilonka Sente, Iles Kiralj i Panika Kiralj, Lacika Horvat i Marija Karas* (Kelebjia).

GOSTI NATJECATELJI: Kao gosti natjecatelji bit će *Matija Periškić i Ruža Radičev, Marko Lerić i Anica Kolar* (Bački Brijeg), *Janoš Kalman i Gizela Bakota, Lacika Horvat i Marija Horvat* (Gornji Brijeg), *Đerđ Čordaš i Marija Čordaš, Jožef Dobo i Ibošja Dobo* (Mužlja) te parovi iz Sajana, Kecela (Mađarska) i Županje (Hrvatska).

U okviru ovog natjecanja predstaviti će se i mladi risarski parovi čija je instruktorica *Roza Orčić*. To su: *Andrija Pejić i Marića Vukmanov Š., Nikola Romić i Snežana Romić* (Bikovo), *Marko Dulić i Marijana Pokornik, Ivan Marcikić i Dajana Elek, Safet Županek i Sanela Županek* (Đurđin), *Darko Poljaković i Mirjana Tešić, Ivan Tikvicki i Nataša Prčić* (Žednik), *Gabika Horvat i Rita Horvat* (Kelebjia) kao i mladi risarski par iz Gornjeg Brijega.

VRŠIDBA ŽITA: Za vršidbu žita bit će zaduženi: *Stipan Romoda* (glavni mašinar), *Marinko Kujundžić, Davor Balažević i Tibor Virag* (bacači snoplja), *Ruža Juhas i Emera Poljaković* (dobošarke), *Antun Juhas* (ranjač), *Stipan Kujundžić* (mereš), *Iles Kiralj* (radojaš), *Ivan Gedović* (slamar), *Peter Tikvicki i Vinko Stantić* (koljari), *Katica Bačić, Joca Vuković, Ruža Majlat i Tilka Jakovljević* (plivarke).

Program

»Takmičenje risara« na Bikovu

- 6,00 Okupljanje risara na salašu veterinara Grge Tikvickog
- 6,30 Defile risara od salaša do njive
- 7,00 Pletenje uža
- 7,45 Doček gradonačelnika i gostiju na njivi
- 8,00 Risarski ručak na njivi
- 8,30 Pripremanje sudionika za takmičenje
- 9,00 Početak natjecanja risara
- 10,00 Oranje oko krstina, voziđba i divenje žitne kamare
- 10,30 Prikaz košenja žita sa starim strojevima i konjskom zapregom
- 11,00 Dječje igre na strnjici »Kasalisica« i druge igre
- 11,30 Prikaz vršidbe žita na vršalici
- 12,00 Proglašenje pobjednika natjecanja
- 13,00 Svečana užina za risare i goste u Domu kulture na Bikovu

Jahače i konjske zaprege organiziraju *Pere Matković i Martin Gabrić*, a kao jahači nastupit će: *Marko Tikvicki, Miroslav Vukmanov Š., Joso Romić i Tomislav Romić*, kao vozači fijakera: *Ivan Vojnić P., Pajo Vukmanov Š., Ljubomir Dulić, Andrija Vukmanov Š., Stipan Jaramazović, Simo Desnica, Peter Šoti, Vladimír Vukov i Gabriel Molnar*, kao vozači zaprega: *Rudika Gabrić, Andrija Vukmanov Š., Ivica Vojnić T. i Roko Babičković* te kao mašinari na kosilicama: *Lazo Cvijin, Tomo Pečerić i Davor Vojnić Hajduk*.

SUDAČKI KOLEGIJ: Članovi sudačkog kolegija za ocjenjivanje natjecanja na Bikovu bit će *Zvonimir Horvatski* (predsjednik), *Bela Ivković, Ivan Tikvicki, Stjepan Palenkić, Ljudevit Vujković, Lamić, Josip Kopunović, Legetin, Pavle Kujundžić, Karlo Kopilović i Mitar Papac*.

Vlasnici žitnih njiva na kojima će se natjecanje održati su *Stanko Kujundžić, Josip Rajčić i Antun Gabrić* a domaćini risa *Ivan i Ivanka Matković*.

Glavni organizacijski odbor »Dužijance 2005.« čine predsjednik *Grgo Kujundžić* i potpredsjednici *Grgo Tikvicki, Josip Horvat i Mirko Ostrogonac* dok je generalni pokrovitelj cijele manifestacije Općina Subotica. ■

Gostovanje mladih tamburaša

Sonćani u Šopronu

ŠOPRON – U mađarskom gradu Šopronu (Sopron), održan je od 18-19. lipnja 2005. godine. 12. Međunarodni festival folklor-nih ansambala. Na festivalu, na kojemu je sudjelovalo 20 ansam-bala iz Mađarske, Poljske, Rumunjske, Slovačke bili su i mali tamburaši iz Sonte, djeca od 14 do 16 godina, koje već nekoliko godina vodi *Adam Vidaković*.

Orkestar tamburaša iz Sonte djeluje pri OKUD »Ivo Lola Ribar« iz Sonte i bili su jedini predstavnici Srbije i Crne gore na ovom festivalu.

Festival u Šopronu trajao je dva dana, a mladi Sonćani su prvi puta nastupili u subotu, 18. lipnja, na glavnom trgu u šokačkim košuljama izvođeci šokačke pjesme iz Vojvodine i Slavonije. U publici je bilo puno ljudi koji su pjevali sa sonćanskim tambu-rašima. Poslije nastupa Sonćani su se upoznali s brojnim Hrvatima koji žive u gradu i okolici i bilo je jasno otkuda oni poznaju naše pjesme.

Oduševljen mladim Sonćanima organizator festivala *Ferenc Si-pos* priredio je nastup tamburaša u jednom gradskom hotelu iste večeri. Brojni gosti hotela, među kojima i puno stranih turista, bi-li su oduševljeni nastupom i poslije nešto manje od sat vremena uz burni pljesak ispratili su djecu na spavanje. U nedjelju, nakon obilaska grada, sonćanski su tamburaši nastupili pred crkvom na trgu sa starogradskim pjesmama i ponovno su dobili burni plje-sak.

Detalj s nedjeljnog nastupa na trgu u Šopronu

Grad Šopron ima dugu i ozbiljnu glazbenu tradiciju, Mađari ga zovu Sopron Magyarország Liszt Városa, što svjedoči o vezano-sti ovog grada za glazbu i čuvenog skladatelja Liszta, a dao je i brojne druge glazbenike. Ovaj gradić od 150.000 stanovnika zo-vu još i biserom mađarske krune, a nalazi se u blizini granice s Austrijom pokraj jezera *Fertő-Neusiedler See*.

Nakon nedjeljnog nastupa mladi sonćanski tamburaši (*Iva, Ni-kola, Luka, Zlatko, Slobodan, Ivan, Marko i Srdan*) prepuni lije-pih dojmova, krenuli su kući sretni, jer su svojoj kruni nastupa po Vojvodini, Hrvatskoj i Bugarskoj dodali još jedan biser.

Zvonko Tadijan

Program katoličke radio postaje može se pratiti i u Subotici

Radio Marija poziva na suradnju

SUBOTICA – Program jedine katoličke radio postaje u Srbiji i Crnoj Gori – Radio Marije – od 18. lipnja ove godine može se pratiti i u Subotici, i to na 94,2 Mhz FM. Podsjetimo da je ova radio postaja počela s radom u Novom Sadu prije go-dinu i pol, a do sada se mogla slušati u krugu od 50 kilometa-ra oko Novog Sada na 102,9 Mhz. Sada se program čuje i u krugu od 50 kilometara oko Subotice. Ova radio postaja poziva sve zainteresirane za suradnju, župnike i laike, da se jave putem elektroničke pošte na adresu admin@subotickabiskupija.info. Potrebni su su-radnici-volonteri, a postoji mo-gućnost prijenosa svetih misa i drugih liturgijskih zbivanja s teritorija cijele subotičke biskupije

Tehnika Radio Marije

Blagdan rođenja sv. Ivana Krstitelja

U obnovljenoj crkvi

VASIĆE – Današnjega blagdana rado se sjećaju mještani Vašice, malog ali lijepog sela u Srijemu, koje prema mr. Đurčiću datira od 1430. godine, mada su na obližnjem lokalitetu Gradina pronađeni tragovi života još od mlađeg kamenog doba. Mala Vašica, kako je tada zvana, imala je katoličku župu još u prijetursko doba, bilježi vlč. *Emerik Gašić*, a prilikom kanonske vizitacije 1613. godine, kada je Srijem pohodio *Bartol Kašić*, zabilježena je katolička crkva nalik običnoj seoskoj kući u derutnom stanju. Nakon izгона Turaka, oko 1700. u Vašicu dolazi vlč. *Pavao Blažević*, rodom iz Komletinaca a Vašica je bila župa za Adaševce, Apševce, Gradinu, Marince, Ilince, Podgrađe i Gibarac. Drvetom građena crkva spominje se u Vašici 1755. godine, kada je tamo župnik *Ivan Kabalin*, koji je iste godine prešao u gibaračku župu, a nova se crkva posvećena sv. Ivanu Krstitelju gradi u Vašici nakon razvojačenja Granice 1880. godine i završena je 1889. kada je i blagoslovljena na Ivandan 24. lipnja, a svetu je misu predvodio župnik *Stražemanac* uz sudjelovanje župnika kukujevačkog *Živka Odžića* i župnika gibaračkog *Josipa Dorbol*.

Prema dr. *Rudolfu Horvatu*, Vašica je 1900. godine imala 408 kuća s 2062 žitelja od kojih 1300 pravoslavnih, 636 katoličkih, 55 luteranske, 19 grkokatoličke 13 nazarenske i 7 židovske vjere. Prvu su pučku školu dobili 1754. godine. Među žiteljima hrvatskoga porijekla tada se spominju prezimena koja i danas postoje, *Bertić*, *Adašević*, *Ciprić*, *Ripić*, *Lukačević*, *Mihaljević* a koncem 19. stoljeća u Vašicu doseljavaju Slovaci iz Selenče i zabilježena su imena *Hrbak*, *Račimorski*, *Ralbovski*, *Hemela*, *Cigler*, *Taški* i dr.

Živjeli su pobrojeni žitelji složno u ovom malom selu sve do nacionalističkog ludila 90-tih godina prošloga stoljeća, kada je počelo prebrojavanje i prozivanje, pa i bacanje bombi. Najprije *Tomislavu Bertiću*, pa *Ivi Taškom*, potom su *Ivici Bertiću* digli Mercedes u zrak a *Ivici Adaševiću* srušili kuću. Bombu je dobio i *Ivica Lukačević* a *Lovri Mihaljeviću* podmetnuli su eksploziv pod natovareni kamion. Selili su Vašćani put Hrvatske i danas ih ima i dvadesetak gradova i sela a najviše u Ivanovu, nedaleko Donjeg Miholjca. Ima ih i u Osijeku, Livani, Brijesću, Vuki, Kapelni, Novoj Bukovici, Slatini, Kapincima i da ne nabram.

NOVA CRKVA: Eksploziv je podmetnut i u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja, i to u noći 25. svibnja 1995. godine, koja je porušena do temelja, a da počinitelji ovoga zločina nikada nisu pronađeni. No, zahvaljujući pomoći ljudi dobre volje vjernika Vašice i čitavoga Srijema samo pet godina poslije, otpočela je gradnja nove katoličke crkve na istim temeljima, a novosagrađenu je crkvu blagoslovio na svečanoj euharistiji, na blagdan Rođenja sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja 2001. godine, pomoćni biskup Đakovački i Srijemski, msgr. *Đuro Gašpa-rov* generalni vikar za Srijem.

Bio sam na kirbaju u Vašici, išao sam kod strica kaže *Ivica Lukačević*, koji danas sa svojom obitelji živi u Slatini. Što da vam kažem, emocije uzavru kad dođeš u rodno selo. Moji su preci tamo od nastanka Vašice a i selo se nije bog zna što promijenilo. Jedino, oni ne kreće kuće za naš kirbaj. E, kako je to nekada bilo, prosto smo s natjecali čija će kuća biti ljepša, uređenija. Bili smo supruge i ja u novoj crkvi, lijepo izgleda, manja je od one naše, ali je barem bila puna. Bilo je tu naših iz Vašice, a prepoznao sam i neke iz Šida, Gibarca, Morovića, Batrovaca.

kojoj sam se rodio, momkovo, oženio se kaže Đura. Meni je Vašica bila najljepše selo na svijetu, a sada mi je obična, kao većina sela kroz koja prolazim. Mi smo ovdje u Hrvatskoj već 13, 14 godina, kćeri su mi se tu udale imamo petoro unučadi i što ćeš više. Ali kirbaja u Vašici se sjetim. Naša je kuća bila u centru sela, a naš šokački šor dotjeran i uređen, milina jedna. Dolazili su gosti iz Kukujevaca, Sota, Gibarca, Lipovca, iz Šida. Pa u našem šoru i Rodinjaku auta ko na autotržnici. I prije, kada se još dolazilo zaprežnim kolima, dođu još uoči kirbaja a vraćaju se na pojutarje.

»Ta kako se ne bih sjećala«, kaže Ljuba Ciprić »naradim se k'o crnac, lipanj je to, bude još i kopanja, pa višnje stignu za branje, a treba okrečiti i molovati, treba oprati i ispeglati, pospremati, praviti kolače. E vjerujte mi, ni tamo, a ni ovdje, nikad na kirbaj ne idem u crkvu. Gosti puna kuća, spremaj fruštuk, pa ručak, pa kolači, ali poslije podne obvezno idemo na vašar, kupujemo djeci svašta. Danas, na kirbaj idemo kod kćeri u Vladislace, jer i tamo je kirbaj na blagdan Rođenja sv. Ivana Krstitelja ili kod mojih u Ivanovu, gdje je sa-

Ljuba i Đuro Ciprić ispred kuće u Vuki

Đura i Ljuba Ciprić danas žive u Vuki, nedaleko Osijeka. Bili smo u Vašici, prije mjesec, dva, bili smo i u novoj crkvi. Što da kažem, lijepo je tamo, ali nekako mi je tuđe mjesto, tuđ svijet. Ono malo naših što je ostalo i ne sretnoš kad odeš na sat, dva. Nije to više ona Vašica koju sam ostavio, u

građena nova crkva, a čujem da je lijepo bilo i u Vašici gdje je svetu misu prikazao vlč. *Berislav Petrović*, župnik iz Šida. Mi ovdje u Vuki imamo kirbaj 19 ožujka, na blagdan sv. Josipa i dođu nam Vašćani, rasuti danas diljem Lijepe naše.

Slavko Žebić

Dan o. Gerarda Tome Stantića

Otac hrvatskog karmela

SOMBOR – U somborskoj karmelićanskoj crkvi u petak, 24. lipnja proslavljen je Dan sluge Božjega o. *Gerarda Tome Stantića* o 49. obljetnici njegove smrti. U ovom slavlju sudjelovali su vjernici grada Sombora i hodočasnici iz: Subotice, Sonte, Bačkog Monoštora, Starog Žednika, Tavankuta i Bajmoka.

Svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup mons. *Ivan Penzeš* u zajedništvu s novim priorom somborskog karmelićanskog samostana o. *Andelkom Jurićem* i desetak svećenika subotičke biskupije. Prigodnu propovijed održao je preč. *Andrija Anišić*, koji je podsjetio vjernike da somborski karmelićanski samostan slavi ove godine stotu obljetnicu svoga postojanja, i da je SB o. Gerard u njemu proveo 52 godine, sudjelovao u njegovoj gradnji i u više navrata vršio službu poglavara toga samostana. O. Gerarda hrvatski karmelićani nazivaju »ocem hrvatskog Karmela«, jer je u somborskom samostanu započelo formiranje hrvatske karmelske provincije. Za formiranje Provincije i otvaranje samostana u

Zagrebu o. Gerard se osobno dogovorio s bl. kardinalom *Stepincem*. U drugom dijelu propovijedi pozvao je vjernike da se mole za njegovo proglašenje blaženim te da se njemu utječu u svojim potrebama, jer je u procesu beatifikacije vrlo značajno da se proširi štovanje budućega blaženika, odnosno sveca. U završnom dijelu propovije-

Na grobu oca Gerarda Stantića

di pročitao je nekoliko misli o. Gerarda o euharistiji, istaknuvši, kako je o. Gerard snagu za osobni rast u svetosti, kao i za sav

svoj redovnički život i pastoralni rad, crpio iz euharistije. Na koncu mise biskupu, okupljenim svećenicima i vjernicima na sudjelovanju u ovom slavlju zahvalio je o. prior, istaknuvši značaj ovakvog okupljanja u procesu beatifikacije o. Gerarda.

Ovim slavljem u ime Vicepostulature ravnao je o. *Mato Miloš*. On je podsjetio da je biskupijski proces u kauzi o. Gerarda završen i da se on sada vodi u Rimu u mjerodavnim ustanovama. O. Miloš na koncu mise pozvao je sve da se posluže knjigama i brošurama o o. Gerardu te da se što više utječu u njegov zagovor u svojim potrebama i poteškoćama, te da o eventualnim uslišanijima obavijeste Vicepostulaturu u Zagrebu ili u Somboru. Zatim je sve pozvao da se okupe pred grobom o. Gerarda, gdje je biskup predmolio molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim i preporučio njegovom zagovoru sve nakane sudionika ovoga slavlja.

Prethodnog dana slično takvo slavlje održano je na mađarskom jeziku.

A. A.

Dan ministranata

I djevojčice mogu ministrirati

TAVANKUT – U župi Srca Isusova u Tavankutu u subotu, 25. lipnja održan je Dan ministranata tri subotička dekanata. U susretu je sudjelovalo 80 ministranata koji su došli s desetak svojih župnika, odnosno kapelana. Okupljene ministrante, među kojima je najmlađi imao šest godina a najstariji devetnaest, pozdravio je domaćin susreta dekan preč. *Franjo Ivanković*, nakon čega je uslijedilo predstavljanje ministranata iz pojedinih župa. Dr. Ma-

rinko Stantić je ministrantima održao kratko predavanje o značaju euharistijske, svećeničke i ministrantske službe, nakon čega su ministranti, razdijeljeni u četiri skupine, predvođeni župnicima, razgovarali na istu temu, napose svjedočeći o svom ministriranju u pojedinim župama. Svaka grupa imala je i konkretan zadatak u pripremi za svetu misu, koja je bila središnji dio susreta. Jedna skupina pripremila je čitanja, druga je napisala molitve vjernika, treća je pripremila sve za prinos darova, a svi ministranti jedne grupe ministrirali su kod mise.

Sv. misu je predvodio vlč. *Mirko Štefković*, koji se nalazi na poslijediplomskom studiju u Rimu. On je u svojoj homiliji podsjetio okupljene ministrante na značaj njihove službe, ističući, kako je njihovo posluživanje kod oltara ne samo posluživanje svećenika nego i samog Krista, na što trebaju biti ponosni. Ministranti su, iako isti kao i drugi dječaci i djevojčice koji sudjeluju u misi, ipak drugačiji od njih jer su bliži Isusu.

Među ministrantima dječacima propovjednik je posebno pozdravio tri djevojčice »ministrantice«, izrazivši nadu da će ih na budućem susretu biti i više, jer je Crkva odobrila da i djevojčice mogu ministrirati.

Poslije sv. mise bio je zajednički ručak, koji su za sve priredili župljani tavankutske župe, a zatim i kviz, koji je priredio uz suvremena katehetska pomagala dr. *Marinko Stantić*. Zanimljivost kviza, iz općeg poznavanja katoličke vjere s posebnim naglaskom na euharistiju i ministrantsku službu, je bila da se nisu natjecale pojedine župe nego sami ministranti po skupinama, koje su bile sastavljene iz raznih župa. Susret je završio dvosatnim druženjem i natjecanjem u nogometu i odbojci.

Piše: vlač. dr.
Andrija Kopilović

*Pokušajmo
svoje
svećenike
shvatiti i
prihvatiti
onako kako ih
postavlja Bog
u službu
zajednice, a
ostaje da vrlo
odgovorno za
njih molimo,
da ono što
vrše bude što
svetije i bliže
ovom idealu o
kojem smo
razmišljali.
Svećeništvo je
bitno u životu
Crkve a i u
našem narodu.
Pomozimo im
da to mogu i
vršiti.*

Vrijeme je ređenja

Svećenici u službi zajednice

Vrijeme je ređenja. Svetkovi- na apostolskih prvaka Petra i Pavla vodi nas na početke Crkve. Naša Crkva je i ove godine obdarena trojicom novih svećenika. Cijenjeni čitatelji našega lista neće zamjeriti da ću za ovaj broj ponuditi ne svoje razmišljanje, nego službeni nauk Katoličke Crkve, kako se o svećeništvu razmišlja u središnjoj knjizi učenja »Katekizam Katoličke Crkve«. Dobro je, naime, da nekada u ovoj rubrici razmišljamo zajedno i saznamo ono što ne može svaki čitatelj imati ovako jasno pred sobom. A, priznat ćete, svećenička služba je, hvala Bogu, u našem narodu važna i dobro je razumjeti ono što je za tu službu bitno, na čemu se ona temelji u nauku same Crkve. Neka mi, dakle, ne bude zamjereno ovo »preuzimanje« iz Katekizma Katoličke Crkve. Tamo, naime piše: Krist, veliki svećenik i jedini posrednik, učinio je Crkvu »kraljevstvom i svećenicima Bogu i Ocu svojemu« (Otk 1,6). Cjelokupna je zajednica vjernika, kao takva, svećenička. Vjernici, svatko prema svome pozivu, vrše svoje svećeništvo sudjelovanjem u Kristovu svećeniškom, proročkom i kraljevskom poslanju. Vjernici su po sakramentima krštenja i potvrde »posvećeni da budu (...) sveto svećenstvo«. Ministerijalno ili hijerarhijsko svećeništvo biskupa i prezbitera i opće svećeništvo svih vjernika, iako »i jedno i drugo, svako na svoj način, imaju dio u Kristovu svećeništvu«, ipak se između sebe bitno razlikuju, iako su »u međusobnom odnosu«. U kojem smislu? Dok se opće svećeništvo vjernika ostvaruje kroz razvijanje krsne milosti, život vjere, nade i ljubavi, život po Duhu, ministerijalno je svećeništvo u službi općega svećeništva, i u vezi je s razvijanjem krsne milosti svih kršćana. Ono je jedno od sredstava kojima Krist nastavlja izgrađivati i voditi svoju Crkvu. To je razlog da se ono prenosi posebnim sakramentom, sakramentom Reda.

U crkvenoj službi zaređenog službenika sam Krist je nazočan svojoj Crkvi kao Glava svoga tijela, Pastir svoga stada, Veliki svećenik otkupiteljske žrtve, Učitelj Istine. To Crkva izražava kad kaže da

svećenik snagom sakramenta reda djeluje in persona Christi Capitis (u osobi Krista-glave). Isti je svećenik, Isus Krist, koga zamjenjuje njegov službenik. Ako je ovaj, po svojem svećeniškom posvećenju koje je primio, postao doista sličan vrhovnom svećeniku, ima vlast djelovati snagom samoga Krista kojega predstavlja. Krist je izvor svakog svećeništva: jer svećenik Starog zakona bio je slika Isusa Krista, a svećenik Novog zavjeta djeluje u Kristovoj osobi.

SLUŽBA REDA: Po službi reda, osobito biskupa i prezbitera, postaje vidljiva nazočnost Krista kao Glave Crkve u zajednici vjernika. Prema lijepoj izreci sv. Ignacija Antiohijskog, biskup je typos tou Patros, živa slika Boga Oca. Ta Kristova nazočnost u službeniku ne smije se shvatiti tako kao da bi on po njoj bio zaštićen od svih ljudskih slabosti, od duha gospodovanja, od pogrešaka, čak i od grijeha. Snaga Duha Svetoga ne jamči na isti način za sve čine službenika. Dok je u sakramentalnim činima to jamstvo dano tako da čak ni grijeh službenika ne može zapriječiti učinke milosti, postoje mnogi drugi čini u kojima ljudski biljeg službenika ostavlja tragove koji nisu uvijek znak vjernosti evanđelju i koji prema tome mogu štetiti apostolskoj plodnosti Crkve. To svećeništvo jest ministerijalno. »A ona dužnost koju je Gospodin povjerio pastirima svoga naroda pravo je služenje«. Potpuno je usmjereno prema Kristu i prema ljudima. Potpuno ovisi o Kristu i o njegovu jedinomu svećeništvu i ustanovljeno je na korist ljudima i crkvenoj zajednici. Sakrament reda podjeljuje »svetu vlast«, koja nije drugo doli Kristova vlast. Vršenje te vlasti mora se dakle ravnati prema uzoru Krista koji je iz ljubavi postao posljednji i sluga svima. »Gospodin je jasno rekao da je skrb za njegovo stado mjerilo ljubavi prema njemu«.

MINISTERIJALNO SVEĆENIŠTVO: Ministerijalno svećeništvo nema samo zadaću da zastupa Krista – Glavu Crkve – pred zajednicom vjernika; ono i djeluje u ime čitave Crkve kad upravlja Bogu molitvu Crkve, a osobito kad prinosi euharistijsku žrtvu. Izraz »u

ime sve Crkve« ne znači da su svećenici izaslanici zajednice. Molitva i prinos Crkve nerazdvojivi su od molitve i prinosa Krista, njezine Glave. To je uvijek Kristova služba u njegovoj Crkvi i po njoj. Cijela Crkva, Tijelo Kristovo, moli i prinosi se »po Kristu, s Kristom i u Kristu«, u jedinstvu Duha Svetoga, Bogu Ocu. Cijelo tijelo, *caput et membra* (glava i udovi), moli i prinosi se; zato oni koji, u Tijelu, vrše posebnu službu, nazivaju se službenicima ne samo Krista nego i Crkve. Upravo stoga što ministerijalno svećeništvo predstavlja Krista, ono može predstavljati Crkvu.

»Tako crkvenu od Boga ustanovljenu službu vrše u raznim redovima oni koji se već u starini zovu biskupima, prezbiterima, đakonima«. Katolički nauk, izražen kroz liturgiju, kroz Učiteljstvo i trajnu praksu Crkve priznaje da postoje dva stupnja ministerijalnog sudjelovanja u Kristovu svećeništvu: biskupstvo i prezbiterat. Đakonat je njima na pomoć i služenje. Zato izraz *sacerdos* u sadašnjoj praksi označava biskupe i prezbitere, a ne i đakone. Međutim, katolički nauk uči da se stupnjevi sudjelovanja u svećeništvu (biskupstvo i prezbiterijat) kao i stupanj služenja (đakonat) podjeljuju sakramentalnim činom zvanim »ređenje« tj. sakramentom Reda: »Neka svi poštuju đakone kao Isusa Krista, a tako i biskupa, koji je slika Oca, te prezbitere kao Božje vijeće i kao zbor apostola: bez njih nema Crkve«.

Mislim da ono što smo prenijeli iz Katekizma Katoličke Crkve govori dovoljno o važnosti ove službe za Crkvu a i širu zajednicu, a jednako je tako jasno da je ta služba »preteška« da bi je vršio samo čovjek. To je služba Krista. Što je sada poruka ovoga današnjega razmišljanja? Pokušajmo svoje svećenike shvatiti i prihvatiti onako kako ih postavlja Bog u službu zajednice, a ostaje da vrlo odgovorno za njih molimo, da ono što vrše bude što svetije i bliže ovom idealu o kojem smo razmišljali. Svećeništvo je bitno u životu Crkve a i u našem narodu. Pomozimo im da to mogu i vršiti.

Piše: Alojzije Stantić

Danas o majurima većina ljudi zna samo iz pripovijdanja, u našem ataru oni su nestali posli II. svjetskog rata, a samo se pomalo spominju i pismenima. Kad sam se latio izučavanja majura naišao sam na podatke koji pokazuju da su majuri bili veliki domazluci, pridnjaci napridnog zemljodilskog gazdovanja.

Majur (njem. *Meierhof*; mađ. *Major*) – je zemljodilski veleposid, sa zgradama poljodilskog domazluka. (O porijeklu te riječi i šta je majur studiju je napisao dr. Branko Čupurdija u knjigi: »Subotica i okolina, Matica srpska, Novi Sad, 1987.)

Po ugledu na take poside koje su imali baruni, grofovi i manji bogataši bilo je i naši veleposidnika koji su domazluk tako uredili. U našem kraju svaki velik gazdaluk, s obaškim komencijaškim salašima zvali su majur, bilo ji je više, a med njima i nekoliko s kašteljom.

Posli II. svjetskog rata u Bačkoj i Banatu, pa i drugim krajovima socijalistički zemalja majuri su oduzeti od gazda, od nji su napravili velika državna imanja, kaštelje su pritvorili u zvanije, »upravne zgrade«, komencijaške salaše pritvorili u stanove radnika, a staje srušili el ji priuredili u savremenije. U vridninskim zemljama su velike i zdravo vridne kaštelje sačuvali, od koji su niki pritvoreni u muzeje.

U subatičkom ataru bilo je više majura, a nuz pomoć potomaka i čeljadi koji su radili u njima, opisao sam dva: majur s kašteljom Lazara Bešlića na Šari i majur Lazara Tumbas Loketića u Vanteleku. Najbolje sam upoznao Bešlićev majur jel je do danas osto kaštelj i skoro sve zgrade, pa iz pismena koja su ostala o njemu i po izgledu zgrada mogao sam ga ovako opisat. U tom su tušta pomogli i Lazina čer Ana, poznata kiparka, Liza Fejsov iz Bajmaka, koja je radila kod Laze i Mirko Milašinović, koji je odrasto u komencijaškom salašu Bešlićevog majura. **MAJUR LAZE BEŠLIĆA:** Posli I. svjetskog rata u agrarnoj reformi od sve zemlje

Od zemunice do salaša (XII. dio)

Majur

Današnji izgled Bešlićevog majura iz dolje

u Jugoslaviji barunu Rihardu Hamerštajnu su ostavili 500 jutara, od koji je 280 jutara s kašteljom kupio Bajmačanin Lazo Bešlić, to je današnji »Sever«, dio imanja PIK »Aleksa Šantić« na Šari, kako još i danas zovu bivši dio bajmačkog atara. Šara je kraj velike pustare izmed Kačmara i Bajmaka, koju su prisikli granicom prema Mađarskoj, severno je od Babapuste, danas Aleksa Šantić, nuz kačmarski put.

Od zemlje koju su oduzeli barunu Hamerštajnu zemlju su kupili i drugi Bajmačani, tri brata Kovečević i drugi.

Bešlić je zemlju plaćao 18.000,00 dinara po jutru. Lazo je već imo u bajmačkom ataru, nuz stančički (stanišički) put, gazdaluk sa salašom na 140 jutara zemlje talovanu od oca Tadije. Taj domazluk su prozvali »mali salaš.« Vremenom je Lazo Bešlić kupio još zemlje, pa je na »malom salašu« imo oko 200 jutara.

KAŠTELJ: Veliki majuri na domazluku su imali i kaštelj, lipo napravljenu i uređenu veliku zgradu u kojoj je stojo gazda s obiteljjom, u kojem je bilo i dosta mesta za goste koji su mu došli na više dana, el na duže vrime, najviše od svibnja kad je najlipča ravnica pa do kasne jeseni, a i zimom rad sankanja. Bešlićevima su u kaštelj često dolazili gosti na više dana, a osobito kad je Lazo priredio lov za prijatelje i ljude s kojima je poslovo, koji su od njega kupovali ugojenu (utovljenu) živinu el rod litine. Goste su imali i u velikim blagdani-

ma, u vrime dužijanice (svečanost po svršetku risa /ručne žetve/), na Petrov (sv. Petar i Pavao, VI.) na bajmačkom proštenju i sl. I ovaj je kaštelj bio napravljen po izgledu kaštelja kake su u panonskoj niziji imali veliki bogataši: grofovi, baruni i sl.

Ulaz ispid glavnih vrata bio je natkriven da čeljad i po nevrimenu mogu uć el izać iz fijakera, el kaki drugi kočija, a da ne pokisnu. Kroz glavna vrata najpre

su ušli u velik salon oko 100 kvadrata, veliku kuću (pritsoblje) iz kojeg se bočno ulazilo u druge sobe i otkaleg se stepenicama išlo na spratne odaje. Nuz ove sobe imali su još jednu jednokrevetnu i jednu dvokrevetnu sobu za goste, obaško kupatilo s velikom kadom i WC. U kupatilu su vodu grijali na ondašnju uspravnu protočnu peć na čutke (oklasak kuruza), a tekuću vodu su imali iz lajta (rezervoara) na tavanu, kojeg su ručnom pumpom napunili vodom iz bunara. Kadgod su za bušene bunare pravili gvozdene ručne pumpe s kojima su pumpali vodu, al kad su zatvorili civ za napolje, vodu su pumpali gori u lajt na tavanu.

Iz spratne sobe bio je izlaz na balkon s kojeg se vidi avlija s ledinom, šumnjak i neprigledna ravnica prema severu i severoistoku.

U parketiranim sobama su imali cripane peći koje su ložili čutkama i drvima. U ogrivu salašari nisu odkudivali. Po mraku njim je gorio (svitlio) petrolinski lampaš (svetiljka) obišen o plafon.

Kaštelj je bio okičen kojekakim drvima, a ulaz je bio ulipčan održavanom cvičnom baščom. Oko ledine su bili jablanovi po kojima se iz velike daljine naziro majur. Kadgod se ni najmanji salašić nije mogosmislit brez cvične bašče, njegov su žene od ranjivale, nosile su ga pod svoj atarski križ i kad su svojim pokojnicima išli na groblje. I na tom su šporovali, cviče su odranili. ■

Priča Hrvata – 19. stoljeće (37.)

Mađarska presezanja

*Maksimilijan Vrhovac, zagrebački biskup, zalagao se za očuvanje hrvatskih državnih prava * Godine 1813. nakon povlačenja francuske vojske, tražio je da se Banskoj Hrvatskoj vrate područja južno od Save, što je bečki dvor odbacio * Svojom je djelatnošću bitno odredio smjernice Hrvatskoga narodnoga preporoda * Osnivač je sirotišta i ubožnica, dao je sagraditi park, koji po njenu nosi ime Maksimir, a potpomagao je i mnoge hrvatske umjetnike*

Piše: Zdenko Samaržija

Maksimilijan Vrhovac

Preplašeno reformama Marije Terezija i Josipa II., koje su smanjile političku moć plemića i ograničile iskorištavanje kmetova te time gospodarski oslabile plemićki stalež, hrvatsko se plemstvo odlučilo osloniti na mnogo snažnije mađarsko plemstvo. Već 1790. godine hrvatsko je plemstvo dio političkih i financijskih poslova prepustilo Ugarskome saboru.

Pozivljem, nukam i molim

U jednom pismu upućenom svećenicima Vrhovac je napisao: »među ostalim i Vas pozivljem, nukam i molim, da osebne riječi horvatske ili slavonske, svakojake poslovice i narodne pjesme, koje ste ili do sada za se skupili ili u napredak skupili budete, i meni također što brže saopćite..., a osebujne starinske knjige meni priopćite, ter tako sve horvatskoga i slavonskoga narječja proizvode iz kojih se bogatstvo i narav jezika poznati može... takvim trudom čete i Vi k snagi domaćega jezika mnogo pridonesti..., i koja su sada vani rastrešena, u jedan kup složena za općinsku hasan malo po malo tiskom izdati budu mogla.«

Neka od najvažnijih Hrvatskih municipalnih prava

M Među najvažnijim Hrvatskim municipalnim pravima ističu se pravo Hrvatskoga sabora da izglasava zakone te da ih upućuje izravno kralju na odobrenje, pravo bana da zajedno sa Saborom upravlja Hrvatskom, nadležnost Hrvatskoga sabora prilikom prikupljanja poreza, te samostalnost Hrvatske u vjerskim i jezičnim pitanjima.

Naime, za razliku od većine plemića u europskim zemljama, mađarsko se plemstvo bogatilo trgovinom. Na imanjima su osnivali manufakture, a po uzoru na Nizozemce, mlinove nisu gradili samo na obalama rijeka već su gradili i vjetrenjače. Uskoro su energiju vjetra koristili i za pokretanje strojeva, a prihvatili su i parni stroj razvijajući industriju.

VELIKA MAĐARSKA: Među mađarskim se plemićima također rodila ideja nacionalne države. Svjesni da bi u Ugarskom Kraljevstvu bili manjina, Mađari su Hrvatima, Slovacima i Rumunjima, nametali upotrebu mađarskoga jezika u škole te u upravu i sudstvo.

Iste 1790. godine Mađari su tražili da se u službeni upotrebu u Banskoj Hrvatskoj uvede mađarski jezik i da se za Ugarsku i Hrvatsku obrazuje »zajednička vlada koja će pomnjivo paziti i bdjeti da se ništa ne zgodi što bi bilo protiv ustava i zakona Ugarske i Hrvatske«.

Godine 1827. Hrvatski je sabor popustio pred mađarskim zahtjevima i potvrdio odluku da se u Hrvatskoj i Slavoniji u svim školama mađarski jezik uči kao obvezni predmet.

OBRANA HRVATSKIH DRŽAVNIH PRAVA: No, istovremeno se među hrvatskim plemićima javila potreba da se obrane hrvatska državna prava – to jest, da se po prvi put razdvoje staleški interesi (koji su vezali hrvatske i mađarske plemiće) od državnih interesa. Zato je 1830. godine Josip Kušević objavio knjigu »O municipalnim pravima i statutima Kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije«, u kojoj je opisao povijesni pregled razvoja hrvatske države i protumačio da Hrvatska ima prava na zaseban položaj u Ugarskome Kraljevstvu. ■

Zapažen nastup Spartaka Dulića u Ljubljani

Kriza komunikacije u svijetu urbanih opijata

*U pripremi su i Dulićeve samostalne izložbe u Splitu i Subotici * Za performans pod nazivom »Kutija« se može reći da je do sada najzreliji, najrazrađeniji i produkcijski najzahtjevniji njegov rad*

Autor: Ana-Marija Koljanin, Glas Slavonije

U vinkovačkoj Galeriji likovnih umjetnosti »Slavko Kopač« otvorena je izložba osječkoga umjetnika *Spartaka Dulića*. Njegov rad osječka je publika u oficijelnim izlagačkim prostorima mogla vidjeti posljednji put 2002. godine, na njegovoj samostalnoj izložbi u Galeriji likovnih umjetnosti, nakon čega je, također samostalno, izlagao u Križevcima, Zagrebu i Ljubljani... U pripremi su i Dulićeve samostalne izložbe u Splitu i Subotici. Čini se kako Osječani u skorije vrijeme neće biti u prigodi vidjeti umjetnikove radove, ali Duliću to očito ne smeta, budući da galerije u različitim gradovima u Hrvatskoj i izvan nje pokazuju interes za njegov rad. Dulić je, osim toga, jedan od rijetkih osječkih suvremenih umjetnika čiji je rad otkupljen i uvršten u neku inozemnu zbirku, što se dogodilo netom prije njegova vinkovačkoga predstavljanja.

NAJZRELIJI DULIĆEV RAD: Prije desetak dana, naime, u ljubljanskoj je Galeriji Kapelica Dulić izveo performans pod nazivom »Kutija«, za koji se može reći da je do sada najzreliji, najrazrađeniji i produkcijski najzahtjevniji njegov rad. U prilog mu govori i spomenuti otkup za zbirku Kapelice (koji se sastoji od videodokumentacije performansa, te od instalacije, koja je ostala u galeriji nakon izvedbe), kao što mu govori u prilog i uvrštavanje rada u monografiju o performansima iz produkcije Galerije Kapelica njezina kustosa *Jurija Krpana*.

Dulićeva pak Vinkovačka izložba sastoji se od četiri videoprojekcije, od kojih su tri uvršene u retrospektivni pregled video-umjetnosti u Hrvatskoj Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu, koji će pod nazivom »Insert« na jesen biti predstavljen u 19. paviljonu zagrebačkoga Velesajma. Do tada, radovi se mogu pogledati u Galeriji »Slavko Kopač«, gdje izložba ostaje otvorenom tijekom srpnja. Izložbu je otvorio predsjednik Upravnog vijeća Gradskog muzeja Vinkovci *Ante Miljak*, a kustos Galerije »Slavko Kopač« *Ivica Belamarić* te sam autor izložili su kratak uvod u predstavljene radove. Spartak se odlučio za galerijski manje uobičajenu, ali vrlo korektnu prezentaciju videoradova, te se izložba ne sastoji od uobičajenih black boxova, zamračenih soba kroz koje publika prolazi, što bi sugerirao naslov izložbe »4 kutije«, već su radovi predstavljeni kroz model ki-

nodvorane – odgledavaju se u nizu jedan za drugim. Udobnost i »pasivnost« promatrača na prvi je pogled u suprotnosti s dinamičnim sadržajem videoradova koji se može naslutiti već iz pojedinih naslova, kao što su »Rain Party« i »Svirka«, kao i iz naslova bonusa »Zeleni ples smrti«, ali način prezentacije opravdava i zajednički dokumentaristički pristup, te naracija pojedinih radova. Projekti uključuju sudjelovanje umjetnikovih prijatelja i suradnika, a dokumentiraju okolnosti i način umjetničkog stvaranja, te zabave i druženja koje se odvija u svijetu urbane glazbe, kućnih partija, spontanih svirki, ali i – kao svojevrsno naličje life stylea »urbane mladeži« – u svijetu opijatskoga distanciranja od svakodnevice. Privatni stanovi ili hodnici atomskoga skloništa zatvoreni su prostori u koje je smještena radnja videa, pridonoseći mučnoj atmosferi zatvorenosti i izolacije u kojoj je komunikacija, rijetko verbalna, usredotočena na fizičko proživljavanje i izživljavanje mentalnih stanja. Egzistencija se iz pozicije Spartaka Dulića, kako prikazuju videoradovi, odvija u prostoru koji je izdvojen i paralelan onom općem, koji je kreiran i zaokružen, osoban

i privatan, te stoga i hermetičan, ali koji kanalizira u kreativnost ono što zovemo stvarnošću. Slične emocije, ali na mnogo sublimniji način, ugrađene su u performans »Kutija«, izveden u Galeriji Kapelica uz sudjelovanje ljubljanske publike.

POD DIREKTNOM KONTROLOM PUBLIKE: U trajanju od 30 minuta, umjetnik je, odjeven u sivi kombinezon i opremljen konstrukcijom od pleksiglasa i gumenih cijevi pričvršćenom uz glavu, hodao različitim ritmovima na aparatu za vježbu trčanja i hodanja, na što je utjecala publika, upuhujući dim kroz cijevi u unutrašnjost prozirne kutije, tj. u izoliranu »atmosferu« oko umjetnikove glave. Automatska kretanja i njezino narušavanje pod direktnom kontrolom publike, snažna je i jezgrovita metafora o komunikaciji i utjecajima misli i akcija koje razmjenjujemo, ovaj put materijaliziranih u dimu čijem se utjecaju podvrgava hibridno biće uniformiranoga astronautskoga čovjeka stroja. Odgovornost za ishod akcije jednako snose i umjetnik i publika, što je pitanje etike koje performans kao umjetnički čin postavlja u polje društvenoga.

Nastup Zvonka Bogdana u Osijeku

Tradicionalno Osječko ljeto mladih održano je i ove godine od 19. do 25. lipnja uz brojna zvučna imena hrvatske estrade Psihomodo Pop, TBF, Crvena Jabuka... Koncerti i drugi sadržaji održavali su se u obnovljenoj »školjci«, gdje je održano prvo Osječko ljeto mladih prije 25 godina. U subotu, 25. lipnja Osječko ljeto mladih zatvorio je *Zvonko Bogdan*. »U posljednjih godinu dana sam tri puta nastupao u Osijeku, a njihovo gostoprimstvo je

bilo uvijek na najvišoj razini. Kada nastupam u Slavoniji to je za mene veliki ugođaj, a raduje me i činjenica da još uvijek postoje poklonici ove vrste glazbe koju izvodim«, istaknuo je poznati pjevač po povratku iz Osijeka.

U povodu 190 godina od rođenja Ivana Antunovića

Biskup *Ivan Antunović* rođen je 18. lipnja 1815. godine. Poznat je njegov životni put. Postao je preporoditelj podunavskih Hrvata, jedna od najvećih ličnosti naše povijesti. Njegove ideje, a još više djela, žive i danas. Njegovi smo baštinici, ali i dužnici. Nije slučajnost da je Katolički Institut za kulturu, povijest i duhovnost uzeo njega kao naslovnika.

U povodu te godišnjice, Katolički Institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, na svoj način želi obilježiti ovu obljetnicu.

U subotu 2. srpnja 2005. u 20 sati u župskoj dvorani župe svetog Roka bit će Svečana sjednica Instituta posvećena ovoj obljetnici. Na svečanoj sjednici su predviđena dva referata, svečani govor i prikladni umjetnički program. Sjednica će biti otvorena za javnost.

Subotička promocija trećeg sveska Leksikona

Predstavljanje trećeg sveska »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« održat će se večeras 1. srpnja u 19 sati u Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. Ispred organizatora promocije Hrvatskog akademskog društva govorit će njegov predsjednik *Dužo Runje*, a pokraj njega i član uredništva Leksikona, *Tomislav Žigmanov* te glavni urednik Leksikona dr. *Slaven Bačić*.

»Bunarman« pozvan na festival u Italiji

Dokumentarni film »Bunarman«, redatelja *Branka Ištvanića*, nastao u produkciji Dokumentarnog programa HRT-a 2003. godine, do sada prikazan na više od dvadeset festivala te nagrađivan nagradama za najbolji dokumentarni film i najbolju režiju u Hrvatskoj i inozemstvu, primio je poziv i uvršten je u konkurenciju za nagrade Međunarodnog festivala kratkog filma »Imaginaria« koji se od 1. do 7. kolovoza 2005. održava u Italiji.

Hrvatski prijevod knjige pape Benedikta XVI.

Knjigu pape *Benedikta XVI.* »Europa – Njezini sadašnji i budući temelji« objavit će početkom srpnja splitska nakladna kuća Verbum. Knjigu je napisao *Joseph Ratzinger* još dok je bio pročelnik Kongregacije za nauk vjere Katoličke crkve. Glavni urednik Verbuma *Petar Balta* najavio je i objavljivanje hrvatskoga izdanja autobiografije pape Benedikta XVI. »Moj život«.

U knjizi »Europa – Njezini sadašnji i budući temelji« Papa piše o postanku i granicama Europe, temeljima europskoga identiteta, onima koji imaju pravo ući u novu Europu, europskim duhovnim korijenima i moralnim temeljima politike Europske unije.

Balta je u razgovoru za Hinu objasnio kako Papa u knjizi podsjeća da bi bez europskih duhovnih korijena i čudorednih zasada u politici prevladavali isključivo gospodarski interesi, a u takvim okolnostima unutarnja i vanjska politika bile bi prepuštene kao-tičnim strujanjima.

Najnoviji politički događaji u Europskoj uniji pokazuju aktualnost Ratzingerove riječi, dodao je Balta.

Hina

Susret pjesnika »Lira naiva 2005« u srijemskim Golubincima

Plodovi uma i srca

*Za ovaj susret tiskana je knjiga izabranih stihova trideset i dva pjesnika **

*Književna večer održana je u OŠ »23 oktobar«, gdje su pjesnici čitali svoje stihove, a publika ih je nagrađivala pljescima * Predloženo da se sljedeći susret pjesnika održi u Podunavlju*

Piše: Zvonko Sarić

Treći susret hrvatskih pjesnika pod nazivom »Lira naiva 2005« održan je 25. lipnja u Golubincima. Na susretu su se okupili pjesnici iz Srijema, Podunavlja, Sombora i Subotice, a za ovaj susret tiskana je i zbirka izabranih stihova koja je predstavljena na književnoj večeri.

Domaćin susreta pjesnika bilo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Tomislav« iz Golubinaca, a ova manifestacija je održana u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« i Hrvatske čitaonice iz Subotice. Ovogodišnji susret je održan uz potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i obrazovanje i Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine.

jeku mala iz kamena zidana kapelica, a poslije zauzeća Petrovaradina 1526. godine od strane Turaka, kapela je porušena i na istom je mjestu izgrađena drvena muslimanska džamija. Na dan Snježne Gospe 5. kolovoza 1716. godine, nedaleko od ovog mjesta princ *Eugen Savojski*, vođa kršćanske vojske, pobijedio je tursku vojsku. Stara džamija je na pročelju dobila drveni tornjić s dva zvona i tri oltara, a hodočašća se sve više pojačale iz Srijema, Slavonije, Bačke, Banata i Srbije. Godine 1881. veliki štovatelj Tekijske Gospe, župnik, opat i književnik *Ilija Okrugić* po nacrtu arhitekta *Hermana Bollea* izradio je sadašnju crkvu. Crkva je potpuno obnovljena izvana i preuređena iznutra i tako obnovljena

spomen 1700-te godišnjice Srijemskih mučenika unutrašnjost crkve je oslikana s dvadeset otajstva krunice«, kazao je mons. Stjepan Miler i istaknuo kako je prije nesretnih i teških devedesetih godina u Petrovaradinu bilo oko 4.000 katolika vjernika, a zbog represije taj broj se sveo na 1.600.

»Mi smo ostatak ostataka, a to vrijedi i za druge župe u Srijemu. Ovako maleni, trebamo biti jedinstveni«, istaknuo je mons. Stjepan Miler, nakon čega se ravnateljica Hrvatske čitaonice *Katarina Čeliković* zahvalila domaćinu na gostoprimstvu i uručila mu na dar primjerke knjige »Lira naiva 2005«. Nakon kraćeg odmora i razgledanja unutrašnjosti crkve, grobnice Ilije Okrugića, Gospine špilje za paljenje svi jeća izvan crkve, izvora i križnog puta na zemljištu svetišta, pjesnici su nastavili put prema Golubincima.

SUSRET PJESNIKA U GOLUBINCIMA: Okupljanje pjesnika u Golubincima bilo je u prostorijama HKPD »Tomislav«, koji se nalaze pri župi svetog Jurja mučenika. Sudionike susreta srdačno su dočekali članovi Društva na čelu s tajnikom *Ivanom Radošem*. Nakon razgledanja crkve sv. Jurja slijedio je ručak. U prijatnom ambijentu kavane »Nostalgija« pjesnike su pozdravili predsjednik Društva »Tomislav« *Mato Groznica* i vlč. *Jozo Duspara*, a poslije objeda zasvirali su tamburaši, članovi glazbenog odjela HKPD »Tomislav«. Pjevalo se uz glazbu tamburaša, a potom je Katarina Čeliković svakom pjesniku uručila na dar knjigu »Lira naiva 2005«.

»Pred vama je zbirka vaših stihova. Prema mom izboru, svaki od trideset i dva prijavljena pjesnika u knjizi je zastupljen s po tri pjesme. Izdavači knjige su katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost i Hrvatska čitaonica iz Subotice, a koliko je ovaj susret potreban vidi se i po broju prijavljenih pjesnika. Prve ih je godine na susretu u Subotici sudjelovalo sedamnaestoro, prošle godine dvadeset i šestoro, a evo, ove godine bilo ih je trideset i dvoje prijavljenih. Po prvi puta pridružili su nam se i pjesnici iz Hrvatske i Mađarske koji su

U crkvi svetišta na Tekijama

POSJET SVETIŠTU TEKIJSKE GOSPE: Na putu za Golubince, pjesnici iz Sombora i Subotice posjetili su u Petrovaradinu svetište Tekijske Gospe. U crkvi svetišta mons. Stjepan Miler ispričao je povijest nastanka svetišta i izgradnje crkve. »Na ovom mjestu stajala je u srednjem vi-

posvećena na blagdan Pohođenja Marijina 31. svibnja 1777. godine. Prigodom stogodišnjice sadašnje crkve, 1981. godine uređen je okoliš crkve s dodatnim prostorijama, a 2004. godine svetište dobiva u crkvi nove hrastove klupe, ispovjedaonicu, uređuje se sakristija, i te iste godine, na

podrijetlom iz vojvođanskih krajeva. Dječja lirika još nije uključena u ovaj izbor, ali danas su s nama i djeca koja su članovi Literarne sekcije pri HUK 'Lajčo Budanović' iz Male Bosne. Po treći put smo skupa, a mjesto susreta je bilo izbor srca, a to je ove godine Srijem«, kazala je Katari-

kav susret godišnje nije dovoljan. U zadužbini Bele Gabrića u Subotici po okončanju radova na adaptaciji kuće koju je profesor Gabrić ostavštinom odlučio ostaviti župi svetog Roka s namjerom da se osnuje čitaonica u njoj, započet će mje- sečni susreti pjesnika, a kada se termin

Prilikom razgovora o inspiraciji, temama i važnosti očuvanja hrvatskog jezika

na Čeliković, dok je *Ilija Žarković*, član Društva »Tomislav« i jedan od pjesnika čije su pjesme objavljene u zbirci, pozdravio sudionike i najavio književnu večer u OŠ »23 oktobar«, prije čega su se na njegov prijedlog pjesnici predstavili ponao- sob. Uz svoje životopise, pjesnici su govo- rili i o inspiraciji i temama o kojima pišu, kao i o važnosti očuvanja hrvatskog jezika i ikavice, a neki su od pjesnika i čitali svo- je stihove, kao i oni najmlađi, koji su bili gosti ovog susreta.

INICIJATIVE: Nakon predstavljanja pjesnika i čitanja stihova, Katarina Čeliković je iznijela svoju želju da se sljedeći su- sret pjesnika održi u Podunavlju, u sredini koja je poput Srijema imala veoma teške trenutke u bližoj prošlosti, a zatim je izni- jela svoje mišljenje da mnoge objavljene pjesme u zbirci zvone ritmom riječi, dok su slike upečatljive, ali je i uputila na mo- gućnost eksperimentiranja, jer ima mnogo prostora za izraz od slobodnog stiha pa do sonetnog vijenca.

»Pjesma treba imati zvuk, ritam, sliku i poruku. Trebate pokušati eksperimentirati, ali pri tome i čuvati čistoću jezika. Do sa- da su pjesme iz zbirke 'Lire naive' objavljiva- ne u Zvoniku, Hrvatskoj riječi, Hrcku, Subotičkoj Danici i Miroljubu, a pred- lažem da se javimo i Radio Mariji, jer se otvaranje njihovog studija predviđa i u Su- botici. Pokraj toga, smatram da jedan ova -

ustali i vas ćemo pozivati«, kazala je Kata- rina Čeliković, a spomenute inicijative pjesnici su podržali.

NASTUP PRED PUBLIKOM: Književ- na večer u OŠ »23 oktobar« održana je s početkom u 18 sati. Voditeljica programa *Anita Kovačević* pozdravila je organizato- re susreta, kao i goste – zamjenika velepo- slanika Republike Hrvatske u Beogradu *Branimira Lončara*, predstavnike Mjesne zajednice Golubinci i OŠ koja je ustupila prostor za književnu večer, kao i župnika Jozu Dusparu. Sudionike susreta, goste i publiku pozdravio je i Mato Groznica, iz- razivši zadovoljstvo što je nakon Subotice i Sombora, susret pjesnika organiziran i u Golubincima, a nazočne je u ime organiza- tora susreta pozdravila Katarina Čeliković. »Stihovi u ovoj knjizi govore nam da ono što podrazumijeva naivno stvaralaštvo znači prostodušnost, prirodnost, neprisilje- nost, neskućenost, neizvještačenost, otvo- renost i iskrenost, a skupno ime za umjet- ničko stvaralaštvo naivaca izražava da oni žele podijeliti lijepo s drugima. Dokaz to - me su tri zbirke stihova »Lire naive«, a na- rod živi i opstaje u jeziku. Ovi pjesnici nje - guju hrvatski jezik, što ćete i čuti kada bu- du čitali svoje stihove«, kazala je Katarina Čeliković, a zatim je pročitala pismo dr. *Andrije Kopilovića* upućeno svim sudioni - cima susreta. Sudionicima susreta dr. Ko- pilović se obratio pismeno, jer je zbog ob -

veza svećeničkog ređenja, kada kandidati polažu svoju ispovijest vjere za ređenje, a on je već godinama predsjednik komisije, bio u nemogućnosti biti nazočan ovom susretu. »Od samoga početka održavanja ove inicijative stvaranja i okupljanja gdje se stvara, sluša, osluškuje i vrednuje ljepo- ta pisane riječi, Katolički institut 'Ivan An- tunović' bio je ne samo potpora, nego da - leko iznad toga, oslonac da se ova inicija- tiva može ostvariti. Svaki puta sam kao predsjedatelj Instituta i osobno bio na- zočan da bih, ponajprije slušao i divio se ljepoti koja se stvara u vašim srcima i mi- slima, te s najdubljim poštovanjem svako- me od vas zahvalio na toj iskrenosti da svoje najdublje i najistinitije doživljaje i misli pretačete u stihove i poruke i nama ih darujete«, pročitala je Čeliković među ostalim iz pisma koje je uputio dr. *Andrija Kopilović*, nakon čega je *Branimir Lončar* uputio riječi ohrabrenja za daljnji rad, re- kavši kako su ovakvi susreti pravi doprinos očuvanju jezika i baštine.

Knjigu »Lira naiva 2005« predstavio je

Na književnoj večeri: Tereza Ostrogonac

književnik *Zvonko Sarić*, nakon čega su pjesnici, kao i oni najmlađi, koji tek poči- nju pisati pjesme, čitali svoje stihove, za što su bili nagrađeni pljescima publike, a na koncu programa vlč. Jozo Duspara je iz- razio zadovoljstvo što se ovom manifesta- cijom pokazala pažnja prema Hrvatima u Golubincima i iznio svoje mišljenje da će ovaj susret pjesnika odjeknuti u Srijemu. ■

Sombor – Predstavljanje trećeg sveska Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca

Pisani trag za vječnost

»Leksikon je u prvom redu nacionalan, zatim regionalan, znanstveno standardiziran, objektivan i javno transparentan, te poseban u jednom dijelu koji se tiče jednog naroda na ovom području, a opći u sveobuhvatnosti materije koja se tiče tog naroda«, kazala je uvodničarka Antonija Čota

Prvo javno predstavljanje trećeg sveska »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« upriličeno je u subotu 25. lipnja u velikoj dvorani HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru. Na promociji održanoj u organizaciji istoimenog Društva i nakladnika Hrvatskog akademskog društva, govorili su predsjednik HAD-a Dujo Runje, glavni urednik Leksikona dr. Slaven Bačić iz Subotice, suradnica Leksikona Antonija Čota iz Lemeša, te filmski redatelj iz Zagreba Ivo Škrabalo.

Na samom početku promocije nazočne je pozdravio predsjednik HKUD »Vladimir Nazor« Šima Raič, posebice goste – generalnog konzula Republike Hrvatske u Subotici Davora Vidiša i novoga konzula Tihomira Šilovića, predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekanovića, predsjednika DSHV-a u Somboru Jozu Kolara, predsjednika Izvršnog odbora HNV-a Lazu Vojnić Hajduka, narodnu zastupnicu u Skupštini Srbije Anitu Beretić, predstavnik Katoličke crkve i predstavnike javnog i

kulturnog života iz Sombora i drugih mjesta.

KAPITALNI PROJEKT HRVATSKE ZAJEDNICE: Svoje izlaganje o Leksikonu prva je iznijela Antonija Čota: »Ovo je kapitalni projekt hrvatske zajednice u Vojvodini i šire jer nam on pruža cjelovita saznanja o životu i civilizaciji podunavskih Hrvata. Leksikon obuhvaća ličnosti koje su utjecale na kulturni i politički život hrvatskog naroda ovog područja, obuhvaća termine zemljopisnog podrijetla, razne povijesne događaje, daje informacije o jeziku, školstvu, narodnom životu i običajima – svjedočanstva kulturnog identiteta Hrvata ovog područja«.

Analizirajući opće karakteristike Leksikona Čota je istaknula kako je on u prvom redu nacionalan, zatim regionalan, znanstveno standardiziran, objektivan i javno transparentan, te poseban u jednom dijelu koji se tiče jednog naroda na ovom području a opći u sveobuhvatnosti materije koja se tiče tog naroda.

»Leksikon ne obuhvaća samo hrvatski narod već su u njemu našli mjesta svi oni događaji i sve one ličnosti koji su utjecali na razvitak hrvatskog naroda i koji skupa s hrvatskim narodom na ovom području predstavljaju dio jedne etnografske cjeline koju nazivamo Podunavlje«, kazala je Čota napominjući kako se transparentnost rada na Leksikonu ogleda upravo u javnim predstavljanjima koja imaju za cilj i širenje kruga suradnika na njegovom što cjelovitijem stvaranju.

»Leksikon je od smjele ideje postao stvarnost i jest koristan i zanimljiv izvor informacija, povijesnih činjenica i znanstvenih članaka trajne vrijednosti. Pisan je enciklopedijskim stilom, sadrži popis literature a sva saopćenja koja daje predstavljaju objektivne i dokumentirane informacije. Svi prilozi raznovrsni po sadržaju ostat će možda jedini čuvari od zaborava pa tako i nas koji živimo a nadam se i živjet ćemo na ovom prostoru«, zaključila je Antonija Čota.

Promotori leksikona: Šima Raič, Ivo Škrabalo, Antonija Čota, Slaven Bačić i Dujo Runje

NASTAVAK RANIJE ZAPOČETOG POSLA: Glavni urednik Leksikona dr. Slaven Bačić je obraćajući se somborskoj publici kazao kako je treći svezak »nastavak ranije započetog posla, edicije koja će vjerojatno trajati oko desetak godina«.

Opisujući početak i metodologiju rada na Leksikonu, Bačić je istaknuo kako sve činjenice složenosti ovog posla treba imati u vidu kada se ocjenjuje kvaliteta ovog djela. »Leksikon je ocijenjen visokim ocjenama tamo gdje je to najmjerodavnije – u Leksikografskom zavodu u Zagrebu kao i od strane drugih zajednica u Vojvodini. Stoga sveukupno možemo biti ponosni«, kazao je Bačić objašnjavajući pritom uvjete u kojima se Leksikon stvara a koji podržavaju nedovoljno iskustvo autora na ovom polju te neprofesionalni ustroj u kome stvaraju.

U duhu somborske promocije Bačić se osvrnuo i na natuknice koje se tiču ovog grada te je iskoristio prigodu zahvaliti se suradnicima iz Sombora i okolice, čiji se broj, prema njegovim riječima, u posljednjem svesku uvećao, a to su: *Stjepan Bertić, Antonija Čota, Josip Dumendžić Meštar, Matija Đanić, Alojzije Firanj, Đuro Lončar, Mato Miloš, Josip. Z. Pekanović, Marija Šeremešić te Zoran Čota i Ivan Kovač*, koji se u ovom svesku prvi puta autorski potvrđuju.

Bačić je na kraju izlaganja najavio za jesen četvrti svezak koji će biti referentan zbog pojmova koji počinju na »bun« a koji bi po pripremljenom abecedariju trebali sačinjavati oko 40 natuknica.

OSLANJANJE NA MATIČNU DRŽAVU: Rođeni Somborac, bivši saborski zastupnik, i kako sam kaže, »političar u mirovini« Ivo Škrabalo je određujući sebi poziciju iz koje govori duhovito istaknuo kako je on više Somborac nego leksikograf unatoč činjenici da je surađivao na Filmskoj enciklopediji i na Hrvatskom biografskom leksikonu u izdanju Leksikografskog zavoda u Zagrebu.

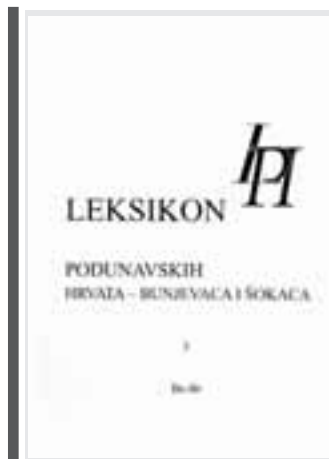
Vraćajući se u povijest Škrabalo je Sombor iz vremena dok je on u njemu živio opisao kao primjer kulture međusobnog razumijevanja i tolerancije tj. primjer pravog srednjoeuropskog grada. Prisjećajući se svog odrastanja i formiranja identiteta Škrabalo je obrazložio: »Smatram da nemam niti jednog bunjevačkog Hrvata koji negira svoj bunjevački identitet. Meni je uvijek drago da mogu reći 'ja sam Hrvat koji je po majci Bunjevac' jer uostalom Bunjevci nisu samo u Bačkoj, njih ima posvuda u hr-

vatskom etnikumu, od Like, Hercegovine, Dalmacije...«

»Hrvatska je kulturna matica Bunjevaca i mislim da sada ne bi trebalo biti dileme u oslanjanju ovog dijela naroda na ono što bi hrvatska država trebala raditi«, kazao je Škrabalo ističući kako nazočnost izaslanstva konzulata Republike Hrvatske pokazuje da postoji briga o identitetu i kulturnome razvoju dijela hrvatskog naroda koji živi ovdje »odakle su kako Leksikon ukazuje potekli mnogi znameniti ljudi«.

»Pozdravljam ovaj leksikon i njegov koncept izdavanja u više malih svezaka a posebice činjenicu da on nije usko bunjevački i šokački, nije zatvaranje u kulturno-povijesni geto nego suočavanje s činjenicama povijesti i kulture koju smo dijelili s drugim nacionalnim skupinama a u kojoj je bilo i puno pozitivnih primjera«, zaključio je Škrabalo.

Davor Bačić Palković

Veliki broj različitih podataka

Novi svezak Leksikona sadrži oko stotinjak natuknica od karaktera Be do Br koje daju veliki broj podataka iz različitih oblasti. U njemu se može čitati o mnogim značajnim ličnostima iz oblasti kulture, politike, sporta i znanosti, te o pojmovima kakvi su primjerice bečarac, Bedeković-kino, bosančica, božićna svijeća, božićnjak, Brašančevo, bratovština, Bereg, Bikovo, Bikić, Bođani, Borota, Bortanj, Bosna...

In memoriam

Odlazak velikana – sveučilišnoga profesora i diplomata Petra Šarčevića

Petar Šarčević, sveučilišni profesor i diplomat rođen je u Subotici 26. travnja 1941. godine. Pučku školu i gimnaziju završio je u rodnom gradu 1960. godine. Na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao je 1965. Kao stipendist nizozemske vlade završio je 1968. poslijediplomski studij prava na Europa Institute amsterdamskoga Sveučilišta iz područja europskih integracija, a kao stipendist Rheinland-Pfalza doktorirao je 1973. na pravnom i ekonomskom fakultetu sveučilišta Johannes Gutenberg u Mainzu s disertacijom »Fuktion und Rechtsstellung des Führungskräfte (Top-Manager) nach sowjetischen, ungarischen, jugoslawischen und deutschen Recht«. Pravosudni ispit položio je 1969., a nakon očeve smrti u Subotici je od 1970. do 1977. vodio obiteljski odvjetnički ured. Tijekom doktorskoga studija u Mainzu upoznao je svoju buduću suprugu *Suzan Gooding*, danas *prof. dr. Suzan Šarčević*, s kojom se vjenčao 1970. Tijekom zajedničkoga života nesebično mu je davala moralnu i profesionalnu podršku. Nakon kratke i teške bolesti umro je u Zagrebu 25. lipnja, a pokopan je na zagrebačkom Mirogoju 30. lipnja 2005. godine.

PROFESORSKA KARIJERA: U veljači 1977. postao je docentom međunarodnoga privatnoga prava na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Rijeci. U zvanje izvanrednoga profesora izabran je 1981., a trajno zvanje redovitoga profesora potvrđeno mu je 1998. Od 1986. do 1988. bio je dekanom Pravnoga fakulteta riječkoga Sveučilišta, a od 1989. do 1991. rektorom toga Sveučilišta.

Od 1979. do 1991. djelovao je kao arbitar pri Spoljnotrgovinskoj arbitraži Gospodarske komore Jugoslavije. Tijekom 1980. i 1981. pet je mjeseci kao stipendist boravio na T. M. C. Asser Institutu u Hagu, a 1987. i 2003. po mjesec dana na Max Planck institutu u Hamburgu. Godine 1983. izabran je kao jedan od pet svjetskih znanstvenika u konstituirajuću grupu Institut Suisse de droit comparé u Lausanni, gdje je do 1986. bio znanstvenim suradnikom. Od 1990. do 1994. bio je direktor za znanstveni rad u Association of Legal Sci-

ence u Parizu. Od 1992. arbitar je Stalnoga izbranog sudišta pri Hrvatskoj gospodarskoj komori u Zagrebu. Od 1997. do 2000. godine djelovao je kao predsjednik International Society of Family Law. Od 1997. izabrani je za člana Institute de Droit International, najuglednije udruge za međunarodno javno i međunarodno privatno pravo, koja broji samo 132 redovita i pridružena člana iz cijeloga svijeta. Utemeljitelj je poslijediplomskih tečajeva iz međunarodnoga ugovornoga trgovačkoga prava, te organizator, direktor i predavač na 11 tečajeva održanih u okviru međusveučilišnoga centra u Dubrovniku od 1985. do 2001. Na riječkom Pravnom fakultetu organizirao je 2000. u suradnji s IRZ Stiftung iz Njemačke poslijediplomski studij iz prava europskih integracija, a 2001. je u suradnji s Juristische Fakultet TU iz Dresdena, održao tečaj njemačke pravne škole. Organizirao je i više međunarodnih pravnih skupova u Opatiji, Tokiju, Parizu, Jeruzalemu, Zagrebu i Berlinu.

ZNANSTVENI RAD: Uredio je više stručnih međunarodnih godišnjaka i drugih stručnih edicija pa je tako 1999. uredio godišnjak »Yearbook of Private International

Law«, nakladnika Kluwert Law International i Swiss Institute of Comparative Law, jedinoga globalnog časopisa iz oblasti međunarodnoga privatnoga prava na engleskom jeziku. Znanstvene radove objavio je u mnogim zbornicima i periodičkim publikacijama, a autor je knjige »Essays in Private International Law and Comparative Law«, koja je u listopadu 2004. predstavljena u Zagrebu, a predstavljajući su bili *prof. dr. sc. Željko Horvatić*, predsjednik Hrvatske pravne akademije, *prof. dr. sc. Miomir Matulović*, dekan Pravnoga fakulteta riječkoga Sveučilišta i akademik *Jakša Barbić*, redoviti profesor zagrebačkoga Pravnoga fakulteta.

ČLANSTVO U DELEGACIJAMA: Kada je Hrvatska postala punopravnom članicom Međunarodne trgovačke komore i utemeljila Nacionalni odbor, Petar Šarčević izabran je prosinca 2003. za prvoga predstavnika Hrvatske u međunarodnom arbitražnom sudištu (ICC International Court of Arbitration) u Parizu, osnovanom još 1923. godine. Bio je predstavnik Republike Hrvatske pri UNCITRAL-u, a na XXXVII. godišnjoj skupštini u New Yorku izabran je 2004. za jednoga od potpredsjednika skupštine. Više je puta vodio hrvatsku delegaciju na skupštinama haške Konferencije za međunarodno privatno pravo. Godine 2003. Hrvatska gospodarska komora izabrala ga je za predsjednika Nacionalnoga odbora pri Međunarodnoj trgovačkoj komori u Parizu. Jedan je od utemeljitelja Hrvatske udruge za usporedno pravo, a od 2004. njezin predsjednik. Vrhuncem svoje profesorske karijere smatrao je poziv Haške akademije za međunarodno pravo da kao gostujući profesor srpnja ove godine održi predavanje i seminar. Na žalost bolest i smrt spriječila ga je u tome. Da je bilo drukčije bio bi prvi iz Republike Hrvatske, a drugi hrvatski profesor nakon akademika *Radoslava Katičića*, koji je na toj Akademiji gostovao još za vrijeme Jugoslavije.

Kao gostujući profesor predavao je od 1986. do 2001. na sveučilištima u Grazu, Leuvenu, Gainesvilleu (Florida, SAD), Clevelandu (Ohio, SAD), Fribourgu, Beču te Wuhanu i Shangaju u Kini.

DIPLOMATSKA KARIJERA: Rat protiv Hrvatske nije ga zatekao nesprijetna. Zbog njegova velikoga pravnčkoga znanja, a osobito međunarodnoga ugleda i spremnosti da pomogne izgradnji hrvatske državnosti od 1992. do 1996. bio je prvim veleposlanikom Republike Hrvatske u Washingtonu. Za svoga mandata postavio je čvrste temelje hrvatske diplomacije u SAD. Uspostavio je veze s tijelima vlasti

Sućut Ive Sanadera i Kolinde Grabar-Kitarović

Predsjednik Vlade Hrvatske *Ivo Sanader* izrazio je u ime Vlade i svoje osobno sućut obitelji prof. dr. sc. Petra Šarčevića, priopćio je Vladin Ured za odnose s javnošću. »Pamtit ćemo ga po izuzetnim dostignućima, kojima je dao golem doprinos hrvatskoj diplomaciji, promičući hrvatske nacionalne interese i vrijednosti u zemljama u kojima je u svojim mandatima predstavljao svoju domovinu«, kaže se u premijerovoj poruci.

Šarčevićevoj obitelji sućut je izrazila i ministrica vanjskih poslova i europskih integracija Hrvatske *Kolinda Grabar-Kitarović*.

domicilne države, s diplomatsko-konzularnim predstavništvima drugih država u SAD, s hrvatskom iseljeničkom zajednicom kao i s međunarodnim organizacijama što je pripomoglo etabliranju Republike Hrvatske na međunarodnoj sceni i boljem razumijevanju uvjeta u kojima se našla. Za njegova mandata, u Washingtonu je izgrađena zgrada hrvatskoga veleposlanstva. Tijekom mandata imenovan je počasnim članom američke države Luisiana, a od 1994. do 1996. bio je predstavnik Republike Hrvatske pri Organizaciji Američkih Država u Washingtonu. Godine 1992. sudjelovao je kao član hrvatske delegacije na Mirovnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji u Londonu i Ženevi. S hrvatskom je delegacijom sudjelovao 1994. na mirovnim pregovorima u Washingtonu, gdje je potpisan Washingtonski sporazum o Bosni i Hercegovini, a 1995. na mirovnoj konferenciji u Daytonu, gdje je potpisan Daytonski sporazum.

Drugi diplomatski mandat proveo je kao

Za potporu nadarenim studentima iz Bačke

Sprovod Petra Šarčevića bio je na zagrebačkom groblju Mirogoj u četvrtak 30. lipnja. Obitelj Šarčevića zamolila je rodbinu, prijatelje i poznanike da umjesto polaganja cvijeća na odar, uplate prilog za potporu nadarenim studentima bačkih Hrvata. Žiro račun je: 2360000-1101616668

veleposlanik Republike Hrvatske u Švicarskoj Konfederaciji i Lichtensteinu od 1996. do 1999.

Diplomatsku karijeru prekinuo je radi nastavljanja profesorsko-znanstvenoga rada na pravnom fakultetu riječkoga Sveučilišta.

BRIGA ZA BAČKE HRVATE: U osobi - toj brizi za bačke Hrvate odmah po osnutku Društva vojvodanskih i podunavskih Hrvata u Zagrebu, postao je njegovim članom, a u želji da se bačkim Hrvatima pruži materijalna potpora, prvenstveno na području kulture, jedan je od utemeljitelja Udruge za potporu bačkim Hrvatima, utemeljene u Zagrebu 2002. godine. Prikupio

je i dio potrebnih novčanih sredstava i iskreno se radovao i ponosio da su na organiziranim tribinama u Zagrebu predstavljani brojni pisci i drugi stvaraoci bačkih Hrvata – *Tomislav Žigmanov, Vojislav Sekelj, Petko Vojnić Purčar, Jasna Melvinger, Milovan Miković, Ante Sekulić, Balint Vujkov, Antun Karagić, Rajko Ljubić i Lazar Frančišković* te njihova glasila »Klasje naših ravni« i »Hrvatska riječ«. Potpora je dana za tiskanje knjiga i snimanje dokumentarnoga filma.

Odlikovan je odličjem Reda kneza Branimira s ogrlicom, koju mu je dodijelio Predsjednik Republike Hrvatske.

Naco Zelić

Šesta Međunarodna likovna kolonija »Breške 2005.«

Dobra organizacija, kao uvjet uspješne kolonije

Među 20 slikara iz BiH, Hrvatske, SiCG i Mađarske na ovoj koloniji su po drugi put sudjelovali i članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice

U trajanju od 19. do 26. lipnja u tuzlanskom selu Breške na obroncima Majevice održana je šesta Međunarodna likovna kolonija »Breške 2005.« koja je ove godine sadržavala podnaslov »Korijeni prošlosti«.

Sudionici kolonije ispred Međunarodne galerije portreta u Tuzli

INSPIRACIJA KRAJOLIKOM: »Među sudionicima kolonije bilo je i akademskih slikara, a radove nastale tijekom boravka odlikovala je raznolikost svih slikarskih stilova dok su od tehnika najviše korištene ulje na platnu, pastel, te njihova kombinacija. Teme su bile slobodne, a ja sam radila pejzaže«, kazala je Josipa Križanović napominjući kako je pokraj dva ovakva uradka inspirirana tamošnjim krajolikom naslikala i dvije slike s ovdašnjim ravničarskim motivima s ciljem, kako je napomenula, »da i tamo ostane malo Subotice«. »Organizacija kolonije je bila doista izuzetna.

VELIKA LIKOVNA PRODUKCIJA: Najproduktivniji sudionik kolonije, koji je ovaj boravak okončao s 41 djelom bio je član Likovnog odjela *Ivan Manjesko*. On je po povratku istaknuo kako je zadovoljan prijemom, programom i rasporedom aktivnosti. »S obzirom da su nam organizatori osigurali dovoljnu količinu i veliki izbor materijala za rad, te mnoštvo obilazaka kraja koji su mi poslužili kao inspiracija, nastojao sam sve vrijeme konstruktivno iskoristiti. Radio sam pastele s temom starih građevina, par apstraktnih kompozicija i nekoliko portreta *Charlie Chaplina* u kombiniranoj tehnici. Na ove posljednje radove inspirirao me je posjet Međunarodnoj galeriji portreta u Tuzli. Radove sam poklonio kako organizatorima tako i kolegama s kolonije«, opisao je Manjesko.

ZATVARANJE KOLONIJE: Posljednjeg dana u župnoj crkvi u Breškama upriličena je svečanost u povodu zatvaranja ove likovne kolonije. U dvorištu crkve postavljena je izložba 80 slika nastalih za vrijeme spomenute likovne manifestacije koje će ostati u vlasništvu organizatora manifestacije. U listopadu će slike nastale tijekom rada kolonije biti izložene u Tuzli, a potom i u gradovima BiH i Europe. Sudionicima kolonije te svima koji su pomogli njeno održavanje HKD »Napredak« iz Tuzle ovom je prigodom dodijelio zahvalnice.

Članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« učvrstili su veze s domaćinima kolonije a posjet pojedinih slikara iz BiH, Hrvatske i Mađarske koji su također stvarali u Beškama, očekuje se i na ovogodišnjoj likovnoj koloniji »Bunarić 2005.« u Subotici.

D. Bašić Palković

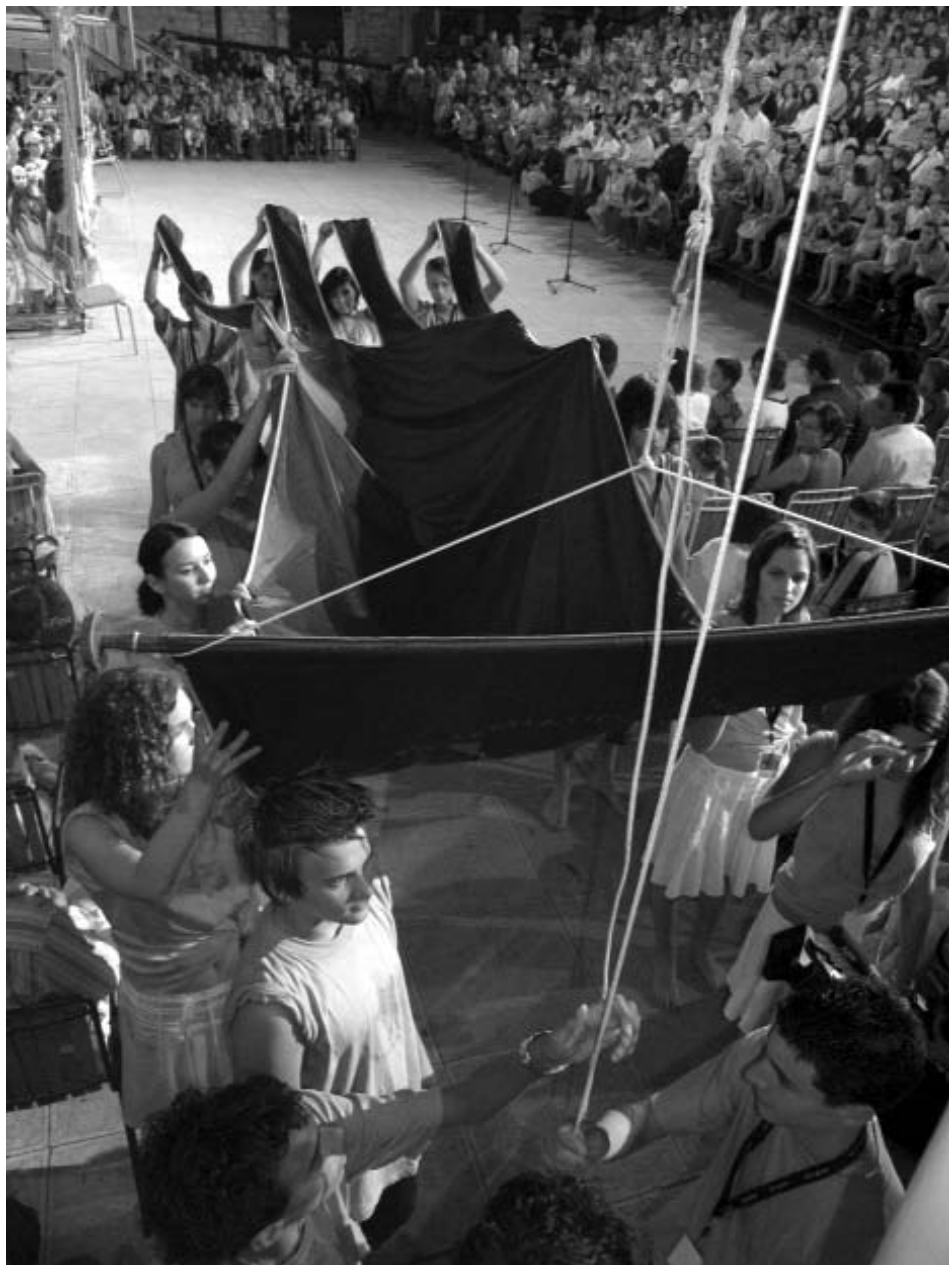
Ova tradicionalna manifestacija proizašla je iz želje Hrvata iz župe Soli da očuvaju kulturno-povijesni identitet na tim prostorima, a među 20 slikara iz BiH, Hrvatske, SiCG i Mađarske na ovoj koloniji su po drugi put sudjelovali i članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Nakon uspješnog nastupa u prošloj godini kada su Odjel predstavljali *Čilika Dulić Kasiba i Lajčo Vojnić Zelić*, ove godine su na koloniji, koja se održava u sklopu manifestacije »Ljeto u Tuzli«, sudjelovali *Josipa Križanović i Ivan Manjesko*.

ORGANIZACIJA KOLONIJE: Međunarodnu koloniju u organizaciji tuzlanske podružnice Hrvatskog kulturnog društva »Napredak«, koja ove godine slavi svoju 100-tu obljetnicu, pomogli su Općina Tuzla, Vlada Tuzlanskog kantona, Franjevački samostan u Tuzli, Konzulat Republike Hrvatske u Tuzli, a glavni pokrovitelj manifestacije bio je predsjednik Federacije BiH *Niko Lozančić* koji je ovu likovnu koloniju zvanično i otvorio.

Kazališni festival za djecu u Šibeniku

Zdravo maleni

Tijekom prvog tjedna Festivala predstavilo se 18 izvođačkih skupina iz Republike Hrvatske i inozemstva

Svečano otvorenje festivala

Ukoliko vam ovaj naslov ne zvuči dovoljno hrvatski, u pitanju ste vi, a ne greška koja se potkrala, jer je »Zdravo maleni« višedesetljetna himna Festivala u Šibeniku kojom se dočekuju ti - suće posjetitelja, sudionika, izvještača. To je pjesma uz koju odrasta 45 generacija šibenskih mališana i svaka kroatizacija te

pjesme bila bi odustajanje od tradicije na koju su Šibenčani toliko ponosni. Tijekom Festivala potkrale su se ipak neke »greške« poput velikog natpisa »Šibensko veče«, a ne »Šibenska večer«, što su samo zlonamjerni uočili i predbacivali. Što će reći da se toliko uvrežena tradicija ne stidi svoje prošlosti ni prošlih vremena, jer je to vrije -

me kad se Festival rodio i nadograđivao. U prilog tome govore i organizatori Festivala, neki više, a neki manje stariji od Festivala, govoreći o prošlim vremenima, kao o zlatnom dobu Festivala, ali to je već neka druga priča.

Svečano otvorenje dogodilo se 18. lipnja na Ljetnoj pozornici u 21 sat predstavom »Julijeta e Romeo« Oplasteatra iz Italije. Kao i svako otvorenje prošlo je s izuzetnom posjećenošću, uz burne najave i isto takvo uzbuđenje svih prisutnih.

Naredni dan je bio najbolja najava tempa predstojećeg Festivala. Obdnevica je gotovo bila prekratka za pratiti sva događanja. Počev od 10 sati otvorenjem prve izložbe do 18 sati, otvoreno je čak pet festivalskih izložbi, što dječjeg stvaralaštva, što profesionalnog, poput izložbe *Ivane Žiljak* »Let kroz Šibenik i Kopenhagen«, »Priče iz davnina« *Ivane Brlić Mažuranić* u produkciji naklade Bulaja i izložba »Do - bar dan gospodine Andersen« – ilustracija Andersenovih bajki, koja je krasila i Grad - sku čitaonu tijekom 12. Međunarodnog Festivala kazališta za djecu u Subotici.

Nakon otvorenja prezentacija likovnih izražaja, na red su došle kazališne predstave koje su bile točna najava rasporeda igranja predstava tijekom Festivala. Predstava u 19 sati je uvijek u dvorani Kazališta Šibenik, u 20 sati je uvijek predstava neslužbenog programa na trgu Medulić ili na Trgu četiri bunara. U 21 sat je predstava na Trgu Republike Hrvatske koji nam je dobro poznat iz prijenosa sa TV.

Tijekom prvog tjedna Festivala predstavilo se 18 izvođačkih skupina iz Republike Hrvatske i inozemstva, otvoreno je osam izložbi, što dječjih što profesionalnih. Tri pisca za djecu (*Zvonko Varošanac*, *Melita Kraus* i *Želimir Hercigonja*) su se predstavlila svojim najnovijim djelima.

O obilju pratećeg programa i bogatstvu Festivalaskog ozračja mogli bi Vam još puno pisati, ali ćemo to ostaviti za sljedeći broj. Do tada lijep pozdrav Šibenčana i kazalištanaca svim čitateljima »Hrvatske riječi«.

LJ. Suturović i A. Čosić

S Nevenkom Filipović, doajenom lutkarstva

Najsladi med za mališane

Ako me pitate što bih poručila glumcima-lutkarima koji tek počinju, moja je poruka da se ne bave lutkarstvom ako ga ne vole, jer ono ne donosi afirmaciju sutra, kazala je Nevenka Filipović

Naša Festivalska avantura otpočinje susretom sa kazališnim djelatnicima ZKL (Zagrebačko kazalište lutaka) na autobusnom stajalištu željezničkog kolodvora u Zagrebu. Pokraj samog autobusa pozdravilo nas je jedno nasmijano lice. Ne poznajući osobu kojoj se trebalo javiti radi prijevoza do Šibenika, u prvom trenu smo pomislili da je to naš vođa puta. Ispostavilo se da je vođa puta druga nasmijana gospođa, Ana.

»Ja sam Nena« reče nasmijano lice i pruži ruku. Iza »Nena«, kasnije smo doznali u razgovoru sa gospođom *Nevenkom Filipović*, krije se doajen lutkarstva sa pedeset godina glumačkog rada i iskustva. Od toga prvih petnaest godina u zadrskom Kazalištu lutaka u ZKL-u. Jeste li ikada osjetili veličinu nečijeg bića tek njegovim prisustvom?

Vraćajući nas u prošlost gospođa Nena govori o djetinjstvu jer se u to vrijeme rodila želja i odluka da postane glumica. Kao gimnazijalka nastupa u nekoliko dramskih predstava HNK u Zadru, gdje je njena gluma zapažena od strane *Branka Gavele*, koji je savjetuje da preda dokumente za upis u glumačku školu u Zagrebu, koja je preteča današnje Akademije dramskih umjetnosti. Međutim, njena želja i odluka nailazi na veliki otpor oca koji smatra da glumački poziv nije dostojan žene, te se Nena zapošljava kao devizni disponent u tvornici šivaćih strojeva Bagat. Radila je tek pet mjeseci kad je čula da se u Zadru osniva Kazalište lutaka. U to vrijeme i na tom mjestu to je imalo posebnu težinu s obzirom da je nakon Drugoga svjetskog rata Zadar bio nastanjen pretežno Italijanima. Djeca manjinskog hrvatskog stanovništva išla su u italijanske vrtiće i škole, te je lutkarsko kazalište imalo misiju da ne samo kultivira djecu već i da ih uči materinskom jeziku. Na natječaj raspisan u zadrskim Narodnim novinama za glumce-lutkare od 15-26 godina starosne dobi javlja se među prvim i Nena. Odgovarala je svojom vizijom, bojom glasa, glazbenim obrazovanjem, što se sve u natječaju tražilo. Biva primljena na tječaj skupa sa imenima poput *Kosovke Kužat Spaić*, *Melite Bihajli* i *Zvonka Festinia*, koji i danas u kazališnim

krugovima znače mnogo.

Mala škola lutkarstva trajala je devet mjeseci. O tim počecima gospođa Nena priča sa sjetom: »Ostalo je nas deset koji smo bili početak rada zadrskog kazališta. Osnovao se Kazalište lutaka, a ja sam bila

Nevenka Filipović

prva koja je dobila postavljenje kao glumac lutkar 1953. godine. Do 1964. bili smo poluprofesionalni teatar i proputovali smo pola svijeta. Svi smo bili veliki entuzijasti, voljeli smo svoj posao i nismo se došli u lutke »uhljebiti« već zato što smo voljeli lutkarstvo. Prvi međunarodni festival na kom sam bila bio je Festival profesionalnih kazališta u Lođu, Poljska. Tamo sam prvi put doživjela da se lutkarstvo cijeni i da nešto znači.«

►Što biste rekli o festivalima nekad i sad?

U Hrvatskoj je nekad postojalo a i danas egzistira pet profesionalnih lutkarskih kazališta: u Zagrebu, Rijeci, Splitu, Osijeku i Zadru. Svi su teatri nekad bolje radili, bilo je više entuzijazma, volje, želje, mi smo jednostavno bili drugačija generacije. Mnoge od mojih tadašnjih kolega koji nisu više među nama, a svi bi i danas mogli biti profesori lutkarstva. Bilo je i tada mega-

lomanije i promašaja, ali mnogo više vrhunskih, savršenih predstava. Dogodi se dobar tekst, dobar dramaturg i dobar redatelj, ali fali ljubav za lutkarstvo i dobra animacija. Sve se radi tek da se odradi, nema totalnog angažmana. Tugujem za vremenom drugačijim, kada se išlo na festivale da se pokažemo jedni drugima. Nema danas animacije, lutkarstvo stagnira, pa stagniramo i mi i na umjetničkom i na ljudskom planu.

►Zasigurno imate što reći kolegama koje tek staju na »daske koje život znače«.

Ako me pitate što bih poručila glumcima-lutkarima koji tek počinju, moja je poruka da se ne bave lutkarstvom ako ga ne vole, jer ono ne donosi afirmaciju sutra. Ja sam svoju prvu nagradu dobila poslije 25 godina. Igrala sam preko 350 uloga, uvijek djece. Uloga Mokoš, vještice u predstavi »Neva Nevičica« koju ste vidjeli na šibenskom Festivalu je moja prva uloga u kojoj ne glumim djete, a već u penziji.

►Koje biste uloge izdvojili iz mnoštva odigranih?

Davala sam glas u mnogim crtićima: »Slonić Tonić«, bila sam pčelica Maja, djete u crtiću »Ivica se zovem«, jedan od letećih medvjedića. I nekad i sad se za svaku rolu dugo i ozbiljno spremam: skidam glas i pokret lika koji glumim. To su čitave studije. Nekada smo se svi u predstavi dani razgovarali samo o tome kako će lutke izgledati. Za jednu od najomiljenijih rola, ružno pače, provela sam dva dana promatrajući patkice. Za uloge djece danas inspiraciju pronalazim uz svog unuka. Ono čega se bojim je da će lutkarstvo otići, nestaće. Ne stvara se kadar. Možda ja to gledam previše crno.

Naš veseli susret je nakon svega dva dana prerastao u rastanak, ali s dogovorom da ćemo se vidjeti, ako ne prija onda na PIF-u (Međunarodni lutkarski festival u Zagrebu).

Koliko dugujemo pčelici Maji, koja je djecu u Zadru željela naučiti hrvatski nikad nećemo saznati, ali se nadamo da će vrijedna pčelica Nena nastaviti raditi najsladi i najpitkiji med za mališane.

Lj. Suturović i A. Čosić

Drugi Saziv likovnog susreta u Đurđinu

U moru klasova

Ovom prigodom promoviran je i katalog prošlogodišnjeg prvog Saziva

U organizaciji pastoralnog vijeća Župnog ureda Sv. Josipa u Đurđinu organiziran je drugi Saziv likovnog susreta »U moru klasova«. Nije ni malo slučajno što je za mjesto ovog susreta izabran baš Đurđin i ovakav naslov. Naime na uspomenu na o. *Tomu Gerarda Stantića*, prvog hrvatskog karmelićanina, koji je podrijetlom iz ove župe, njegov povratak u Bačku od prije 100 godina, kao i osnivanje Hrvatskog karmelićanskog samostana u Somboru, povezuje ovu župu i njegove stanovnike, a u vezi je i s prvim počecima radova u slami vezanih za imena *Kate Rogić* i *Mare Ivković Ivandekić*, a preko njih i za sve sljedbenice koje stvaraju svoja remek djela od slame u moru klasova.

Na ovaj drugi Saziv odazvalo se dvadeset likovnih stvaralaca, koji svoje radove izrađuju u tehnici slame. Odazvali su se i ostali slikari amateri, naivci, čiji se rad ogleda u izradi slika u tehnikama akvarela, ulja, pastela, akrila...

SUDIONICI: Pozivi su bili upućeni na razne adrese – odazvalo se njih 11 iz udruženja umirovljenika koji rade u tehnici slame »Lusa«, dvoje iz udruženja umirovljenika slika- ra »Slap«, jedan iz HKUD »Matija Gubec«, troje iz HKC »Bunjevačko kolo«, dvoje iz Zagreba – profesor *Marijan Đurek* sa suprugom, te *Šime Peić Tukuljac*.

Istovremeno, kao gosti pojavile su se predstavnice Udruženja žena iz Darde, s kojima je uspostavljen kontakt te dogovoreni uzajamni posjeti i razmjena iskustava u organiziranju ovakvih susreta.

Svečano otvorenje drugog Saziva likovnog susreta »U moru klasova« priređeno je 26. lipnja u svečanoj dvorani Župnog ureda uz prigodnu dobrodošlicu svim sudionicima susreta, a posebno *Marijanu Đureku*, profesoru Fakulteta elektronike i računarstva iz Zagreba, koji je bio sudionik i na prvom susretu tijekom 2004. godine.

Ovom prigodom promoviran je i katalog o prošlogodišnjem prvom Sazivu. U katalogu se našlo 20 reprodukcija slika u koloru od kojih je 11 izrađeno u tehnici slame a devet u ostalim slikarskim tehnikama.

Katalog je tiskan u organizaciji i pod pokroviteljstvom Pastoralnog vijeća na čelu *smr. Lazarom Ivanom Krmpotićem*, a opremili su ga i grafički dizajnirali *Milka Mikuška*, *Višnja Slavica Gabaout* i *Šime Peić Tukuljac*.

VIDAN NAPREDAK: Na otvorenju je pokraj mr. Lazara Ivana Krmpotića govorio i *Šime Peić Tukuljac*, koji je u podužem izlaganju iznio svoje estetske impresije o svim izloženim radovima sa prvog Saziva likovnog susreta uz konstataciju da se osjeća vidan napredak kod svih članova ovog likovnog susreta.

Prvoga dana svi sudionici su po osobnom izboru radili na izradi slika u svojim specijaliziranim tehnikama, počev od slamarki pa do svih ostalih, raspoređeni po cijelom Đurđinu i okolnim salašima, kako bi izabrali najbolje inspiracije za svoja djela.

Drugog dana održana je sveta misa za proslavu Božjega sluga o. *Tome Gerarda Stantića* u povodu 49. obljetnice njegove smrti. Misno slavlje je predvodio novi prior Karmelićanskog samostana u Somboru o. *Andjelko Jozić*. Na kraju mise prior je blagoslovio djecu koja su u velikom broju sudjelovala u ovom slavlju. Poslije svete mise cijeli je skup otišao na mjesto Gerardova salaša, gdje su se skupa pomolili.

Sudionici su svoja završena djela ostavili Župi. Od tih djela izdvajamo »Plašt sa Isusovom glavom« *Ivane Dulić* i sliku *Pape Benedikta XVI.* rad *Šime Peića* – *Tukuljca*.

G. B.

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Adam Bešlin – Nova

Takoj bilo u vrimenta stara

Pričat ću vam o životu svome dok u meni sićanja postoje nit bi dodo nit uzo od toga iz života mladanačkog svoga. Nekada smo mi hodali bosi jutrom rano po travi i rosi i slušali pisme ptica s grane u mladosti, u prolićne dane. A ujutro već kola klokoču sa crkve se zvono oglašava pozdravljenje cilo selo budi dižite se, rujna zora rudi. Rog se čuje, to čordaš poziva domaćina, svekrvu i snašu požurite, pometite sokak otirajte tu marvu na pašu. Kada svako svom poslu otiđe kad zazvoni i zvono u škuli nasta tajac, selo se odmara takoj bilo u vrimenta stara. Nema više kola, ni čordaša ni sokaka kojeg mete snaša sam još zvono selom odjekuje al ga malo ko još danas čuje.

Adam Bešlin je rođen 1941. godine u Bačkom Monoštoru. Po struci je šumar, a radio je i kao lovac i trgovac. Oženjen je, otac dvije kćerke, sada živi u mirovini. Živi u Bilju (Hrvatska).

Pjesme počinje pisati još u osnovnoj školi a neke od njih bile su objavljene u školskim i dječjim novinama. Za vrijeme svoga rada pisao je pjesme po rokovnicima i blokovima, ali ih nije objavljivao. Za vrijeme rata one su nestale zajedno sa svim ostalim stvarima. Ponovno počinje pisati za vrijeme rata, a nešto više po odlasku u mirovinu. Da sada je jedna njegova pjesma objavljena u »Miroljubu«, a njih desetak u »Baranji na dlanu«.

»Plašt s Isusovom glavom«
rad *Ivane Dulić*

Šajeta – »Šajonara – Best Of«

Aquarius Records, 1999.

Priča o ovoj istarskoj skupini počinje ranih devedesetih lider kada Dražen Turina osniva punk-rock grupu »Yars« u čijem stvaralaštvu su bile i neke rock kompozicije pisane na čakavskom dijalektu koje su se dobrom recepcijom od strane publike pokazale kao dobar stvaralački potez i postale osnova za stvaranje »Šajete« (šajeta na čakavskom dijalektu znači grom). Komercijalizacijom stila skupina od kolovoza 1993. skupina intenzivira svoje nastupe te postiže velike uspjehe na koncertima u Pazinu, Labinu, Puli, Opatiji i drugim mjestima. Na lokalnim radio postajama njihove prve snimke dolaze do vrhova top – ljestvica (Radio Pazin, Pula, Rijeka), te skupina uspijeva realizirati svoj prvi vijenac »Čestitke i aplauzi« koji izlazi u izdanju »Adam Record«-a iz Pule.

Osim lokalnih hitova »Bjonda Lovranka«, »Va oštarije«, »Moj sestra«, »Kad spiš« i drugih, grupa se oprobala i na festivalu »Arena '95« u Puli sa skladbom »Ove besedi«, a tijekom ratnih godina grupa je održala i niz humanitarnih nastupa, bila je gost solističkog koncerta *Alena Vitasovića* u dvorani »Vatroslav Lisinski« u Zagrebu, a oprobala se i na akustičnim nastupima u programima lokalnih radio postaja.

Nakon izlaska albuma »Blues berača šparuga« grupa će realizirati i nekoliko video-spotova kojima proširuju krug svojih obožavatelja. Vremenom uz *Alena Vitasovića* i grupu »Gustafi«, »Šajeta« postaju nositelji novonastalog glazbenog pravca Ča-val. Kompilaciju ranijih faza ove skupine duhovitog naslova »Šajonara« otvara pjesma »Moji koraki« koja je zastupljena i u čardaš verziji što je i svojevrsni hommage *Đorđu Balaševiću* i njegovom glazbenom metodu smještanja zavičajnih elemenata u prostor pop glazbe. Na ploči se nalaze i prva istarska regge canzona »Bjonda Lovranka« te skladbe na sličnom žanrovskom tragu »Trava doma mog« i »Bez naslova«, country valcer »Nas 4« balada »Lovranske cresnje«, samoironijski autorov polu-narodnjak »Šajo, Šajo«, balade »Ča je more«, blagdanska skladba »Božić je judi« veseli punk-rock »Cice i guzice«, latinizirane pjesme u stilu nekada poznate skupine Vještice »Vanga e«, »Bis ga prevarila«, te mediteranska »Va oštarije«.

Danas je Dražen Turina jedan od voditelja aktualne emisije

»Retromanija« na televizijskoj postaji RTL. Trud se isplatio i uspjeh je postignut, kako na njegovo osobno, tako i na zadovoljstvo nas publike.

D. B. P.

Milan Begović (1876.-1948.)

Milan Begović, književnik, kazališni djelatnik i prevoditelj, rođen je 19. siječnja 1876. godine u Vrlici gdje je polazio osnovnu školu. Školovanje nastavlja kao učenik Velike realke u Splitu u kojoj je od 1900. do 1903. (prije odlaska u Hamburg i Beč gdje se bavi dramaturgijom i režijom) radio kao nastavnik. Dobar dio života je proveo u Zagrebu gdje je službovao u Povjereništvu za prosvjetu i vjeru Hrvatske i Slavonije, uređivao list »Kritika« i »Savremenik«, bio član redakcije dnevnika »Novosti« te ravnatelj Drame (1927. -1929.). Odlikovan je francuskom Legijom časti, a za dopisnog člana JAZU izabran je 1936.

U pedesetak godina dugom stvaralačkom vijeku pisao je mnogo i raznoliko – od poezije i kritike, preko novela i romana, eseja i prijevoda, do drama i libreta. Znalac europske književnosti, te jedan od stvaralaca hrvatske moderne, intenzivnu književnu djelatnost razvija 20-ih i 30-ih godina kada nastaju njegova ponajbolja djela – drame »Božji čovjek«, »Pustolov pred vratima« i »Bez trećega«, komedija »Amerikanska jahta u splitskoj luci«, libreto za operu »Ero s onoga svijeta«, zatim opsežan društveni psihološki roman »Giga Baričeva« i povijesni roman »Sablasti u dvorcu« te veći broj novela, putopisa i feljtona. Svakako, Begović je prvenstveno dramski pisac, a tek potom romanopisac i pjesnik... Begoviću, po stilskoj, žanrovskoj i tematskoj razvedenosti njegova opusa, ali i po antologijskim stranicama (osobito u novelistici, s paradigmatičnom novelom »Kvartet«, ili u romanu s opsežnom, složenom »Giga Baričeva«), pripada jedno od najviših mjesta u povijesti moderne hrvatske književnosti. Umro je u Zagrebu 13. svibnja 1948. godine.

HRCKOVA SVEZNALICA

Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

Foke čine jednu od četiri grupe sisavaca koji su nekada živjeli na kopnu. Postupno, tijekom 50 milijuna godina, one su se prilagodile životu u moru.

Postoje dvije glavne grupe foka. Razlikuju se po tome što jedna ima uši izvana, a druga je, na prvi pogled, bez njih.

Presudna razlika između njih je u zadnjim perajama. Prave foke (»bez ušiju«) imaju obje zadnje peraje spojene s repom, mada se zbog takvog repa teže kreću po kopnu. Foke s ušima imaju razdvojene zadnje peraje što im olakšava hod na kopnu. Hrane se jastozima, lignjama i krabama, kao i ogromnim količinama morske ribe. Količina kisika u krvi i mišićima omogućava foki da ostane pod vodom i do 70 minuta neprekidno.

ŠKOLSKJE ŠALE

► Učiteljica je zadala temu učenicima da napišu sastav koji sadrži riječ »ananas«. Ivica je napisao: »Moj susjed je dobio puno novaca i kupio auto, svojoj djeci sladoled, a na nas nije mislio«.

► Razred je dobio napisati za domaću zadaću sastav na temu: »Ima samo jedna mama!« Sutradan, u školi, učiteljica pita tko će čitati.

Javi se Marina: »Ja sam prije nekoliko dana vozila bicikl, pa sam pala. Onda me je moja mama poljubila i sve je prošlo. Ima samo jedna mama.«

Zatim se javi Ivana: – Moja mama meni uvijek sprema omiljene kolače kada sam neraspoložena, i ja se tada brzo oraspoložim. Ima samo jedna mama.«

Onda se javi Josip: »Meni je mama spremala palačinke i poslala me u ostavu da donesem dvije tegle pekmeza. Ja sam otišao do ostave i vidio da nema druge tegle, pa sam viknuo: Ima samo jedna mama!«

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVE ZGODE

Sič

Dječje radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Luka Bačić, III h., OŠ »Matko Vuković«

Nicole Kokošček, II h.,
OŠ »Matko Vuković«

Nada Vujković, III h., OŠ »Matko Vuković«

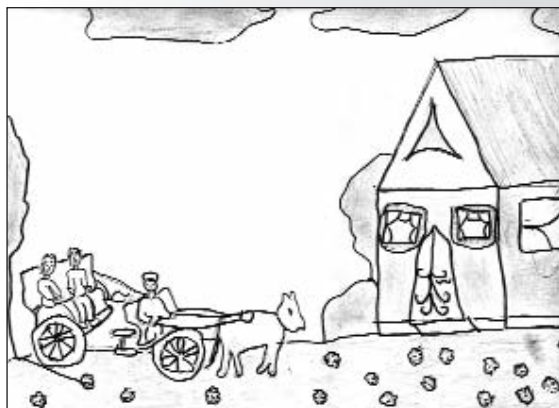
PREPORUČAMO KNJIGE ZA TJERANJE DOSADE TIJEKOM LJETNIH PRAZNIKA

KNJIGA O DŽUNGLI, Radyarda Kiplinga – Preporučila bih je mojim drugovima. U ovoj knjizi se govori o džungli i dječaku Maugliju. Maugli je rastao u džungli bez roditelja. Igrao se sa životinjama koje su živjele u džungli. Kada je malo odrastao, odveli su ga u selo kod ljudi. Oni su ga naučili govoriti. Od svih knjiga koje sam pročitala, najviše mi se dopada Knjiga o džungli i zato je preporučam.

Dajana Sloboda, OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

Marko Kujundžić, III razred, OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Matija Skenderović, III razred, OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE U SONTI

Drugu godinu učimo hrvatski, naš materinski jezik i upoznajemo kulturu svog naroda.

Na satovima nam je vrlo zanimljivo, jer naša učiteljica nam priredi uvijek nešto novo što budi našu radoznalost i pozornost. Vrijeme nam brzo prolazi i ne osjetimo da smo se umorili.

Naučili smo čitati i pisati, upoznali mnogo novih riječi, slušali i čitali priče i pjesme, uživajući gotovo uvijek u igri i glazbi.

U svibnju smo bili na jednodnevnoj ekskurziji u Kopačkom ritu i Osijeku odakle smo se vratili s puno lijepih dojmova.

Tijekom dvije godine vrijedno smo radili i postigli uspješne rezultate. Ponosni smo na svoj napredak.

Učenici drugog razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Uslijed velike ozonske rupe iznad srednje Europe

Oprezno sa suncem

Najbolje je vrijeme između 11-16 sati provesti izvan izlaganja direktnoj sunčevoj svjetlosti

Piše: Dražen Prčić

Sunce! Taj zlatni dukat s neba, koji život daje našem planetu, zahvaljujući ljudskom nemaru, postao je velika opasnost za sve nas pod njegovom svjetlošću. Nekontroliranim ispuštanjem industrijskih plinova, bjesomučnim zagađivanjem uslijed izgaranja najraznovrsnijih štetnih materija, ozonski omotač, ta prirodna i najbolja barijera od prejakih sunčevih zraka, je popustio i popucao. U posljednja dva decenija svjedoci smo »rupa« u ozonskom omotaču, uslijed kojih dolazi do povećane opasnosti za ljudsko zdravlje, prije svega zbog prejake doze UV-a (ultra-violentnih zraka). Najnovije »opasno mjesto na nebu« nalazi se iznad srednje Europe i ovo ljeto donosi potencijalni rizik od melanoma, raka kože do kojeg može doći prilikom neumjerenog izlaganja suncu, posebice u vremenu njegovog najjačeg zračenja.

DJECA: Prema posljednjim alarmantnim vijestima najmlađe članove obitelji, a posebno one do jedne godine živote, ne bi trebalo izlagati suncu u njegovom najjačem terminu od 11 – 16 sati. Mnogi će nezadovoljno reći – kako to izvesti kada je, pogotovo tijekom ljetnog odmora na moru, to najbolje vrijeme za sunčanje i kupanje. A djeca željna sunca i mora...

Unatoč potencijalnim suzama, jednostavno se mora biti decidan (roditelji, sta-

ratelji, stariji članovi obitelji) i dosljedan mjerama opreza. Bolje je da bude malo suza zbog propuštenih nekoliko dnevnih sati, nego da poslije uslijede mnogo ozbiljnije suze izazvane pojavom narušenog zdravlja, pa čak i opasnosti za život. U suncu se može uživati gotovo jednako i u vremenu njegovog nešto slabijeg djelovanja, u ranim prijepodnevnim i nešto kasnijim poslijepodnevnim satima, u kojima je tijekom ljetne sezone gotovo jednako toplo kao i u kritičnoj periodu oko sredine dana. Ukoliko vam to može poslužiti za utjehu, svi morski »domoroci« idu na more upravo u kasnijim poslijepodnevnim satima, jer je onda najbolje – kako oni znaju reći. A ako oni to kažu, onda...

UV indeks

Solarni (sunčev) UV-indeks je vrijednost proporcijalna sunčevoj radijaciji (upadno zračenje E (W/m^2)) u podne podijeljenom s relativnom svjetlosnom efikasnošću na kožu ukupno po svim valnim dužinama UV zračenja.

Jednako su važne i mjere preventivne garderobne zaštite djece tijekom izlaganja sunčevoj svjetlosti. Ponajprije, djeca ne bi smjela nikako biti vani bez kape ili šešira, a poželjno bi bilo da u rizičnom vremenu od 11-16 sati imaju pokriveniji što veći dio

tijela. Također, pogotovo prvih dana boravka na morskom suncu, nije loše malilišane slati u »more« obučene u neku bijelu majicu. Ona će se brzo posušiti, a dječja koža će biti uspješno sačuvana. Dodatna zaštita je i što veća uporaba prilagođenih krema s visokim zaštitnim UV faktorima.

ODRASLI: Veći »životni staž« i broj godina ne znači nužno i zrelost glede odnosa prema suncu i njegovoj svjetlosti. Pogotovo kada su u pitanju »podanice preplanule puti«, koje žele iskoristiti svaku ljetnu minutu u nastojanju dobivanja naj boje, da bi je poslije »ponosno« mogle pokazati javnosti. Ali, prije tog atraktivnog »crnila«, uvijek po pravilu dolazi bolno »crvenilo« izazvano jakim djelovanjem sunca na ne naviknutu svijetlu put, a upravo ta »prepečenost« kože najveća je opasnost od prvih naznaka opasnog kožnog oboljenja – melanoma, tj. raka kože. Naše tijelo je po svojoj prirodi ispunjeno i išarano brojnim madežima, a pretjerana i nekontrolirana sunčeva toplina može izazvati oštećenja na njima i početak kožne bolesti. Pokraj »sunčaća i kupaća«, u rizične skupine spadaju i svi oni koji tijekom svog posla skidaju majice (djelatnici na otvorenim radištim), ali i sportaši koji vole zaigrati bez gornjeg dijela odjeće. Za sve važi isto upozorenje – u rizičnom »oko podnevnom« terminu najbolje je biti u sigurnoj i ugodnoj hladovini, a ljetni dan je dovoljno dugačak i ima vremena i za sunčanje i kupanje...

Leonarda Boban, modna kreatorica

Sve je počelo s mojim torbicama

Dok smo živjeli u Italiji, za vrijeme Zvoninog aktivnog bavljenja nogometom, često sam bila sama doma i kako sam manuelni tip, dosta sam plela, štrikala, crtala, radila stvari od gline i spontano došla na ideju da uradim neke torbice po mojoj ideji. One su se odmah svidjele mojim prijateljicama i ja sam nastavila biti aktivna u tom smjeru.

Bio je to početak moje kreatorske karijere

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Tijekom teniskog turnira nekadašnjih asova bijelog sporta »NOVI Classics 2005«, koji se igrao sredinom lipnja u Novom Vinodolskom, svim gledateljima su zapale za oko odore u kojima su bile atraktivne hostese i žensko službeno osoblje. Potpis modnog branda izišao je iz umjetničko-modne radionice *Leonarde Boban*, supruge legendarnog kapetana hrvatske nogometne reprezentacije, modne kreatorice koja uspješno djeluje na relaciji Milano-Zagreb-Split.

► **Vaš kreatorski rad vuče korijene iz manekenske karijere kojom ste se prije udaje uspješno bavili.**

Bilo je to prije nekih dvadeset godina, kada sam sa šesnaest godina pobijedila na jednom izboru za najljepše lice fotogeničnosti i potom se, pri kraju srednje škole, počela baviti manekenstvom. No, nekako nisam bila dovoljno hrabra da probam ozbiljniju karijeru u inozemstvu, završila sam školu i počela raditi, potom upoznala Zvonu i posvetila se obiteljskom životu.

► **Koliko je život u Italiji i Milanu, prije-stolnici svjetske mode, utjecao na ideju da biste i sami mogli pokušati biti dio nje?**

Dok smo živjeli u Italiji, za vrijeme Zvoninog aktivnog bavljenja nogometom, često sam bila sama doma i kako sam manuelni tip, volim raditi rukama, tako sam dosta plela, štrikala, crtala, radila stvari od gline i spontano došla na ideju da uradim neke torbice po mojoj ideji. One su se odmah svidjele mojim prijateljicama i ja sam nastavila biti aktivna u tom smjeru. Tada, na početku mog kreatorskog rada, karakteristične su te aplikacije voća, povrća i cvijeća na torbicama.

► **Što Vas je ponukalo da otvorite svoj prvi modni butik?**

Našli smo jedan zgodni lokal u umjetničkom dijelu Milana, uzeli smo ga u najam, koji i danas traje, i, dobivši veći prostor za izlaganje, odlučila sam se proširiti modnu ponudu. Uz torbice na policama se

našla i bižuterija, razno remenje i sitniji dodatni garderobni detalji, a na koncu sam uključila i odjeću, s kojom se danas ponajviše i bavim.

Leonarda Boban

► **Umjetničko-modnim progresom Vašeg kreatorskog rada i već prepoznatljivog branda proširili ste i paletu gradova u kojima postoje specijalizirana prodajna mjesta. O kojim se gradovima radi?**

Poslije Milana, u kojemu je sve započelo, posve logično otvoren je i butik u Zagrebu, u kojem danas živimo, a prije godinu dana s radom je započeo i modni dućan u Splitu. U planu je otvorenje još jednog prodajnog mjesta u novom gradu, ali zbilja još uvijek ne znam gdje bi to moglo biti.

► **Govoreći modnim žargonom, što je »in« za ovu ljetnu sezonu?**

Pošto je ljeto, prije svega izrazito toplo godišnje doba, onda je u prvom planu pamuk kao izuzetno praktičan materijal – u njemu se tijelo ne znoji previše. Upravo iz tog razloga sam »obukla« hostese u Novom u pamučne kreacije. A što se tiče malo finije i ekskluzivne odjeće za svečanije prigode,

tu se koriste materijali poput žoržeta, svile i viskoze, jeftinije sintetičke varijante svile.

► **Svijet mode uvijek prati »nepopularna« osobina da je preskup i najčešće nedostupan širem krugu kupaca. Može li vrhunska odjeća biti cijenom bliža i prosječnoj platežnoj sposobnosti?**

Naravno. Model može biti jako atraktivan, a da je urađen u jeftinijoj varijanti materijala i tada cijena nije previsoka za prosječan džep. Jer na skupoću vrhunske mode prije svega utječu najfiniji i probirani materijali od kojih su modeli izrađeni.

► **Kakav je Vaš sud o modnoj osviještenosti Hrvata i u kojoj mjeri domaći kreatori drže korak sa svjetskim trendovima?**

U Zagrebu ima puno mladih ljudi koji su završili, ne samo dizajnerske škole, već i druga usmjerenja vezana uz rad s modom i koji su se upustili u »modne vode«. Meni osobno se najviše dopada Robert Sever, on je nekako više ekstravagantan i nije trendovski tip. Također me ponajviše privlači tzv. ženstvena moda, dok trenutačno dominira neki orijentalni stil u kojemu ne vidim sebe.

► **Koliko je Hrvatska tradicionalna u vezi mode i je li učinjen pomak unaprijed prema slobodnijem i ekstravagantnijem odjevnom izrazu?**

Jako se promijenio taj modni ciklus i izraz, i prisutna je sve veća sloboda u odijevanju iskazana u raznovrsnosti slobodnijih kreacija. Opet, mnogo je bolje nositi originalnu odjeću domaćih kreatora, nego jeftinu kopiju glasovitih svjetskih imena.

► **Što je u pripremi za iduću jesensko-zimsku kolekciju?**

Trenutačno je u ženskom odijevanju najzastupljenija haljina, nisu više toliko hlače kao prije, i to ženstvena, srednje dužine koja naglašava tjelesne proporcije. Uz njih, tu su i raznoliki kaputići, kao dodatna oprema, s obzirom da ni zime više nisu toliko hladne kao prije. ■

Fazan u umaku od borovnica

specijalitet zagorske kuhinje

Sastojci za 4 osobe:

1 fazan
žlica brašna
100 g svježih borovnica
2 klinčića
2 glavice luka
100 g mrkve
korijen celera
korijen peršina
2 dl crnog vina
1 žlica šećera
100 g slanine
list lovora
vezica peršina
2 žlice gorušice
sol i papar

Opis:

Fazana preko noći ostaviti u marinadi. Izvaditi ga i razrezati na osam dijelova. Meso premazati gorušicom i prepržiti na ulju. Izvaditi meso i na istom ulju popržiti slaninu narezanu na tanke ploške.

Dodati sjeckani luk, korjenasto povrće narezano na kocke i sve pirjati 5 minuta. Potom vratiti meso i pirjati dok

ne omekša, zalijevajući vinom. Izvaditi meso i položiti ga na oval. Zažutiti brašno na malo ulja i dodati umaku. Potom umak treba procijediti. Zatim umak vratiti na vatru, dodati zgnječene borovnice, klinčiće, šećer i preostalo vino. Prokuhati deset minuta. Fazana poslužiti uz umak i okruglice od kruha.

ATILA SZALAI

Jabuke u tijestu

specijalitet zagorske kuhinje

Sastojci:

6 jabuka
20 g brašna
2 dl bijelog vina
malo soli
2 jaja
pola žlice ulja
sitni šećer
cimet

Opis:

Oguliti 6 jabuka i izrezati ih na kolutove. Razmutiti 20 g brašna s 2 dl bijelog vina, dodati malo soli, snijeg, pola žlice vrućeg ulja i dobro istući. Svaki kolut od jabuka uvaljati u brašno, umočiti u tijesto i pržiti. Ispržene kolutove jabuka posuti sitnim šećerom i cimetom.

V I J E S T I

Kajak

Zlatna braća Janić

Kajakaš *Stjepan Janić*, podrijetlom iz Vojvodine, koji odnedavno počeo nastupati pod hrvatskom zastavom, uspio je osvojiti dvije zlatne medalje na Mediteranskim igrama u španjolskoj Almeriji. Prvo je osvojio pojedinačno zlato u utrci na 1000 metara, a potom je skupa s bratom *Mićom*, »ponovio« zlato u utrci kajaka dvosjeda na 500m.

Ultimate fight

Nova pobjeda Cro copa

Mirko *Cro cop Filipović* ponovno je briljirao u japanskoj Saitami, nakon što je efektno (prijekidom borbe) svladao Ibragima Magomedova već u prvoj rundi susreta. Poslije ove pobjede, Filipović je javno pozvao svjetskog prvaka *Fedora Emeljenka* da konačno pristane na susret za titulu najboljeg borca na svijetu.

NBA

Spursi Prvaci NBA

Pobjedom u sedmoj, odlučujućoj, utakmici košarkaši San Antonio Spursa »preoteli« su titulu protivnicima u velikom finalu, Detroit Pistonsima. Najzaslužniji za dolazak titule u Teksas su u prvom redu vedete najbolje NBA momčadi, *Tim Duncan*, *Manu Ginobili* i *Tony Parker*.

Nogomet

Hajduk protiv Debrecina

Ždrijeb za drugo kolo kvalifikacija za »Chamoions league 2005.-06.« dodijelio je prvaku Hrvatske, splitskom Hajduku mađarskog prvaka Debrecin iz istoimenog mađarskog grada. Prvak SiCG, beogradski Partizan igrat će protiv boljeg iz susre-

ta prvog kola, prvaka Malte (Sliema) i prvaka Moldavije (Sheriff). Prvi susreti se igraju koncem srpnja, a uzvrat početkom kolovoza.

Nogomet

Argentinac Bilos na pragu HNL i reprezentacije

Top vijest u posljednje vrijeme je mogućnost da argentinski nogometaš hrvatskih korijena, *Daniel Bilos* (1980.), postane igrač zagrebačkog Dinama i ujedno debitira za hrvatsku nogometnu reprezentaciju. Bilosova baka, inače rodom iz okolice Zadra najupornija je u namjeri da svog unuka nagovori da zai-gra u hrvatskoj majici, što bi u mnogome ojačalo napad izbornika Kranjčara, obzirom da se radi o igraču koji je u posljednjem argentinskom šampionatu zabijao za svoj Banfield, a sa 7 golova bio drugi strijelac Copa Libertadores, južnoameričke inačice europske Champions league.

Tenis

Ančić u drugom tjednu Wimbledona

Posljednja hrvatska teniska nada na Grand Slam turniru u londonskom Wimbledonu, *Mario Ančić* u četvrtom kolu poražen je od Španjolca *Lopeza*.

Motociklistička utrka Europskoga šampionata na stazi »Grobnik«

Pobjeda Lorisa Valjana

Kada vrijeme posluži, Grobnička pista je jedna od najboljih na svijetu

S Grobnika: Josip Buljovčić

Osvrt na cestovnu motociklističku utrku koja se održala u okviru Europskoga šampionata na Automotodromu »Grobnik« kraj Rijeke.

Utrka je vožena u četiri klase i to motocikli: 125ccm GP (Grand Prix), 250ccm GP (Grand Prix), 600ccm Superšport i u najbržoj klasi 600ccm Superštok. Posebice treba spomenuti da su se na Grobničkoj stazi okušale i dame i to u dvije klase: 600ccm Superšport i u najsnažnijoj klasi 1000ccm Superštok.

Organizacija utrke je bila odlična od prijava sudionika utrke do samoga kraja natjecanja. Dojam je nakratko pokvario jedan nesretan slučaj ulaska u boks natjecatelja u klasi 125ccm GP, kada je došlo do bočnoga sudara zbog trenutnog neslaganja natjecatelja o smjeru kretanja pri ulasku u boks. Ovaj udes je interesantan iz dva razloga – prvo je to što se ovakvi udesi događaju na trkaćim pistama izuzetno rijetko (prođe i par godina da takvo što možete vidjeti na motociklističkim utrkama), a drugi kuriozitet je da je u tom udesu sudjelovala predstavica ljepšega pola i to Mađarica Nikolett, koja, naravno, nije bila kriva u datoj situaciji. Udes je prošao s lakšim ozljedama. Mora se reći da je vrijeme poslužilo, kako organizatore, tako i vozače, i u nedjelju mnoštvo prisutnoga gledateljstva.

GROBNIK: Grobnička pista je inače poznata, kada vrijeme posluži, kao jedna od najboljih (ako ne i najbolja) pista za utrke na svijetu – što se tiče same vožnje, a i sa stanovišta gledatelja. Istinu govoreći, ista

Loris Valjan

ta pista ima i svoju drugu stranu, što se vremena tiče – a to su sunčani dani, kada takve uvjete teško izdržavaju strojevi, gume, pa i ljudi. Naravno, Grobnik ne bi bio Grobnik bez svojih ekstrema, a to je, naravno, bura i u tim trenucima nikomu baš nije prijatno biti tamo.

HRVATSKI MOTOCIKLISTI: Dojam o sudjelovanju hrvatskih vozača na utrci mogao bi se opisati kao ekstremno suprotan. Nakon velikih problema neiskusni šesnaestogodišnjak Di Mario ipak se uspijeva kvalificirati u utrku. Nažalost, to je bio i krajnji domet mladoga hrvatskoga natjecatelja. Nakon kruga za zagrijavanje slijedi

start utrke, gdje Di Mario, u prevelikom htijenju i želji, plaća danak svome neiskustvu i završava utrku padom u trećem zavoju i time, naravno, završava nastup u utrci Europskog šampionata.

Drugi predstavnik Hrvatske je nastupio u posljednjoj utrci dana i to u najbržoj klasi šampionata. *Loris Valjan* je već poznato ime europskog motociklizma, međutim, u ovoj godini mu sve baš i nije polazilo za rukom, odnosno kotačima. Problemi s motociklom i s gumama izgledali su nepremostivi, jer ekipa, ma što pokušavala, ipak nije u dosadašnjem tijeku sezone uspijevala »ušteliti« Lorisovu Hondu kako dolikuje jednom takvom natjecatelju. Domaći teren, domaća pista izgleda da su utjecali na ekipu Ruting Honde, kojoj pripada Loris Valjan, i njegov motocikl je proradio, izgledalo je, punom svojom snagom. Prvih nekoliko krugova Valjan je poveo utrku, međutim, priključili su mu se predstavnici Italije i Njemačke. Taj trojac se izdvojio od ostalih takmičara i vodio ogorčenu borbu do zadnjih metara, odnosno milimetara, za prvo mjesto na podiju. Pobjednik utrke se bukvalno nije znao do zadnjeg milimetra, jer je tolika razlika dovela Lorisa Valjana na najviše pobjedničko mjesto i do intoniranja hrvatske himne na kraju toga trkačkoga dana.

Dobra organizacija, interesantne utrke, veliko slavlje domaćina, a naročito Lorisa Valjana, rezime su utrke za Europski šampionat na Automotodromu »Grobnik« pokraj Rijeke. ■

Sedmi Kup konfederacija

Njemačka uvertira za Svjetsko prvenstvo

Piše: Dražen Prčić

Svi ljubitelji nogometa uveliko se već pripremaju za, čast Olimijadi ali, najveći sportski događaj našeg planeta, predstojeće Svjetsko nogometno prvenstvo u Njemačkoj 2005. godine. Glavni promidžbeni događaj u ovoj »uvodnoj« godini jamačno je 7. Kup konfederacija koji se igrao u protekla dva tjedna na stadionima diljem zemlje koja će nagodinu ugostiti 32 najbolje svjetske reprezentacije.

ZEMLJE UČESNICE: U nastojanju da još više propagira reprezentativni nogomet FIFA je utemeljila Kup konfederacija na kojemu pravo učešća imaju samo najbolje momčadi sa svih pet kontinenata točnije nogometnih konfederacija koje organiziraju vlastita regionalna natjecanja pod okriljem krovne nogometne organizacije. Put u Njemačku su ovog puta izborile selekcije Brazila (prvak svijeta), Grčke (prvak Europe), Argentine (prvak Južne Amerike), Tunisa (prvak Afrike), Australija (prvak Oceanije), Meksiko (prvak Amerike), Japan (prvak Azije) i domaćin Njemačka kao osma reprezentacija ovog mini Svjetskog prvenstva. Prema unaprijed određenom rasporedu natjecanja, formirane su dvije skupine (A i B) u kojima su četiri ždrijebane momčadi igrale po tri utakmice između sebe, a prve dvije selekcije su izborile plasman u polufinale. Pobjednik skupine A igrao je s drugim iz kontra grupe B, dok je

prvi u B skupini razigravao s drugoplasiranim momčadi iz grupe A.

SKUPINA A: Prema volji ždrijeba u skupinu A su bile svrstane momčadi Njemačke, Argentine, Tunisa i Australije. Prema očekivanju plasman u poluzavršnicu uvjerljivo su izborile dvije prvo nabrojene reprezentacije, pobjedama u oba susreta protiv realno slabijih konkurenata iz Afrike i Oceanije

Njemačka – Australija 4:3, Njemačka – Tunis 3:0

Argentina – Tunis 2:1, Argentina – Australija 4:2

U izravnom susretu i duelu koji je odlučivao koja će momčad biti prva (polufinalni protivnik Brazil), a koja druga (protivnik Meksiko), »Panceri« i »Gaučosi« su podijelili plijen (2:2) i zahvaljujući jednog pogotku bolje gol razlike Njemačka je osvojila prvo mjesto u skupini A.

SKUPINA B: U ovoj skupini igrale su preostale četiri reprezentacije ostatka svijeta: Meksiko, Brazil, Japan i Grčka i poslije tri odigrana kola zabilježile ovakav raspored na tablici. Zahvaljujući porazu od Meksika (0:1), momčad Svjetskih prvaka je u posljednjem susretu protiv Japana trebala barem bod za plasman u polufinale i upravo toliko je i »prihodovala« (2:2) za drugo prolazno mjesto. Najsolidniji dojam

prvog dijela natjecanja u ovoj skupini ostavili su prvaci skupine Meksikanci, dokazujući kako se kvalitetni nogomet igra i u onoj »drugo« po snazi Americi.

Meksiko – Japan 2:1, Meksiko – Brazil 1:0, Meksiko – Grčka 0:0

Brazil – Grčka 3:0, Brazil – Japan 2:2

POLUFINALE: U prvom, subotnjem, susretu za plasman u veliko finale snage su odmjerile selekcije Brazila i domaćina Njemačke. U jednoj od najboljih utakmica cijelog turnira, »Karioke« ipak bile za gol bolje (3:2) i poslije neizvjesnih 90 minuta uspjele izboriti završnu utakmicu 7. Kupa konfederacija. Nedjelja je donijela derbi španjolskog govornog područja u kojemu su snage odmjerili, najugodnije iznenađenje ovog interkontinentalnog natjecanja, Meksiko i momčad od koje se uvijek očekuju samo »vrhovi«, Argentina. Regularni dio susreta završio je bez zgoditaka (0:0), a produžeci su donijeli po gol na svakoj strani (1:1) i poslije 120 minuta igre pristupilo se izvođenju udaraca s bijele točke. Poslije po pet uspješnih udaraca, u šestoj seriji prvi su promašili Meksikanci, a *Cambiaso* je donio »gaučosima« novi veliki južnoamerički finale, ovog puta na njemačkom tlu.

FINALE: Argentina – Brazil

Hrvatsko proglašenje suverenosti

Priredio: Zdenko Samaržija

24. lipnja 1930. godine rođen je u Metkoviću *Ivan Slamnig*, hrvatski pjesnik, književnik, pisac radio-drama, znanstvenik i prevoditelj.

25. lipnja 1991. godine Hrvatska je proglasila suverenost. Događaji koji su prethodili, kako oni koji su dio svjetskoga procesa tako i oni vezani uz raspad socijalističke Jugoslavije, uzbukali su hrvatsku javnost. Izborima u ostalim republikama socijalističke Jugoslavije također su srušeni komunistički režimi – osim u Srbiji i u Crnoj Gori. Takav razvoj događaja oslabio je položaj *Slobodana Miloševića*. Međutim, međunarodnoj je zajednici, osobito zemljama Zapadne Europe i SAD-u, i dalje zbog velikog tržišta, ali i dugovanja Jugoslavije koja su premašila 20 milijardi američkih dolara, odgovarala jedinstvena Jugoslavija. Hrvatsko i slovensko vodstvo tada su predložili konfederalno preuređenje Jugoslavije. Prema tom prijedlogu, svaka bi republika bila suverena na svom području, no Srbija i Crna Gora su predlagale posve suprotno – još jaču centralizaciju postojeće jugoslavenske federacije. Nakon mučnih i dugotrajnih pregovora predsjednika jugoslavenskih republika, koji su se protegnuli prvom polovicom 1991. godine u Hrvatskoj je proveden referendum o njezinoj budućnosti. Građani Hrvatske trebali su se izjasniti žele li da Hrvatska ostane u Jugoslaviji kao jedinstvenoj državi, ili da kao samostalna i suverena država stupi u savez s drugim državama. Čak 93 posto građana koji su izašli na referendum odlučilo se za drugo rješenje. Na temelju referenduma, Sabor je 25. lipnja 1991. godine donio Deklaraciju o uspostavi suverene i samostalne Republike Hrvatske.

27. lipnja 1960. godine umro je *Ivan Matetić Ronjgov*, hrvatski skladatelj.

28. lipnja 1914. godine ubijen je u atentatu u Sarajevu austrijski prestolonasljednik *Franjo Ferdinand*. Prijestolonasljednik Franjo Ferdinand Habsburški pratio je manevre austrougarske vojske u Bosni, što nije bilo po volji Srbije u kojoj je opijenost zbog pobjeda u Balkanskim ratovima bila na vrhuncu. Vlada Srbije upozorila je vlasti Austro-Ugarske Monarhije na velik rizik, no unatoč riziku i upozorenjima princ se sa suprugom Sarajevom provezao u automobilu. Pripadnici tajne organizacije Mlada Bosna, koji su se zalagali za priključenje Bosne Srbiji i koji su u aneksiji Bosne i Hercegovine vidjeli propast ideja o stvaranju Velike Srbije, izveli su atentat u kojem je ubijena i njegova supruga, koja je bila trudna. Sumnjalo se da su atentat pripremili određeni vojni krugovi Kraljevine Srbije. Austro-Ugarska je od Srbije zahtijevala istragu u kojoj će i na teritoriju Srbije sudjelovati i austrougarski istražitelji. Zahtjev je odbijen i Austro-Ugarska je 28. srpnja

1914. godine objavila rat Srbiji. Atentat na Franju Ferdinanda izveo je *Gavrilo Princip*. Bio je pripadnik Mlade Bosne. Imao je 20 godina kada je izvršio atentat. Nakon atentata je uhićen i osuđen na 20 godina zatvora. Umro je 1918. godine u tamnici od tuberkuloze.

28. lipnja 1921. godine na pravoslavni blagdan sv. Vida izglasao je u monarhističkoj Jugoslaviji ustav pa se stoga naziva Vidovdanskim ustavom. Do 1921. godine, tj. do proglašenja Vidovdanskih ustava, Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca imala je obilježje privremenosti. Na temelju rezultata izbora 1920. godine otvoreno je zasjedanje Ustavotvorne skupštine, iako u njezinu radu nisu sudjelovali zastupnici svih stranaka koje su sudjelovale na izborima. Obznana je iz rada Skupštine isključila KPJ, a od sudjelovanja u radu odustala je i *Radiceva* HRSS. Takav krnji saziv skupštine prihvatio je prijedlog ustava koji je podnijela Radikalna stranka. Vidovdanskim je ustavom Kraljevina SHS postala parlamentarna monarhija. Vrhovnim organima vlasti proglašeni su kralj i Narodna skupština. Pri tome kralj politički nikome nije bio odgovoran. Unutarnje je uređenje države strogo centralizirano. Država je podijeljena na 33 oblasti, čime je područje Hrvatske razmrvljeno. Naziv države ostao je nepromijenjen, a državni je grb sastavljen od srpskoga, hrvatskog i slovenskoga grba. Jezik je nazvan srpsko-hrvatsko-slovenskim. Vidovdanskim je ustavom potvrđen gubitak hrvatske državnosti.

29. lipnja 1934. godine zagrebačkim e nadbiskupom proglašen Alojzije Stepinac.

30. lipnja 1619. godine zabilježen je najveći promet Splitskom skalom. Bio je to granični prijelaz između Mletačke Republike i Osmanlijskoga Carstva s uređenim skladištima. Njihova je trgovina naglo porasla i konkurencijom ugrozila dubrovačku trgovinu. Obrti su u Dalmaciji bili slabo razvijeni, i po tome se ona ubrajala među najnerazvijenije mletačke pokrajine. Gospodarstvo Mletačke Dalmacije poprimilo je drukčiji tijek kada je Signora prihvatila prijedlog *Danijela Rodriga* o otvaranju splitske skale. Danijel Rodriga iskoristio je poslovne i rodbinske veze sa Židovima Osmanlijskoga Carstva i koncem 16. stoljeća otvorio odlično uređen granični prijelaz između Mletačke Republike i Osmanlijskoga Carstva – splitsku skalu. Rodriga je umalo sav svoj imetak uložio u skladišne prostore i karantenu podno Marijana, skladišta za raskuživanje robe pristigle iz Osmanlijskog Carstva. Trgovina između Mletačke Republike i Osmanlijskoga Carstva naglo je porasla i konkurencijom ugrozila dubrovačku trgovinu. Trgovina splitskom skalom prestajala je tek u doba ratova. Kandijski rat, rat koji su vodili Mlečani i Habsburgovci od 1645. do 1669. godine, dobio je ime po Kandi, Kreti, grčkome otoku. Bitke su se odvijale i u dalmatinskoj zaleđu.

30. lipnja 1991. godine raspala se Prva jugoslavenska nogometna liga.

1. srpnja 1900. godine rođen je *Perelj Ljubić*, hrvatski čakavski pjesnik.

3. srpnja 1951. u Rimu je umro Ljubo Wiesner, pokretač i osnivač hrvatskih časopisa »Grič«, »Kritika« i »Savremenik«.

[illegible]

RJEŠENJE:

DIKOBRAZ, INOSLAVA, EKSPONAT, GOTIKA, O, OR, CECA, APTER, LS, ROV, IPAK, MRAZ, ANA, AARGAU, S, NC, RELAKSACIJA, DIHALICA, UHO, RS, OJEDINE, ETE, MEL, MAMUT, TER, RUINA, A, ARAKANGA, KLAN, RITI, ATI, BIRO, O, ADONIS, GRENADA, DAMA S KAMELIJAMA, O, I, PARANA, IRAN, NO, MEDITERAN, NT, ANTARES, EDUARDO.

PETAK 1. 7. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
09.10 – Promet danas
09.15 – Čarolija 6., serija
10.10 – Vijesti
10.20 – Zemlje-ljudi-pustolovine:
Tibetsko liječenje
na Himalaji

11.10 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
11.25 – Biennale Venecija
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioprogrnoza
12.16 – TV kalendar
12.30 – Zrela ljubav, serija
13.20 – Maja: Nakon
Maje nije isto..., talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Ed 3., serija
14.55 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
15.05 – Tintinove pustolovine,
crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.00 – Hrvatska danas
16.20 – Putovanje oko svijeta:
Dragocjeni Tajland
17.10 – Život uživo – sa stilom
17.50 – Vijesti
18.00 – Život uživo – tema
dana
18.40 – Promet danas
18.45 – Znanstvena petica
19.30 – Dnevnik
20.10 – Life, američki film
22.00 – Drugi format,
emisija iz kulture
23.05 – Dnevnik
23.15 – Vijesti iz kulture
23.25 – The Stretch, mini-serija
00.55 – Večernja škola –
povratak upisanih
01.25 – Whoopi, humoristična
serija
01.45 – Obiteljske nevolje,
humoristična serija
02.10 – Jesam te!,
humoristična serija
02.35 – Ruby Wax sa Susan
Sarandon
03.05 – Gospođica Marple,
serija
03.55 – Ed 3., serija
04.40 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
04.50 – Maja: Nakon Maje
nije isto..., talk-show

05.30 – Zemlje-ljudi-pustolovine:
Tibetsko liječenje
na Himalaji

HRT 2

06.15 – Zrela ljubav, serija
07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies,
lutkarska serija
08.25 – ŽUTOKLJUNAC
09.20 – Hej Kitty, crtani film
09.30 – Zdravo maleni – kronika
45. međunarodnog
dječjeg
festivala Šibenik
09.45 – Conan, crtana serija
10.10 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
10.30 – Sjedinjena Hrvatskog
sabora, prijenos
13.35 – Glazbena TV
14.00 – Res publica: Među nama
14.45 – Res publica:
Iz jezične riznice – Vrag,
15.05 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
15.20 – Kinoteka: Killer's Kiss,
američki film
16.25 – Vijesti za gluhe
16.35 – Mlade jahačice,
serija za djecu i mlade
17.00 – Berlin, Berlin – serija
za mlade
17.25 – Gospođica Marple, serija
18.20 – Županijska panorama
18.45 – Vijesti iz kulture
18.50 – Savršeni svijet
19.20 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
19.35 – Obiteljske nevolje,
humoristična serija
20.10 – Bitange i princeze, serija
20.40 – Jesam te!,
humoristična serija
21.15 – Večernja škola –
povratak upisanih
21.50 – Vijesti na Drugom
22.05 – Ruby Wax sa Susan
Sarandon
22.40 – Almeria: Mediteranske
igre – pregled dana
23.50 – Pariz: Atletika
»Zlatna liga«, snimka
01.50 – Savršeni svijet

nova

08.10 Taxi free
08.35 Jedan na jedan
09.45 Izlog strasti, serija
10.15 Rubi, serija
11.15 Zatočenica, serija
12.15 Ciganke, serija

13.25 Dream Team, serija
13.55 Izlog strasti, serija
14.20 Šaljivi kućni video
15.00 Nauči me voljeti, serija
16.00 Ciganke, serija
16.50 Vijesti
16.55 Zatočenica, serija
17.50 Rubi, serija
18.45 Laku noć, Hrvatska,
crtana serija
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.35 Taxi free
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Sve o Bobu, igrani film
22.45 Drugo lice –
Petar Vlahov show
23.45 Pripravnik, reality show
00.40 Buffy, ubojica vampire, serija
01.30 Kraj programa

05.50 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija (R)
06.40 Brodolomci,
avanturistička mini serija (R)
07.45 Luna– sirena s Kariba
08.35 Simpson
09.00 Sabrina, mala vještica
09.25 Roseanne
09.50 Bračne vode
10.15 Dadilja
10.40 Eksploziv, magazin (R)
11.20 Sanja, talk show (R)
12.10 Zabranjena ljubav
12.40 Brodolomci,
avanturistička mini serija
13.45 Luna– sirena s Kariba,
telenovela
14.35 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija
15.35 Simpsoni,
humoristična
animirana serija
16.00 Sabrina, mala vještica,
humoristična serija
16.25 Roseanne
16.55 Bračne vode
17.20 Dadilja, humoristična serija
17.45 Sanja: Kome to smetaju
topless i tange, talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
20.15 Bez izlaza, igrani film,
akcijski
21.45 Zakon ulice, igrani film,
akcijski
23.25 Vijesti, informativna emisija
23.35 Vesele karmine, igrani film,
komedija
01.10 Zločeste djevojke,
igrani film, vestern (R)
03.15 Lovator, kviz show (R)

SUBOTA

HRT 1

07.10 – TV kalendar
07.20 – Vijesti
07.25 – Backtime, američki film
za djecu i mlade
08.55 – Parlaonica
09.50 – Vijesti
10.00 – Promet danas
10.05 – Program za djecu i mlade
10.55 – Kad zvoniti?,
serija za mlade
11.25 – dokumentarni film
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioprogrnoza
12.16 – TV kalendar
12.30 – Zrela ljubav, serija
13.15 – Life, američki film
15.00 – Vijesti
15.05 – Hrvatska kulturna baština:
Put kamena
15.35 – Reporteri
16.35 – Vijesti
16.45 – Promet danas
16.50 – Inspektor Rex 7., serija
17.35 – Živi zmajevi,
dokumentarna serija
18.30 – TV Bingo Show
19.30 – Dnevnik
20.10 – The Hi-Lo Country,
američki film
22.05 – Dnevnik
22.15 – Vijesti iz kulture
22.25 – Phoenix, američki film
00.15 – Epicenter, američki film
01.55 – Newyorški plavci 11.,
serija

02.40 – Bez oduševljenja, molim
3. – humoristična serija
03.10 – Inspektor Rex 7., serija
03.55 – Simpsoni 13.,
humoristična serija
04.20 – Reprizni program

HRT 2

06.55 – Zrela ljubav, serija
07.30 – TV vodič

2. 7. 2005.

07.55 – Kralj lavova, crtani film
 08.40 – Hey Kitty, crtani film
 08.50 – Kućni ljubimci
 09.20 – Cocktail, američki film
 11.00 – Vijesti iz kulture

11.05 – Korijeni – hrvatske
 manjine u Europi

11.35 – Duhovni izazovi
 11.50 – Prizma –
 multinacionalni magazin
 12.55 – Magny Cours:
 Kvalifikacijski trening
 Formule 1 za
 Veliku nagradu Francuske,
 prijenos
 14.05 – Automagazin
 14.40 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.00 – Wimbledon: Tenis –
 finale (Ž), prijenos
 16.40 – Sportski program
 17.45 – Filmska klasika:
 Le gendarme et les
 extra-terrestres,
 francuski film (oko 87')
 19.15 – Bez oduševljenja, molim 3.
 humoristična serija
 19.45 – Simpsoni 13.,
 humoristična serija
 20.15 – Newyorški plavci 11.,
 serija (12)
 21.00 – Passer By, serija (12)
 22.00 – Vijesti na Drugom
 22.10 – Promet danas
 22.15 – Sport danas
 22.30 – Buđenje mrtvih 3., serija
 00.00 – Almeria: Mediteranske igre
 pregled dana
 01.10 – Reporteri
 02.10 – Živi zmajevi,
 dokumentarna serija
 03.00 – National Geographic:
 Krokodili ubojice
 iz Ugande

08.00 TV prodaja
 08.15 Dječji program
 Pokémoni
 Kralj šamana
 09.55 TV prodaja
 10.10 Mr. Bean, crtana serija

10.40 Futurama, crtana serija
 11.10 TV prodaja
 11.20 Kraljica mača, serija
 12.10 Andy Richter, serija
 12.40 Moja slavna sestra, serija
 13.10 VIP DJ – glazbena emisija
 14.20 Čarobnice, serija
 15.10 Bumerang TV, serija
 16.05 Vijesti
 16.15 Dobri Will Hunting,
 igrani film

18.30 Automotiv
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Ona ili on – kviz
 21.00 Asteroid, igrani film
 23.10 Tour d' France – sažetak
 23.25 Na rubu zakona, serija
 00.20 Izvještaj Matrix, serija
 01.10 Angel, serija

07.15 Beyblade
 08.50 Lud za tobom
 09.35 Kako su me oženili,
 humoristična serija
 10.00 Zabranjena ljubav,
 sapunica
 12.25 Zima jednog lava,
 povijesna mini serija
 13.50 Everwood, dramska serija
 14.35 Cijena savjesti,
 dramska serija
 15.25 Dodir s neba,
 dramska/ fantastična serija
 16.15 Posljednja opsada,
 igrani film, akcijski triler
 17.50 Zvijezde Ekstra:
 101 holivudski biser,
 zabavna emisija
 18.45 Vijesti,
 informativna emisija
 19.10 Eksploziv: London
 20.15 Fan, igrani film, triler
 22.20 Nebo gori, igrani film,
 crna komedija/kriminalistički
 00.00 Playboy: I ja se volim igrati,
 igrani film, erotski
 01.40 Zakon ulice, igrani film,
 akcijski
 03.10 Vesele karmine,
 igrani film, komedija (R)

NEDJELJA 3. 7. 2005.

08.15 – Vijesti
 08.20 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.45 – Posljednji Mohikanac,
 crtani film
 09.40 – Aladdin, crtana serija
 10.00 – Timon i Pumbaa,
 crtana serija
 10.25 – Promet danas
 10.30 – Ciklus Columbo: How to
 Dial a Murder,
 američki TV film
 11.45 – TV kalendar
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Mali savjeti
 za poljoprivrednike
 12.25 – Plodovi zemlje
 13.20 – Rijeka: More
 14.00 – Nedjeljom u dva
 15.05 – Vijesti
 15.15 – Promet danas
 15.20 – Domovnica: Trogir
 16.15 – Dokumentarni program
 17.30 – 3. hrvatski izbor za dječju
 pjesmu Eurovizije, pr.
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Tko želi biti milijunaš?,
 kviz

21.10 – Duga ponoć, TV film
 22.05 – Špizta, zabavna emisija
 23.00 – Dnevnik
 23.10 – Vijesti iz kulture
 23.20 – Evergreen: Midnight
 Cowboy, američki film
 01.10 – Nedjeljom u dva
 02.10 – Soraya, mini-serija
 03.40 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 03.50 – Meta, britanski film
 05.25 – Domovnica: Trogir

08.00 – TV vodič
 09.20 – Prava talijanska
 kuhinja Giorgija Locatellija
 09.45 – Mali gradski vrtovi 2.,

dokumentarna serija
 10.20 – Biblija
 10.30 – Sošice: Grkokatolička
 liturgija, prijenos
 12.05 – Opera Box
 12.35 – Vijesti iz kulture
 12.45 – Mir i dobro
 13.20 – Inside Grand Prix
 13.50 – Magny Cours: Formula 1
 za Veliku nagradu
 Francuske prijenos

15.00 – Wimbledon: Tenis –
 finale (M), prijenos
 20.10 – The Wyeren Mystery,
 mini-serija
 21.40 – Vijesti na Drugom
 21.50 – Promet danas
 21.55 – Sport danas
 22.05 – Zvezdane staze:
 Enterprise 2., serija
 22.50 – Zvezdane staze:
 Enterprise 2., serija
 23.35 – Almeria: Mediteranske
 igre – pregled dana
 00.45 – Zvezdane staze:
 Enterprise 2., serija
 01.30 – Zvezdane staze:
 Enterprise 2., serija
 02.15 – Zvezdane staze:
 Enterprise 2., serija
 03.00 – Pregled programa
 za ponedjeljak

07.25 TV prodaja
 07.40 Dječji program
 Pokémoni
 Kralj šamana
 09.15 TV prodaja
 09.30 Veliko stopalo,
 dječji (crtani) film
 10.55 U sedmom nebu, serija
 11.45 Filmski klasiци –
 Pravac Hollywood
 13.30 TV prodaja
 13.40 VIP DJ – Glazbena emisija
 14.50 Kralj Queensa, serija
 15.20 Ona ili on – kviz
 16.15 24 sata – kratke vijesti
 16.25 Mrak film, igrani film

NEDJELJA

18.00 Red Carpet
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.30 Lude 70-te, serija
20.00 Od glave do pete
21.00 Otmica Elizabeth Smart,
igrani film
23.10 Tour d' France – sažetak
23.25 Zona smrti, serija,
00.20 Čovjek bez prošlosti, serija
01.15 Automotiv
01.45 TV prodaja

06.55 Beyblade, crtana serija
(3 epizode)
08.05 2 glupa pasa, crtana serija
08.30 Dexteroov laboratorij,
crtana serija
08.50 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
09.15 Johnny Bravo, crtana serija

09.40 Vruće igre, igrani film,
romantična komedija
11.35 Zima jednog lava,
povijesna mini serija
(drugi dio)
13.00 Fan, igrani film, triler (R)
15.00 Mjenjačnica,
zabavna emisija (R)
15.55 Mijenjam ženu,
dokumentarna sapunica (R)
17.05 Salto, zabavna emisija
18.10 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, vikend
20.15 Uvučena u zločin,
igrani film, kriminalistički
21.55 FBI: Istraga,
dokumentarno–
kriminalistička serija
22.50 Novi forenzičari,
dokumentarno–
kriminalistička serija
23.45 Autopsija, dokumentarno–
kriminalistička serija
00.15 Playboy: I ja se volim igrati,
igrani film, erotski (R)
01.50 Nebo gori, igrani film,
crna komedija/kriminalistički

PONEDJELJAK 4. 7. 2005.

06.50 – TV kalendar
07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
09.00 – Promet danas
09.05 – Zemlje-ljudi-pustolovine:
Jedriličarski snovi -
kroz Ognjenu Zemlju do
rta Horn)
09.50 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
10.00 – Vijesti
10.10 – Gilmoreice, serija
11.00 – Dnevnik velikih mačaka,
dokumentarna serija
12.00 – Dnevnik
12.15 – Bioprogrnoza
12.30 – Zrela ljubav, serija
13.20 – Maja: Majke i kćeri,
talk-show
14.00 – Vijesti
14.10 – Ed 3., serija
14.55 – Slobodna zona,
kratki dokumentarni film
15.05 – Tintinove pustolovine,
crtana serija
15.30 – Nora Fora, igra za mlade
16.25 – Hrvatsko podmorje:
Palagruža
16.55 – Putovanje oko svijeta:
Dragocjeni Tajland
17.50 – Julija, serija
19.30 – Dnevnik
20.05 – Čarolija 7., serija
21.00 – Selaam Kabul,
dokumentarna emisija
21.45 – Bioprogrnoza
21.50 – Otvoreno
22.45 – Dnevnik
22.55 – Vijesti iz kulture
23.05 – Ljetni hit:
00.50 – Dobro ugođena večer:
Giselle, balet
06.10 – Zrela ljubav, serija

07.50 – TV kalendar
08.00 – Teletubbies,
lutkarska serija
08.25 – Crtana serija
09.40 – Pleme 3., serija
10.30 – Film za djecu
12.00 – Hit ljeta
12.30 – Sea Quest, serija
13.20 – Film
15.00 – Vijesti za gluhe
15.10 – Harry and the Hendersons
1., humoristična serija
15.45 – Sutkinja Amy 4., serija
16.35 – Pa to je fantastično 5.,
humoristična serija
17.10 – Parovi 3., humoristična

serija
17.45 – Alias 2., serija
18.35 – Vijesti iz kulture
18.45 – Obiteljske nevolje,
humoristična serija
19.15 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
20.05 – Događaji koji su promijenili
svijet,
dokumentarna serija
21.10 – Survivor – Odisejev otok
22.15 – Bez traga 2., serija
23.00 – Mučke 1.,
humoristična serija
23.30 – Promet danas
23.35 – Walker – teksaški
rendžer 5., serija
00.20 – Združena braća, serija
01.20 – 24, serija
02.05 – U uredu,
humoristična serija

08.00 TV prodaja
08.10 Taxi free
08.35 Jedan na jedan
09.35 TV prodaja
09.45 Izlog strasti, serija
10.15 Rubi, serija
11.15 Zatočenica, serija
12.15 Ciganke, serija
13.15 TV prodaja
13.25 Dream Team, serija
13.55 Izlog strasti, serija
14.20 Šaljivi kućni video.
14.50 TV prodaja
15.00 Nauči me voljeti, serija
15.50 TV prodaja
16.00 Ciganke, serija
16.50 24 sata – kratke vijesti
16.55 Zatočenica, serija
17.50 Rubi, serija
18.45 Laku noć Hrvatska
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.35 Taxi free 2
20.00 Naša mala klinika
21.00 Carstvo vatre, igrani film
22.50 Tour d' France – sažetak

23.05 JAG, serija

00.00 Sveprisutni, igrani film
01.40 Kraj programa

07.10 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija (R)
08.00 Luna– sirena s kariba,
telenovela (R)
08.45 Sanja, talk show (R)
09.35 Ekkluziv, magazin (R)
10.10 Brodolomci,
avanturistička mini serija (R)
11.15 Poštar, igrani film,
avanturistički
14.15 Luna– sirena s kariba,
telenovela
15.00 Voljeni doktor Martini,
humoristična serija
16.00 Simpsoni,
humoristična animirana
serija
16.25 Roseanne,
humoristična serija
16.55 Bračne vode,
humoristična serija
17.20 Dadilja, humoristična serija
17.45 Sanja, Za sreću je potrebno
troje, talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Ptice umiru pjevajući,
ljubavna drama (mini serija)
20.40 Super nanny,
dokumentarna sapunica
21.35 Ulični borac, igrani film,
akcijski
23.20 Vijesti, informativna emisija
23.35 Uvučena u zločin,
igrani film, kriminalistički (R)
01.10 Lovator, kviz show (R)

UTORAK 5. 7. 2005.

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.03 – Mali savjeti za uređenje doma
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Potrčko s diplomom, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Hrvatsko podmorje: Lastovo
 16.55 – Putovanje oko svijeta: Putovi Tunisa
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Fokus
 21.55 – Bioproгноza
 22.00 – Otvoreno
 22.55 – Dnevnik
 23.05 – Vijesti iz kulture
 23.15 – Ljetni hit:
 06.10 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.30 – TV vodič
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 08.45 – ŽUTOKLJUNAC
 09.40 – Pleme 3., serija
 10.30 – Film za djecu
 12.00 – Hit ljeta
 12.30 – Sea Quest, serija
 13.20 – Film
 15.00 – Vijesti za gluhe
 15.10 – Harry and the Hendersons 1., humoristična serija
 15.45 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.35 – Pa to je fantastično 5., humoristična serija
 17.10 – Parovi 3., humoristična serija
 17.45 – Alias 2., serija

18.35 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.50 – Whoopy, humoristična serija
 21.20 – State of Play, serija
 22.10 – Mučke 1., humoristična serija
 22.40 – Promet danas
 22.45 – Walker – teksaški rendžer 5., serija
 23.30 – Združena braća, serija (18)
 00.30 – 24, serija
 01.15 – U uredu, humoristična serija
 08.00 TV prodaja
 08.10 Taxi free
 08.35 Jedan na jedan

nova

09.35 TV prodaja
 09.45 Izlog strasti, serija
 10.15 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.15 Ciganke, serija
 13.15 TV prodaja
 13.25 Dream Team, serija
 13.55 Izlog strasti, serija
 14.20 Šaljivi kućni video
 14.50 TV prodaja
 15.00 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija
 16.50 24 sata – kratke vijesti
 16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free 2
 20.00 Naša mala klinika
 21.00 Po ure torture
 21.30 Izgubljeni, serija
 22.30 Svi vole Raymonda, serija
 23.00 Tour d' France – sažetak
 23.15 JAG, serija
 00.10 Pozdrav kralju, igrani film
 02.10 Kraj programa
 08.00 TV prodaja
 08.10 Taxi free
 08.35 Jedan na jedan
 09.35 TV prodaja
 09.45 Izlog strasti, serija
 10.15 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.15 Ciganke, serija
 13.15 TV prodaja
 13.25 Dream Team, serija
 13.55 Izlog strasti, serija
 14.20 Šaljivi kućni video
 14.50 TV prodaja
 15.00 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja

16.00 Ciganke, serija
 16.50 24 sata – kratke vijesti
 16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free 2
 20.00 Naša mala klinika
 21.00 Bumerang, serija
 22.00 Otimaci tijela, dok. Film
 23.00 Tour d' France – sažetak
 23.15 JAG, serija
 00.10 Psi iz rezervoara, igrani film
 01.55 Kraj programa

RTL

08.45 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.35 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.25 Sanja, talk show (R)
 11.10 Eksploziv, magazin (R)
 11.50 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 12.45 Trojanski rat, igrani film, komedija
 14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadija, humoristična serija
 17.45 Sanja, Priče iz ginekološke ordinacije, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)

20.40 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
 21.35 Začin ljubavi, igrani film, romantična komedija
 23.10 Vijesti, informativna emisija
 23.25 Ulični borac, igrani film, akcijski (R)
 01.10 Lovator, kviz show (R) RTL

SRIJEDA

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Ja sam svoj, pa što?, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Hrvatsko podmorje: Brijuni
 16.55 – Putovanje oko svijeta: Turska – na raskrižju putova

17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Boje turizma
 21.55 – Bioproгноza
 22.00 – Otvoreno
 22.55 – Dnevnik
 23.05 – Vijesti iz kulture
 23.15 – Ljetni hit:
 03.00 – Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
 06.10 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.30 – TV vodič
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 08.45 – ŽUTOKLJUNAC
 09.40 – Pleme 3., serija

SRIJEDA 6. 7. 2005.

10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – Hit ljeta
 14.00 – Sea Quest, serija
 14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 16.35 – Pa to je fantastično 5., humoristična serija
 17.45 – Alias 2., serija
 18.35 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.50 – Piramida extra
 21.35 – Mučke 1., humoristična serija
 22.05 – Promet danas
 22.10 – Walker – teksaški rendžer 5., serija

22.55 – Združena braća, serija
 23.55 – 24, serija
 00.40 – U uredu, humoristična serija
 08.00 TV prodaja

08.10 Taxi free
 08.35 Jedan na jedan
 09.35 TV prodaja
 09.45 Izlog strasti, serija
 10.15 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.15 Ciganke, serija
 13.15 TV prodaja
 13.25 Dream Team, serija
 13.55 Izlog strasti, serija
 14.20 Šaljivi kućni video
 14.50 TV prodaja
 15.00 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija
 16.50 24 sata – kratke vijesti
 16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free 2
 20.00 Naša mala klinika
 21.00 Bumerang, serija

22.00 Otimaci tijela, dok. Film
 23.00 Tour d' France – sažetak
 23.15 JAG, serija
 00.10 Psi iz rezervoara, igrani film
 01.55 Kraj programa

08.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.15 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.05 Sanja, talk show (3 emisije) (R)
 10.50 Eksploziv, magazin (R)
 11.30 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 12.25 Moja djevojka, igrani film, drama/ romantična komedija
 14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja, Tko to tamo pjeva narodnjake?, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 20.40 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.30 Zauvijek neženja, igrani film, romantična komedija
 23.20 Vijesti, informativna emisija
 23.35 Red Bull Air Race Svjetski kup 2005– Zeltweg, sportsko– dokumentarna emisija

00.00 Adrenalina, Divovi Ria 2004., sportsko– dokumentarna emisija
 00.20 Začin ljubavi, igrani film, romantična komedija (R)
 01.50 Lovator, kviz show (R)

ČETVRTAK

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Bonton, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Hrvatsko podmorje: Kornati

16.55 – Putovanje oko svijeta: Bolivija, Paragvaj i Urugvaj – čarolija južne Amerike
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Kratki susreti

21.50 – Otvoreno
 22.45 – Dnevnik
 22.55 – Vijesti iz kulture
 23.05 – Ljetni hit:
 06.10 – Zrela ljubav, serija
 07.30 – TV vodič
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,

lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 09.40 – Pleme 3., serija
 10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – Hit ljeta
 14.00 – Sea Quest, serija

14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 16.35 – Pa to je fantastično 5., humoristična serija
 17.10 – Parovi 3., humoristična serija
 17.45 – Alias 2., serija
 18.35 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 20.05 – Život u živo (tužibabe)
 20.35 – Survivor – Odisejev otok
 21.40 – Mučke 1., humoristična serija
 22.10 – Promet danas
 22.15 – Walker – teksaški rendžer 5., serija
 23.00 – Združena braća, serija
 00.00 – 24, serija
 00.45 – U uredu, humoristična serija

08.00 TV prodaja
 08.10 Taxi free
 08.35 Jedan na jedan
 09.35 TV prodaja
 09.45 Izlog strasti
 10.15 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.15 Ciganke, serija
 13.15 TV Prodaja
 13.25 Dream Team, serija
 13.55 Izlog strasti, serija
 14.20 Šaljivi kućni video
 14.50 TV prodaja
 15.00 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija
 16.50 24 sata – kratke vijesti

7. 7. 2005.

16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport

19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Kućanice, serija
 22.00 Kevin Hill, serija
 23.00 Tour d' France – sažetak
 23.15 JAG, serija
 00.10 Prigušivač, igrani film
 01.45 Kraj programa
 08.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.25 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.15 Sanja, talk show (R)
 11.00 Exploziv, magazin (R)
 11.40 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 12.30 Prekinuta mladost, igrani film, dramski

14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja, Slikala sam se gola, pa što!, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Exploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 20.40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 21.30 Otok prokletih, igrani film, akcijski/ triler
 23.20 Vijesti, informativna emisija
 00.20 Zauvijek neženja, igrani film, romantična komedija (R)
 01.50 Lovator, kviz show (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se večeras 1. srpnja u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj ćete emisiji moći pogledati opširniji izvještaj s koncerta Subotičkog tamburaškog orkestra i proslave Dana državnosti RH u Subotici. Repriza ove emisije je u subotu 2. srpnja u 15 sati.

FILM TJEDNA

TV NOVA, NEDJELJA, 3.7.2005. 16.25 , igrani film

MRAK

Najveće otvaranje u povijesti Miramaxa! U prva tri dana prikazivanja na američkom box officeu zaradio je 42,5 milijuna dolara.

Redatelj: Keenan Ivory Wayans

Glume: Jon Abrams, Carmen Electra, Shannon Elizabeth

Mrak film je mahnita parodija na apsolutno sve horor, trilere i teen filmove snimljene u posljednjih 10 godina. Megahitovima iz 90. -ih kao što su »Vrisak«, »Šesto čulo«, »Znam što si radila prošlog ljeta« i mnogih drugih, ovaj film dodao je i elemente horor klasika »Petak 13.« i »Noć vještica«. Tu je i malo seksualnih provokacija, prstohvat mladenačke dekadencije, jedna lijepa plavokosa studentica i sve je spremno za dobru parodiju.

Studentica Drew (Carmen Elektra) je sama u kući. Iznenada prima neugodan telefonski poziv. Osjeća da ju netko promatra. Čovjek s bijelom maskom i crnom kapuljačom stoji u njezinom dvorištu. U jednoj mu je ruci nož, a u drugoj mobitel. Zvuči poznato?

Druga mlada studentica Cindy Campbell, i grupa njezinih zbunjenih prijatelja, uvjereni su kako im je za vratom ubojica koji im se želi osvetiti za ubojstvo koje su počinili i zataškali prošlog ljeta. Nakon ubojstva razredne ljetopotice, učenici otkrivaju da ja ubojica među njima. Sve to zvuči poznato, jer je već viđeno u najboljim hororima, ali ne i u Mrak filmovima!

Nije bilo »nekih drugih namjera«

U »Hrvatskoj riječi« broj 123 objavili ste intervju s dopredsjednikom DSHV-a, u kojemu na dva mjesta spominjete novine »Blic« u konotaciji koja bi mogla izazvati sumnju u objektivnost navoda novina. Ova novina veoma cijeni i stalo joj je do čitatelja-konzumenata tjednika »Hrvatska riječ« i zato Vas molim za prostor malog pojašnjenja nastalih nedoumica. Time će, du-boko vjerujem, obje strane dobiti.

Želim odmah, reći da sam suglasan s podnaslovima »Sve do donošenja pravomoćnog rješenja i pokretanja istrage, prijava praktički ne predstavlja ništa, pogotovu ne da se javno iznosi«, kao i s mnogim drugim navodima gospodina dopredsjednika, koga izuzetno cijenim kao sugrađanina i pravnik – odvjetnika.

Sam sam, kao »višedecenijski novinar« bio, a i sada sam u situaciji, da mi ljudi svakodnevno donose razno-razne prijave protiv ovog ili onog.. Znam pouzdano da one ne predstavljaju ama baš ništa dok se ne procesuiraju i dok se po njima ne postupi shodno Zakonu.. I, takve prijave ne šaljem redakciji, jer su one najčešće, (kažem, najčešće) klevete. Ipak, ako su izjave o prijavama ili pokretanju istrage protiv osobe koju je imenovala Skupština Srbije, onda ih »Blic« treba ili »morat« objaviti iz prostog razloga što se takva osoba smatra odgovornom, što je »državno tijelo«, što joj je navedeno ime i prezime i što svatko tko je tom izjavom povrijeđen može adresanta tužiti i tražiti zaštitu svojih ljudskih prava. Ako, dakle, vijećnici javno (pismeno) dobi-

ju obavještenje o pokretanju istrage ili prijavama protiv određenih osoba, »Blic« to ne može (i neće) prešutjeti.

Konstatacije dopredsjednika na strani 19 da je »Blic« napravio ozbiljan profesionalni propust nadnaslovom »Subotičko tužiteljstvo pretreslo sudske ladice« tvrdnjom da »tužitelj nije nadležan za ladice sudaca« i nadalje, »da novinar ne zna razliku između zgrade suda i državnih tijela smještenih u toj zgradi« i, zatim, »ili je, možda novinar imao neke druge namjere«, u najmanju je ruku nekorektna. Jer, ovaj novinar da je imao »neke druge namjere« objavio bi, na primjer još rujna 2003. godine, zahtjev za provođenje istrage koji je podnijela novosadska firma »Calico plus« protiv dvoje osoba spomenutih u novini »Blic«. Nije »Blic« to tada uradio već tek kada je istražni sudac Općinskog suda donio Rješenje protiv osumnjičenih i odredio provođenje istrage zbog sumnje da su počinili tri krivična djela a sve je to Krivično vijeće Općinskog suda, 15 dana kasnije, Rješenjem broj KV 702/05 potvrdilo, odbijajući žalbu osumnjičenih.

Gospodin dopredsjednik zna, dakako, da se radi o ozbiljnim stvarima i zato on kaže »ako dođe do pokretanja istrage na osnovi pravomoćnog rješenja, ti koji su ovim postupcima apostrofirani, moraju biti automatski suspendirani«. Ovaj stav bivšeg suca i odvjetnika zaista je korektan i poučan i za mene potpuno prihvatljiv.

Treba samo još da ga prihvate oni koji su na tim dužnostima, a protiv kojih su donešena odgovarajuća rješenja o vođenju istrage.

Hvala Vam na ustupljenom prostoru.

Milenko Popadić,
šef dopisništva »Blica«

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
„URNA“
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karadorđev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33
- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202
Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obaveštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.743 din.)
- studenti ud prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.450 din., a u jednom pravcu 1.375 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA
24000 Subotica
Put Jovana Mikića 12
Tel: 024/55-22-00
Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

»Aktualije« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vujkova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazza (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

